

Neerlandica extra Muros. Jaargang 1967

bron

Neerlandica extra Muros. Jaargang 1967. Van Gorcum, Assen 1967

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/_nee005196701_01/colofon.php

© 2015 dbnl

dbnl i.s.m.

[Neerlandica extra Muros - april 1967]

Het Derde Colloquium (rubriek I)

Aangaande de plannen van de Werkcommissie betreffende de opzet van het Derde Colloquium werd in het novembernummer 1966 van dit blad reeds een aantal bijzonderheden meegedeeld. Onder verwijzing hiernaar kunnen wij thans berichten dat de Ministers van Onderwijs van Nederland en België ons per schrijven van 15.3.1967 hebben doen weten, dat zij met de genoemde opzet instemmen en bereid zijn de kosten ervan op zich te nemen en aan de buitenlandse docenten-deelnemers onder zekere voorwaarden reis- en verblijfsfaciliteiten toe te staan.

Hoe dit laatste bedoeld is, werd in een circulaire die op 23 maart l.l. aan de docenten werd toegezonden, in bijzonderheden uiteengezet.

Een voorlopig programma en een intekenbiljet zullen binnenkort aan onze docenten en aan een aantal uit te nodigen gasten worden toegezonden.

Voor hen die het bovengenoemd nummer van ons blad niet meer bij de hand mochten hebben, volgen hier over het aanstaand colloquium nog eens in het kort enkele gegevens.

Duur: 4 dagen (5 t/m 8 september 1967), waaraan een excursiedag (zaterdag 9 september) zal worden toegevoegd.

Plaats: 'Het Oude Hof' (vroeger Koninklijk Paleis aan het Noordeinde), Molenstraat 27, 's-Gravenhage.

Karakter: Het is de bedoeling dat het Colloquium vooral een informatief karakter zal dragen. Daarom zullen naast de werkvergaderingen enige wetenschappelijke vergaderingen in het programma worden opgenomen, waarvoor specialisten zullen worden t.d. reeds zijn uitgenodigd die zullen spreken over onderwerpen als: de stand van de huidige nederlandistische wetenschap (zowel taalkundig als literair), die van de tegenwoordige lexicologie, dialectologie, van de vertaling van Nederlands letterkundig werk, van moderne methoden bij het onderwijs in vreemde talen, van de culturele en politieke geschiedenis der Nederlanden. Enige nadere bijzonderheden zal men in de toelichting bij het bovenvermeld voorlopig programma aantreffen.

De Werkcommissie

Ophanden uitgaven van de Werkcommissie (rubriek II)

Aan de druk van ‘De Nederlandistiek in het Buitenland’ (vroeger Liber Memorialis genoemd) zal begin mei worden begonnen. Het ligt in de bedoeling dat het boek voor het Derde Colloquium gereed is en dat dan aan alle deelnemers-docenten en autoriteiten een presentexemplaar zal kunnen worden ter beschikking gesteld.

Van de Bibliografieën van buitenlandse Docenten in de Nederlandistiek is de financiering nog niet geheel in kannen en kruiken, zodat deze uitgave waarschijnlijk iets later als bijlage bij de eerder genoemde zal verschijnen.

Wat de Lijst van literaire grammofoonplaten betreft, zie rubriek III.

Bijvoegsels (rubriek III)

Lijst literaire grammofoonplaten. Voor onze docenten voegen wij aan dit nummer van ons blad als aparte brochure een Lijst van literaire grammofoonplaten toe die door onze voorzitter is opgemaakt. Mochten er onder de ontvangers van ons blad, buiten de docenten, belangstellenden in genoemde lijst zijn, dan zal deze hun op hun verzoek gratis worden toegezonden.

Voorts sturen wij - niet aan alle docenten, doch aan de Nederlandse instituten en afdelingen in het buitenland - als bijlage het Rapport van de Nederlands-Belgische Commissie voor de spelling van de bastaardwoorden, Staatsuitgeverij 's-Gravenhage.

Hetzelfde geldt voor Vademecum, Beknopte Gids voor buitenlandse studenten over het studeren in Nederland, uitgave van de Stichting Foreign Student Service, Oranje Nassaulaan 5, Amsterdam, tel. 020-715915.

Daar de ons door de beide regeringen beloofde 100 exemplaren van genoemd rapport op dit ogenblik nog niet alle in ons bezit zijn, is het mogelijk dat wij het aan een aantal instituten zullen moeten nazenden.

De Werkcommissie spreekt gaarne haar dank uit aan de Nederlandse en Belgische Ministeries van Onderwijs voor de bereidheid 100 exemplaren van genoemd spellingrapport af te staan.

Reizende tentoonstelling (rubriek IV)

Over de tweede serie van dit object hebben verscheidene besprekingen plaats gehad met Drs. G. Borgers, Conservator van het Nederlands Letterkundig Museum te 's-Gravenhage. Bovendien is het advies ingewonnen van de Mediaevist, de Heer J. Deschamps, Conservator van de Kon. Bibliotheek te Brussel. De verzoeken om toezending van de negatieven van de manuscripten en andere objecten aan de

bibliotheken en instituten waar deze zich bevinden, zijn dezer dagen verzonden. Wij hopen de expositie eveneens voor het Derde Colloquium gebruiksklaar te hebben en ze daar voor het eerst te tonen.

In memoriam
(rubriek V)

Tot ons leedwezen moeten wij onder dit hoofdje vermelden de naam van Prof. Dr. Pieter Geyl die op Oudejaarsdag van het vorige jaar op 79-jarige leeftijd is overleden.

‘Uw goede wensen voor mijn gezondheid kan ik goed gebruiken’ schreef hij ons na het ongeluk dat hem anderhalf jaar geleden is overkomen. Wij misten sindsdien zijn boeiende driewekelijkse bijdragen aan ‘Vrij Nederland’ en het scheen wel dat zijn onblusbare werkkraft na dit ongeval gebroken was.

Prof. Geyl die na zijn correspondentschap voor de Nieuwe Rotterdamse Courant (1913-'21) vanaf de oprichting van de leerstoel voor Nederlandse geschiedenis en instellingen in laatstgenoemd jaar dit hoogleraarschap tot 1936 bekleedde, waarna hij aan de Rijksuniversiteit te Utrecht doceerde, stelde veel belang in het werk van onze Commissie. Dit bleek uit de vele werken van zijn hand die hij aan onze Centrale Verzameling schonk, uit de portretten uit zijn Londense tijd en van zijn opvolger Renier die hij voor onze komende uitgave ‘De Nederlandistiek in het Buitenland’ ter beschikking stelde enz.

De plaatsruimte in ons blad laat niet toe hier op de vele en grote verdiensten van deze strijdbare geleerde uitvoerig in te gaan. Wij verwijzen hiervoor naar het overzicht van zijn leerling Dr. A.W. Willemsen in ‘Neerlandia’ 1967, 1, waaruit wij hier enige gegevens overnemen, en naar de uitvoeriger biografie van Dr. H.W. van der Dunk, verschenen in de A-O-reeks, Stichting Ivio te Amsterdam, Koninginneweg 62, 16 blz., en wijzen hier slechts op zijn kort na de tweede wereldoorlog verschenen ‘Napoleon, voor en tegen de Franse geschiedschrijving’, spoedig daarna in een Engelse editie verschenen, die de grondslag legde voor de faam die hij weldra in Angelsaksische landen zou genieten. Hiertoe droeg eveneens niet weinig bij zijn controversie met de bekende cultuur-filosoof en historicus Arnold Toynbee. Ook door zijn historiografische en geschiedtheoretische publikaties van na de oorlog verwierf hij een grote naam in het buitenland.

Voor de lage landen werd van eminent belang Geyls grootnederlandse geschied-conceptie, waaruit zijn ‘Geschiedenis van de Nederlandse Stam’ voortkwam en waarin hij de klein-Belgische opvatting van de bekende historicus Pirenne en de klein-Hollandse van diens tegenhangers in Nederland bestreed. In Vlaanderen zal Geyl vooral in herinnering blijven als de hartstochtelijke ‘medespeler’ in de Vlaamse Beweging, waarbij hij, getuige vele van zijn publikaties, redevoeringen en brieven, als geen ander Noordniederlander betrokken was en waarvan slechts een verwijdering optrad, toen in de beginjaren dertig in deze beweging het autoritaire denken de overhand nam.

Kortom een geleerde van internationaal formaat, fel medelevend met de tijd, waarin hij geplaatst was, hartstochtelijk, op het ongemakkelijke af, en toch vol zin voor humor, hulpvaardig en van een grote vriendelijkheid en persoonlijke charme. Zo zullen zij die hem gekend hebben, hem steeds in ere houden.

Nieuwe docentschappen en mutaties¹⁾ **(rubriek V²⁾)**

1) naar de volgorde van de docentenlijst

Sedert de vorige aflevering van dit blad (november 1966) zijn de volgende nieuwe docentschappen en mutaties te onzer kennis gekomen:

Europa

Universiteit te Bonn. Van Prof. Dr. R. Schützeichel vernemen wij dat in zijn leeropdracht ook het Nederlands een plaats heeft. Deze leeropdracht luidt: 'Altere Germanistik einschliesslich des Niederländischen'. Wij hebben dus Prof. Schützeichel met vreugde in onze docentenlijst opgenomen.

Nadere bijzonderheden over de nieuwe lector te Frankfort a.d. Main. Lic. J. Adriaens werd 30.8.1942 te Sint-Denijs (België) geboren; hij studeerde aan de Universiteit van Leuven twee semesters geneeskunde (1960-1961), daarna Germaanse filologie; hij behaalde in 1965 cum laude zijn licentiaatsgraad met een verhandeling over de Vlaamse schrijver Lode Baekelmans; was sept. 1965 tot okt. 1966 leraar M.O. in België.

Op 1 oktober 1966 werd Lic. Adriaens tot lector te Frankfort a.d. Main benoemd als opvolger van zijn landgenoot Lic. J.G. Wilmots.

Nieuws uit Heidelberg. Van de Heer H.L. Bongers vernemen wij dat hij sinds 1964 werkzaam is aan het Tolkeninstituut te Heidelberg. Hij kwam oorspronkelijk als N.O.I.B.-uitwisselingsstudent naar Germersheim; slaagde begin 1964 voor het tolkexamen Engels en Italiaans en kreeg kort daarop een leeropdracht aan genoemd Tolkeninstituut. In het zomersemester 1965 werd deze leeropdracht veranderd in een half lectoraat. Voor het komende semester is hem een volledig lectoraat toegezegd. In 1965 en '66 werkte de Heer Bongers tijdens de universitaire vakanties in Brussel als tolk bij de E.E.C. (zie verder ook bij Mainz/Germersheim).

Over de opvolgster van Dr. Wiencke te Kiel, Mevr. Drs. Th. Wilberg-Schuurman kunnen wij thans de volgende gegevens medelen: Mevr. Wilberg-Schuurman werd 17.12.1940 te Alkmaar geboren. Zij studeerde te Leiden bij Prof. v.d. Waal kunstgeschiedenis. Na haar kandidaatsexamen (1962) studeerde zij met een beurs van de D.A.A.D. in München; na haar doctoraal (1964) werkte zij met een beurs van de Oostenrijkse regering aan een dissertatie. Sinds september 1966 is Mevr. Wilberg met een Oostenrijks kunsthistoricus gehuwd.

Over het nieuwe staffid te Keulen, de Heer J.W.G. Anschutz kunnen wij nog geen nadere biografische bijzonderheden geven.

De Heer H.L. Bongers ook in Mainz/Germersheim. Zoals reeds vermeld, kwam de heer Bongers in het wintersemester 1960-1961 als uitwisselingsstudent van het N.O.I.B. te Breukelen, naar Germersheim. Sindsdien is hij met een leeropdracht verbonden aan het Auslands- und Dolmetscherinstitut aldaar. Sinds de zgn. Auslandskorrespondentenprüfung voor het hele instituut is afgeschaft, bestaat er in Germersheim geen gelegenheid meer een examen in het Nederlands af te leggen. Slechts een relatief klein aantal studenten (20-30) studeert Nederlands nog als derde taal. Een verbetering van de positie van het Nederlands wordt sinds lang overwogen, maar is tot nu toe, vooral om financiële redenen, nog uitgesteld.

Mutatie in Saarland. Mevrouw L. Jochum-Dönszelmann bericht ons dat de Heer de Werd, die als Lehrbeauftragter werkzaam was aan het Tolkeninstituut van de Universiteit van Saarland te Saarbrücken, in de zomer van 1966 naar Nederland is teruggekeerd. Na zijn vertrek heeft Mevrouw Jochum het werk dat zij samen met de Heer de Werd verrichtte, alleen voortgezet. In het volgend nummer van N.E.M. hopen wij meer over deze mutatie te kunnen medelen.

Over de opvolgster van Mej. B. Vlugter in Straatsburg, Mej. A. van de Ven, ontbreken ons nog steeds nadere gegevens.

Tweede lectoraat voor Nederlands te Cambridge. Naar het Ministerie van O. en W. ons meedeelde, werd Drs. Seuren van de R.U. te Groningen op kosten van het ministerie naar Cambridge uitgezonden om er een methode voor moderne leermiddelen Nederlands voor Engelstaligen uit te werken. Intussen is de Heer Seuren

door de Universiteit te Cambridge tot tweede lector naast Peter King, M.A. benoemd. Zijn werk aan bovengenoemde methode zal hij echter, zij het in een wat langzamer tempo, voortzetten.

In Glasgow geen Nederlands meer? De afdeling Culturele Zaken van de Nederlandse Ambassade te Londen deelde ons mede dat Dr. med. P.H. Markesteyn uit Glasgow is vertrokken. Over zijn opvolging bestaat nog geen zekerheid. Dr. Markesteyn gaf zijn lessen aan het Extra Mural Department van de Universiteit van Glasgow.

Nadere gegevens over Mej. Dr. Goossens, assistent-lecturer bij de leerstoel van Prof. Weevers te Londen (Bedford College). Mej. Drs. F.E. Goossens werd 15.5.1940 te Semarang (Indonesië) geboren; zij studeerde Engelse taal- en letterkunde aan de R.U. te Utrecht, waar zij in 1965 haar doctoraal examen deed. Sinds oktober 1965 is zij assistent-lecturer aan Bedford College. Over de tweede nieuwe assistent-lecturer aan Bedford College, Mej. Drs. A.J. Flipse zijn ons nog geen bijzonderheden bekend.

Nederlands in Zweden. Tijdens een gesprek dat Dr. J. de Rooy in december 1966 had met het Dagelijks Bestuur van de Werkcommissie, deelde hij mee, alleen nog te doceren aan de Universiteit van Stockholm. Zijn taak in Uppsala is geheel overgenomen door Mej. Lic. A. Delfosse, over wie wij in N.E.M. 7 al enige gegevens naar voren brachten.

Verenigde Staten

Over de nieuwe Assistant Professor aan de University of California, de Heer Johan P. Snapper, M.A. ontvingen wij van de Heer H.A. Hoogendoorn, Ambassadeeraad voor Pers en Culturele Zaken te Washington, de volgende bijzonderheden: de Heer J.P. Snapper, M.A. werd in 1935 in Nederland geboren, hij emigreerde in 1949 naar de Verenigde Staten, waar hij aan Calvin College (Grand Rapids) zijn Bachelor's Degree in de filosofie behaalde en daarna aan de Universiteit van Chicago zijn Master's Degree in het Duits. Hij bereidt een proefschrift voor over een onderwerp uit de Duitse Letterkunde in de 18e eeuw.

Zuid Afrika

Mutaties in Zuid-Afrika. Van Prof. Dr. Ernst van Heerden van de Universiteit van die Witwatersrand in Johannesburg ontvingen wij ook dit jaar weer in dank de lijst van docenten in de nederlandistiek aan Zuidafrikaanse universiteiten, zoals deze er volgens de hem beschikbare gegevens uit zou moeten zien. Het aantal universiteiten waar Nederlands gedoceerd wordt is met één vermeerderd, te weten de Randse Afrikaanse Universiteit te Johannesburg. Docent in het Nederlands is hier Dr. F.I.J. van Rensburg, tot voor kort verbonden aan de Universiteit van die Oranje-Vrijstaat. Dr. J.G.H. Combrinck werd van de Universiteit van Natal te Pietermaritzburg overgeplaatst naar de andere standplaats van dezelfde universiteit, n.l. die te Durban. Nieuw zijn voor ons de namen van: de Heer A.D. de V. Cluver, Universiteit van die Witwatersrand, Johannesburg; de Heer V. Webb, Universiteit van Natal te Pietermaritzburg, Dr. E. Botha, Universiteit van Pretoria; eveneens aan de Universiteit van Pretoria de Heer H.J. van Eetveldt; de Heer F.A. Ponelis, Universiteit van Suid-Afrika, Pretoria; Prof. Dr. W.E.G. Louw, Universiteit van Stellenbosch; de heer L.B. Odendaal, Universiteitskollege van die Noorde, Turfloop oor Pietersburg.

Van Dr. W. Jonckheere vernemen wij dat hij van de Universiteit van Port Elizabeth, waar hij tijdelijk een lectoraat vervulde, is overgeplaatst naar de Rhodes Universiteit te Grahamstad.

Kansen op Nederlands universitair onderwijs in het buitenland (rubriek VI)

Belangrijke kansen voor het Nederlands in Indonesië. In 'De Telegraaf' troffen wij een artikel aan, waarin wordt meegedeeld dat over de gehele archipel tienduizenden vaak jonge Indonesiërs Nederlandse taalcursussen volgen, dat er Nederlandse leeszaal worden ingericht en dat ook aan vele universiteiten Nederlands onderwijs wordt gegeven. Wij hebben ons n.a.v. dit courantenbericht in verbinding gesteld met de Heer J.E. Schaap, tot voor kort attaché aan de afdeling Pers- en Culturele Zaken van de Nederlandse Ambassade te Djakarta, die zojuist gerepatriëerd is.

De Heer Schaap bevestigde, dat er inderdaad aan verschillende Indonesische universiteiten Nederlands wordt gegeven. Zo o.a. aan de Universiteit van Indonesia, aan die te Bandoeng, Malang enz., doch meestal door Indonesiërs, vaak onderwijzers met hoofdakke. De Nederlandse Ambassade ondersteunt deze tendens die begrijpelijk is, daar veel van de literatuur over dit land (geschiedenis, archeologie, enz.) in het Nederlands geschreven is en nog maar weinige van de betreffende studiewerken in het Indonesisch zijn vertaald. Het schijnt ons echter beter met het doen van meer concrete mededelingen en het opnemen van namen en adressen van onderwijskrachten in onze docentenlijst te wachten tot dit aanvangsstadium wat overwonnen is en de zaken zich meer geconsolideerd hebben.

Kansen voor Nederlands onderwijs in Nieuw-Zeeland? Van de Heer P.H. de Bres, Dunedin, Nieuw-Zeeland, vernemen wij dat de mogelijkheden worden overwogen onderwijs in de Nederlandse taal en cultuur te geven aan de Universiteit van Otago, Department of University Extension. Maar de beslissing hierover zal pas later in het jaar vallen. De Heer de Bres heeft over deze zaak reeds contact opgenomen met Prof. J. Smit te Melbourne.

Activiteiten van de Werkcommissie (rubriek VII)

De Werkcommissie en de Internationale Vereniging voor Germaanse Taal- en Literatuurwetenschap. Op raad van de gewezen voorzitter van boven als tweede genoemde organisatie, Prof. Dr. H. Meyer van de Universiteit van Amsterdam, wendden wij ons in december 1965 tot de tegenwoordige president, Prof. Dr. Victor Lange van de Princeton University, Princeton, New Jersey, met de vraag, of het mogelijk zou zijn de Werkcommissie als lid van voormelde Vereniging te doen toetreden. Een band met de door Prof. Lange voorgezeten vereniging leek en lijkt ons vooral wenselijk in verband met het streven van onze Commissie de integratie van de studie en het onderzoek van de nederlandistiek in die van de Germaanse talen waar mogelijk te bevorderen. In zijn antwoord van 25.1.1967 op onze aanvraag deelt Prof. Lange ons mee dat hij een lidmaatschap van de Werkcommissie van zijn vereniging op hoge prijs zou stellen. 'Mir scheint dass die gemeinsamen Interessen diesen Schritt in reichem Masse rechtfertigen würden'. Door omstandigheden zou een lidmaatschap evenwel niet voor het volgend congres in 1970 kunnen worden verwezenlijkt. Prof. Lange is evenwel gaarne bereid de mogelijkheid van een lidmaatschap der Werkcommissie reeds in het presidium te bespreken. Wij hebben hem verzocht deze voorlopige stap in afwachting van een meer definitieve te willen ondernemen.

Achterstelling buitenlandse docenten. In het novembernummer 1966, bl. 7-9, schreven wij vrij uitvoerig over de velerlei wijzen, waarop de docenten in het buitenland bij hun binnenlandse collega's, die veilig onder de vleugels van het Rijks ambtenarenreglement wegschuilen, achterstaan. Gedachtig aan het 'frappez, frappez toujours' sommen wij ze hier nog eens op:

- a. de problemen aangaande hun pensionering,
- b. de berekening van hun dienstjaren ook bij een eventuele overgang van de buitenlandse naar de binnenlandse dienst,
- c. de kwestie van de terugbetaling van de rijksstudietoelagen,
- d. de premiebetaling voor en latere uitkering van A.O.W, en A.W.W.,
- e. het uitstel of de vrijstelling van militaire dienst (het z.g. lerarenverlof).

Als voorbeeld van de onder b. genoemde achterstelling memoreerden wij in de genoemde aflevering van ons blad het geval Drs. J.P. Ponten die zijn standplaatsen te Giessen-Marburg voortijdig moest verlaten daar hij vanwege zijn jong gezin een voortgezet verlies van dienstjaren niet verantwoord achtte.

De onder c. vermelde kwestie doet zich thans voor bij de lector te Munster, Drs. L. Ross, die aldaar sinds 1964 werkzaam is en, indien hij na beëindiging van zijn studie een leraarschap in Nederland zou hebben aanvaard, zijn rijksstudietoelage van f. 6.600, - al bijna zou hebben 'inverdiend' (hiervoor staat n.l. een dienst van vijf jaar). Een verzoek van de Heer Ross aan het Ministerie van O. en W. hem op gelijke wijze te willen behandelen als zijn binnenlandse collega's, werd afgewezen, daar de 'inverdienregeling' alleen gold voor Nederland, Suriname en de Nederlandse Antillen. Enigszins bitter schrijft de Heer Ross: 'Aan de straf voor het feit dat ik mij vermeet iets in het buitenland voor het Nederlands te doen, zal ik mij dus wel niet kunnen onttrekken.'

Hoewel het hier een lid van de Werkcommissie betreft, willen wij, om het belang van de zaak, als voorbeeld van de sub d. gememoreerde achterstelling het feit noemen, dat Dr. Jalink die anderhalf jaar nadat de Wet op de A.O.W. in werking

trad, op 1.5.1961 uit Bonn naar Nederland terugkeerde en als in het buitenland woonachtige gedurende deze periode geen premie had kunnen betalen, pas zes jaren na zijn terugkeer naar ons land, recht krijgt op een A.O.W.-uitkering en dan nog slechts op een beperkte.

Bezwaar van Prof. Heinrichs (Giessen). In de genoemde bladzijden vermeldden wij in dit verband het behartigenswaardig voorstel dat Prof. Heeroma op de conferentie van docenten Nederlands te Bonn/Keulen aan de hand deed om uit de impasse te geraken, n.l. dat de buitenlandse lectoren, voor zover zij afgestudeerd zijn, de status van binnenlandse leraren bij het v.h.m.o., n.l. die van rijksambtenaren zouden krijgen, waardoor alle voor deze groep geldende sociale voorzieningen, ook de buitenlandse docenten ten deel zouden vallen. De Verkcommissie tekende hierbij aan, dat de door Prof. Heeroma voorgestelde regeling tevens tot gevolg zou hebben, dat de buitenlandse universiteiten langzamerhand tot het inzicht zouden komen, dat het aanbod aan een volledig bevoegde buitenlandse lector voor deze pas aanvaardbaar zal zijn, indien zijn tractement ongeveer met dat van een binnenlandse leraar bij het v.h.m.o overeenkomt.

Prof. Heinrichs nu maakt in dit verband opmerkzaam op een keerzijde van de medaille, n.l. dat het een hoogleraar in de germanistiek, die het belang van de nederlands-, tiek voor zijn vak inziet, dikwijls al moeite genoeg kost in zijn Faculteit belangstelling voor het Nederlands te wekken en zijn Landsregering van de noodzaak te overtuigen een bedrag voor dit doel op de begroting te plaatsen. Dit bedrag zal dan dikwijls niet toereikend zijn om een volledig bevoegde leerkracht aan te trekken, zodat hij zich of met een leeropdracht aan een buitenlandse stipendiaat zal moeten behelpen, die dan na weinige jaren weer verdwijnt, of - indien hij tot een meer geordende toestand wil komen - zich via zijn ministerie tot de betreffende buitenlandse regering zal moeten wenden met een verzoek om een aanvullende subsidie: een opzet die trouwens zowel van Duitse als van Nederlandse zijde ook wel wordt toegepast. Wij danken Prof. Heinrichs voor zijn realistische aanvulling van de door ons gestelde ideale toestand. Wij hebben voor de door hem genoemde moeilijkheden een open oog, wijzen er echter wel op dat de door hem aangeduide situatie o.i. slechts een overgangstoestand behoort te zijn die na korter of langer tijd zal moeten verdwijnen. In die geest was ook de voorstelling van zaken die Prof. Schmitt (Marburg) op het Tweede Colloquium gaf en zij stemt overeen met Prof. Heeroma's afwijzing van diplomatieke leerstoelen, die z.i. nooit het gezag van een door de universiteit zelf bekostigde zullen verkrijgen.

Steun van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde aan de buitenlandse docenten. Deze werd ons per schrijven van 12.11.1966 aangeboden bij monde van Dr. N.G.H. Wijngaards, voorzitter van de Nijmeegse afdeling der Maatschappij, die ons mededeelt van het hoofdbestuur opdracht te hebben ontvangen zich met de Werkcommissie in verbinding te stellen betreffende de wijzen, waarop deze steun het meest effectief zou kunnen worden verleend. Wij hebben Dr. Wijngaards daarop gewezen op een der knelpunten van het Brussels Colloquium: de bibliografische voorlichting. Dit voorstel schijnt in goede aarde te zijn gevallen getuige de volgende passage uit Dr. Wijngaard's antwoord van 1.12.1966: 'Onze afdeling heeft juist twee maanden geleden aan het H.B. voorgesteld met alle mogelijke middelen te streven naar de

spoedige totstandkoming van een bibliografie van alle publikaties op ons vakgebied. Dit voorstel werd door de Commissie van Taal- en Letterkunde van een gunstig advies voorzien. Wij hebben ons voorstel daarna uitgewerkt, geconcretiseerd. Momenteel is deze zaak in studie, opnieuw bij de Commissie van Taal- en Letterkunde. Zo'n bibliografie is natuurlijk nodig: elk instituut en iedere vakgenoot schreeuwt er gewoon om.'

Voorts wil de Maatschappij via de Academische Raad trachten te komen tot het scheppen van mogelijkheden toekomstige hoogleraren en lectoren op hun taak in den vreemde voor te bereiden. Herinnert men zich Mej. de Vries' voordracht op het Tweede Colloquium over de 'moeilijkheden bij de overgang van intra naar extra muros', dan kan zulk een voorbereiding wellicht geen overbodige luxe genoemd worden.

Nederlandse vertaalwoordenboeken voor buitenlanders. Reeds geruime tijd geleden stelden wij ons in verbinding met de uitgeverijen Van Goor en Zonen te 's-Gravenhage en J.B. Wolters te Groningen met het verzoek hun vertaalwoordenboeken ook voor buitenlandse gebruikers geschikter te maken door in nieuwe uitgaven achter de zelfstandige naamwoorden het geslacht en ook de meervoudsvormen te willen aangeven: het eerste met het oog op de voornaamwoordelijke aanduiding, maar ook daar b.v. in het Duits veel woorden in geslacht van het Nederlands afwijken (de bootdas Boot enz.). Van de bewerker van de nieuwe uitgave van Van Goors Nederlands-Duits woordenboek, Prof. Dr. J. van Dam, ontvingen wij bericht, dat hij bereid is aan onze wensen, o.a. geuit tijdens het Brussels Colloquium, tegemoet te komen.

Dat wensen ten aanzien van vertaalwoordenboeken niet alleen bij ons leven, bleek in een forum op het 37e Nederlandse Congres (zie ook rubriek IX) waar gesproken werd over 'de positie van het Nederlands in Europa'. Het forumlid de Heer P. Loose, lector Hoger Instituut voor Vertalers en Tolken in Antwerpen, betoogde: 'Niet alleen de Nederlandse woordenboeken moeten beter worden, maar ook de woordenboeken Nederlands-buitenlandse taal. Een goed woordenboek vergt een investering van f. 2 à 3 miljoen, laten uitgevers samenwerken en laat de overheid steun verlenen'.

Knipseldiensten en de spelling van de bastaardwoorden. Sedert 1 januari l.l. heeft de Werkcommissie abonnementen bij een Nederlandse en een Belgische knipseldienst.

Wat de Nederlandse betreft, heeft dit tot gevolg dat wij de laatste weken overstroomd worden door een ware vloedgolf van reacties op het 'Rapport van de Commissie voor de spelling van de bastaardwoorden'. Ze gaan van 'himmelhoch jauchzend bis zum Tode betrübt', ja van fanatiek vóór tot kwaadaardig tegen. Er zou een academisch proefschrift voor nodig zijn om in deze chaos orde te scheppen. Onze voorlopige indruk is dat in het algemeen filologen en onderwijzers de voorstellen toejuichen (Heeroma, Stutterheim, Paardekooper) uitgezonderd b.v. Dr. Kruyskamp en de schrijvers en dichters ze verfoeien. De Belgische couranten schijnen deze zaak rustiger op te vatten.

C. i. schuilt er veel waarheid in de opmerking van een aantal opponenten, dat de opdracht aan de commissie onvolledig is geweest en dat voor het onderwijs niet minder belangrijk dan de spelling van de vreemde woorden is: de te ingewikkelde spelling van de werkwoordsvormen, de afschaffing van de verschillen tussen ij en ei, au en ou, de spelling van de sjwa, enz.

Een tweede gevolg is dat wij nu beter op de hoogte worden gebracht van nieuw opgerichte cursussen Nederlands in verschillende landen. Daar deze evenwel meestal geen universitair onderwijs betreffen, kunnen wij ze slechts in het voorbijgaan aanstippen: we noemen hier Washington, Indonesië (zie overigens rubriek VI) en Engeland.

Voor buitenlandse studenten in de nederlandistiek die hun studie aan de Rijksuniversiteit te Gent zouden willen voortzetten. Wij hebben Prof. Dr. L. Coetsier van de Dienst voor Studieadvies aan de Rijksuniversiteit te Gent bereid gevonden om van de onlangs uitgekomen Gids voor de student (Mededelingen van het Laboratorium voor Toegepaste Psychologie en de Dienst voor Studieadvies bij de

Rijksuniversiteit te Gent, nr. 13) een exemplaar te sturen naar alle centra voor nederlandistiek aan buitenlandse universiteiten. Het is een aantrekkelijk boekje met foto's die een idee geven van de enorme expansie van de Gentse universiteit in de laatste jaren. Wij hopen dat ook andere universiteiten in Nederland en België bereid zullen worden gevonden om publikaties van deze soort aan buitenlandse nederlandisten te sturen. Langs deze weg wordt Professor Coetsier alvast hartelijk bedankt voor zijn medewerking. (Zie ook rubriek III).

Leermiddelen voor de Nederlandse cursus van Mevrouw J.J.A. Runckel de Baartman in Argentinië. Ingevolge een oproep van Mevrouw Baartman om haar ten behoeve van haar Nederlandse leergang te voorzien van teksten en documenten op het gebied van economie, financiën, verzekeringsrecht enz., heeft de Rijksuniversiteit te Gent en meer bepaald de Faculteit der Rechtsgeleerdheid en de Hogere School voor Handels- en Economische Wetenschappen haar allerlei documentatie bezorgd die door Mevrouw Baartman in dank werd ontvangen. De Werkcommissie stuurde haar alvast

een exemplaar van K.F.H. Wolters, Leerboek der moderne Nederlandse Handelscorrespondentie (Den Haag, Van Goor Zonen, z.j.) en van de Linguïstische Kaart van België (Lier, van In & Co).

Nederlands aan de universiteit te Exeter? Nadat wij erachter waren gekomen dat er zich in de afdeling Germanistiek aan de Universiteit te Exeter duidelijk belangstelling voor het Nederlands begint af te tekenen en dat lector Keith A. Dickson zijn studenten poogt te winnen voor onze taal en letterkunde, hebben wij met hem contact opgenomen om te informeren in hoever wij hem behulpzaam kunnen zijn bij de oprichting van een Nederlandse cursus aan zijn Universiteit.

Documentatie-Rectificatie. In het novemnummer 1966, bl. 2 van ons blad deelden wij onder het hoofdje 'Bijvoegsels' sub 2. mee een Literatuurlijst Taal en Spelling (tot 1940) 1965, A 285, opgemaakt door de Afdeling Documentatie van het Ministerie van O. en W. voor onze docenten te zullen insluiten. Dit bleek bij nader inzien niet mogelijk, daar er van deze lijst niet voldoende exemplaren meer op het ministerie aanwezig waren en deze bovendien volgens genoemde Afdeling verouderd was.

Tot onze spijt verzuimden wij evenwel de betreffende mededeling te schrappen.

Wij maken er echter attent op dat genoemde Afdeling (adres: Balistraat 104-106, 's-Gravenhage, tel. 070-624311) bereid is een ieder inlichtingen over literatuur te verschaffen. De lijsten als b.v. die over Nederlandse Taal, 1966, A 342, die wij gelukkig wèl bij het vorig nummer van ons blad konden insluiten, worden aan de hand van binnengekomen vragen opgemaakt.

Bijzondere prestaties van onze docenten¹⁾ **(rubriek VIII)**

Jubileum van Mevrouw Gewin. Op 1.11.1966 was het 25 jaar geleden dat Mevrouw A.C. Gewin-Salm haar taak begon aan het Dolmetscher-Instituut van de Universiteit van Heidelberg. Wij zonden haar namens de Werkcommissie een hartelijke gelukwens. Het was voor Mevrouw Gewin niet altijd gemakkelijk: haar werk werd slechts als 'Nebenbeschäftigung' beschouwd. Zelf zag zij haar taak anders. Zo zegt ervan: 'Het was alleen mijn idealisme en de behoefte mijn vaderland onder alle omstandigheden op waardige wijze te vertegenwoordigen die me de kracht hebben gegeven deze taak te volbrengen'. Uit het kleine begin, 25 jaar geleden onder moeilijke omstandigheden tot stand gekomen, is een bloeiende afdeling gegroeid. Wij wensen Mevrouw Gewin gaarne nogmaals het allerbeste voor de toekomst.

Wij achten de wijze waarop thans te Keulen het vak Nederlands in de studie van de Germaanse talen geïntegreerd is, zo voorbeeldig en zozeer een keerpunt in de geschiedenis van germanistiek en nederlandistiek in Duitsland, dat wij de door de beide betreffende instituten getroffen regeling hier in haar geheel laten volgen. Bedenkt men dat het Nederlands Instituut in een rustige buurt buiten het centrum van de stad gevestigd is, dan kan men zich voorstellen dat het voor germanisten, historici, enz. een verademing zal zijn hier te komen werken i.p.v. in hun eigen overbevolkte instituutslukalen.

1) naar de volgorde van de Docentenlijst.

Germanistische Institute der Universität zu Köln

Institut für Deutsche Sprache und Literatur Institut für Niederländische Philologie

A. Studium der Germanischen philologie im fach Niederländisch

1) Proseminar der Älteren Abteilung

Nach erfolgreicher Teilnahme an einem Proseminar der Älteren Abteilung der Germanistik kann ein weiterer der drei vorgeschriebenen Proseminarscheine in einem Proseminar zur mittelniederländischen Sprache und Literatur erworben werden.

2) Weitere Seminare und Übungen

Die Frage, ob auch weitere Übungsscheine des Institutes für Niederländische Philologie vom Institut für Deutsche Sprache und Literatur (oder anderen Instituten) angerechnet werden können (eventuell dann, wenn in der den Übungsschein zugrundeliegenden Seminararbeit ein sogenanntes 'Beziehungsthema' behandelt wurde), muss von Fall zu Fall geklärt werden.

3) Staatsexamen im Fach Deutsch

Ein Student der Germanistik, der Niederländisch nicht als gesendertes Prüfungsfach gewählt hat, kann sich in einem Teil der Staatsprüfung im Fach Deutsch wahlweise vom Vertreter der niederländischen Philologie prüfen lassen, wenn er sich besonders mit den sprachlichen und literarischen Beziehungen zwischen Deutschland und den Niederlanden beschäftigt hat:

- a) wenn er mittelniederländische Sprachstudien betrieben hat im Zusammenhang mit entsprechender Lektüre
- b) wenn er Sprachstudien des Neuniederländischen betrieben hat im Zusammenhang mit entsprechender Lektüre

4) Staatsexamen im Fach Niederländisch

Im Land Nordrhein-Westfalen hat Niederländisch die Stellung eines planmäßigen Unterrichtsfachs an Gymnasien.

Niederländisch kann neben Deutsch, Latein, Englisch, Französisch, Mathematik, Kunst oder Musik als gleichgestelltes Prüfungsfach des Staatsexamens gewählt werden.

Ausserdem ist ein Staatsexamen im Fach Niederländisch in Form einer Zusatzprüfung oder späteren Erweiterungsprüfung möglich.

5) Realschullehrer-Examen im Fach Niederländisch

Im Land Nordrhein-Westfalen hat Niederländisch die Stellung eines Realschulfaches. Niederländisch kann neben Deutsch, Englisch oder Mathematik als gleichgestelltes Prüfungsfach des Realschullehrer-Examens gewählt werden. Ausserdem ist ein Realschullehrer-Examen im Fach Niederländisch in Form einer Zusatzprüfung oder späteren Erweiterungsprüfung möglich.

6) Promotion und Magister-Examen im Fach Niederländisch

Für das Doktor- oder Magisterexamen kann niederländische Philologie sowohl als Hauptfach wie als Nebenfach gewählt werden.

Nähere Auskünfte im Institut für niederländische Philologie bzw. im Wissenschaftlichen Prüfungsamt und im Dekanat.

B. Studien- und arbeitsmöglichkeiten für Germanisten? historiker und kunsthistoriker im institut für Niederländische philologie

Die Räume des Instituts für niederländische Philologie stehen allen Germanisten als Arbeitsräume zur Verfügung.

Die Bibliothek wird seit einiger Zeit um allgemein wichtige sprach-und literaturwissenschaftliche Werke der verschiedenen philologischen Fächer erweitert unter besonderer Berücksichtigung der deutschen Philologie.

Der Raum, in dem die historische Abteilung (z. Z. etwa 1200 Werke zur niederländisch-belgischen Geschichte) untergebracht ist, kann von den Historikern als Arbeitsraum benutzt werden.

Ebenso finden Kunsthistoriker und Theaterwissenschaftler in der Institutsbibliothek gute Arbeitsmöglichkeiten.

C. Seminarkarten

Germanisten benötigen keine zusätzliche Seminarkarte. Studenten, die nicht zugleich Germanisten sind, lösen eine Seminarkarte zu DM -- im Institut für Deutsche Sprache und Literatur.

D. Anschrift und öffnungszeiten

Institut für niederländische Philologie
5 Köln-Lindenthal
Lindenthalgürtel 15 A
Tel. 43 63 63

(15 Minuten vom Hauptgebäude entfernt, gegenüber der Einmündung der Kerpener Strasse in den Lindenthalgürtel.

Haltestellen der Linien 13, 14, 15 und 23 an der Kreuzung Zülpicher Strasse/Lindenthalgürtel).

geöffnet: montags-freitags 8.30-17.00 Uhr
sonnabend 9.00-12.00 Uhr

(auch während der Semesterferien, wenn nicht durch Aushang an den Schwarzen Brettern der Germistischen Institute eine besondere Ferienregelung angekündigt wird)

Der geschäftsführende Direktor

des Instituts für Deutsche

Sprache und Literatur ez. Prof. Dr. A.
Kibelka

Der Direktor des Instituts

für Niederländische Philologie

Gez. Prof. Dr. P.J.N. Vermeeren 5.3.1967

Lectoraatservaringen in Hürzburg. Drs. R.G.M.G. Leclerq deelde ons het een en ander mee over zijn ervaringen tijdens zijn eerste semester als lector. Wij laten hem eerst zelf aan het woord. 'Alhoewel er natuurlijk nog heel wat wensen en wensjes on vervuld bleven, is m'n algemene indruk toch beslist positief. Ik gaf slechts 6 uur Nederlands. (2 voor 'Anfänger', 2 voor 'Fortgeschrittene' en 2 uur Middelnederlands). 't Volgend semester zullen 't 10 uur zijn (6 uur modern Nederlands, d.w.z. 2 uur 'Anfänger', 2 uur 'Fortgeschrittene', 1 uur literatuur, 1 uur conversatie en 4 uur Middelnederlands). De Heer Leclerq begon met 18 toehoorders, aan het eind van het semester waren het er nog 14. Hij meent dat voor Würzburg een getal van 20 haalbaar is. Voor het Middelnederlands ontvangt Lector Leclerq veel steun van Prof. Ruh, die in zijn colleges de cursussen en colleges van de Heer Leclerq aanbeveelt en de ontwikkeling van het lectoraat met belangstelling volgt. Prof. Ruh geeft volmachten tot aanschaffing van die werken die de Heer Leclerq nodig acht voor de Nederlandse bibliotheek.

Professor Weevers onderscheiden. Voor zijn vele verdiensten voor de verbreiding van de Nederlandse taal en cultuur werd Prof. Th. Weevers begin december 1966 door H.M. de Koningin benoemd tot Officier in de Orde van Oranje Nassau. De versierselen behorende bij deze orde ontving Prof. Weevers uit handen van de Nederlandse Ambassadeur te Londen, Dr. van Royen. Wij hebben Prof. Weevers van harte geluk gewenst met deze onderscheiding.

Promotie van de Heer A. Ward, B.A., M. Litt. In december 1966 mochten wij een gelukwens zenden aan de Heer A. Ward, lecturer in German and Dutch aan de Universiteit van Newcastle upon Tyne, aan wie de graad van Master of Letters werd toegekend op een proefschrift over 'Fiction and the German Reading Public 1740-1800.'

Een uitgebreid vraaggesprek troffen wij aan in 'De Volkskrant' van 14.1 l.l. met Prof. Dr. K. Langvik Johannessen (Oslo), waarin de schrijver van 'Zwischen Himmel und Erde' (1963), opmerkelijke dingen zegt over Vondel. Hij staat op de bijgaande foto afgebeeld voor een aanplakbiljet van de 'Gijsbreght' voor de Rotterdamse schouwburg en zegt, dat hoewel hij dit ook niet Vondels beste stuk vindt, Henk Rigters er met zijn regie meer theater uit heeft gehaald dan welke andere voorstelling ook die hij kent. Op de vraag van de correspondent,

wat Vondel vandaag nog te zeggen heeft, antwoordt Johannessen: 'Ik vind hem tegen de achtergrond van de godsdienstige vernieuwingen in Nederland hoogst actueel'.

Hij is een barok dichter, maar zet de grote laat-middeleeuwse traditie voort van het Christelijk humanisme. Dat is een typisch Nederlandse vorm van het Christendom, zoals die wordt vertegenwoordigd door Lipsius en Erasmus, een vorm die is ontsprongen aan de wereld van de Moderne Devotie en de Imitatio Christi.

'Nederlanders zijn wel trots op hun eigen voortbrengselen, maar dan moeten die eerst in het buitenland zijn ontdekt'. In dit verband deelt Prof. Johannessen mee, dat Gerhard Hering, directeur van het Landestheater te Darmstadt, een Vondel-opvoering voorbereidt. Een gymnasiumleraar in Innsbruck is bezig de 'Lucifer' te vertalen.

Peter King, lector aan de Universiteit te Cambridge bereidt een nieuw boek over Vondel voor. In dit verband pleit spreker voor de oprichting van een internationaal twee- of driejaarlijks Vondel-forum, zoals Oostenrijk een Grillparzer-forum heeft, welk plan ook instemming vindt bij Prof. Asselbergs. (Zie ook rubriek XIV).

De Poolse lector komt wat Nederlands praten. Onder deze titel gaf het Nederlandse dagblad 'Trouw' een verslag van een interview met Dr. N. Morciniec, lector in Wroclaw. Het Ministerie van O. en W. heeft aan Dr. Morciniec een beurs toegekend voor een studieverblijf van zes maanden in Nederland (zie ook N.E.M. 7). Dr. Morciniec arriveerde 7.1.1967 in Amsterdam. Wij hopen in een volgend nummer van ons blad wat uitvoeriger op de Nederlandse ervaringen van Dr. Morciniec te kunnen ingaan.

Nederlandistiek (weg) 'gepromoveerd' aan de Universiteit van Madrid. Onder deze titel schreef de Heer Luis H. Daal, lector Nederlands aan genoemde universiteit, in 'Ons Erfdeel' van dec. 1966 over de moeilijkheden waarmee het onderwijs in het Nederlands sinds kort heeft te kampen. 'Van verplicht bijvak voor vijfdejaarsstudenten aan de subsectie voor Duitse taalwetenschap is nederlandistiek weggepromoveerd tot fakultatief studievak voor promovendi. Door het Nederlands uit het officiële studieprogramma te lichten is de nederlandistiek na 13 jaar aan de universiteit van Madrid op lossere schroeven komen te staan. Door deze ondoordachtzaamheid bij het wijzigen van het studieplan van deze faculteit is nederlandistiek nu het kind van de rekening geworden. "la saga siempre quiebra por lo más delgado", het touw breekt altijd op het zwakste punt; d.w.z. de zwakste moet het altijd ontgelden. Gelukkig zijn er onder de Spaanse hoogleraren die inzien dat de nieuwe wijziging in het studieplan tot gevolg zal hebben dat nederlandistiek weer normaal in het vijfde jaarsprogramma wordt opgenomen.' Tot zover zeer in het kort een weergave van het artikel van de Heer Daal. Wij wensen hem gaarne succes toe bij zijn pogingen het Nederlands aan zijn universiteit de plaats te geven die het in zijn en in onze ogen toekomt.

Nederlands in Zuid-Amerika. Met een bewonderingswaardig enthousiasme zet Mevrouw J.J.A. Baartman-Runckel haar pogingen voort het Nederlands meer bekendheid in Argentinië te geven. Pogingen die niet zonder resultaat bleven. Van de 8 kandidaten die zich aanmeldden voor het examen Nederlands dat op 19.11.1966 in het Centro de Enseñanza Internacional Buenos Aires werd gehouden, hadden er zich drie teruggetrokken. De overige vijf zijn geslaagd, drie van hen voor deel II,

twee voor deel III, van wie één met lof. De Werkcommissie wenst Mevrouw Baartman gaarne geluk met dit mooie resultaat. Meer over 'De toekomst van het Nederlands in Argentinië' is te vinden in Ons Erfdeel, 10 jg., nr. 3, maart 1967, waarin Mevrouw Baartman in een uitvoerig met foto's verlucht artikel een beeld geeft van de geschiedenis van het Nederlands in Argentinië en waarin zij tevens haar verwachtingen uitspreekt voor de toekomst, waarvan de verwezenlijking echter alleen mogelijk zal zijn met steun uit moederlanden.

Boeken uit Nederland en België voor de Nederlandse leerstoel aan de University of Calgary in Canada. We vernemen dat Prof. Dr. R. Breugelmans die in september 1966 begonnen is met een cursus in 'Netherlandic literature and its translations' aan de University of Calgary in de Provincie Alberta, Canada, van de Nederlandse en de Belgische Regering een reeks boeken ten geschenke heeft gekregen. Dit stond in een lokale krant van Calgary die er een foto bijvoegde van Professor Breugelmans vóór zijn bibliotheek. Tijdens de Kerstvakantie 1966 woonde Prof. Breugelmans in New York het jaarlijkse congres van de Modern Language Association of America bij.

Op de Netherlandic Conference die een onderdeel van dit congres vormt, sprak hij over zijn Nederlandse cursus in Calgary en over zijn Perk-onderzoek. Tijdens deze zelfde zitting werd Professor Lagerwey (Calvin College) tot voorzitter van de Conference verkozen en Professor Breugelmans tot secretaris.

Nederlands in Texas. Dr. F. Bulhof, Asst. Professor of Netherlandic aan het Department of Germanic Languages van de University of Texas te Austin, schreef ons in december 1966 het volgende: ‘We mogen niet ontevreden zijn over de gang van zaken hier, die ik in het kort zal beschrijven. Wij zijn in september begonnen met zeven studenten die “graduate work” in het Duits doen. Het voornemste is natuurlijk de cursus practisch Nederlands van 8 uur per week, met behulp van Lagerweij's uitstekende methode. Daarnaast gaf ik dit semester een college Nederlandse letterkunde in vertaling, terwijl daar in februari nog twee verschillende colleges bijkomen: 19e en 20ste eeuwse letterkunde. Aan het begin van het volgende academische jaar wordt de mogelijkheid geopend om Nederlands als hoofdvak te nemen in het college (en niet alleen zoals nu, als een soort aanhangsel van het Duits en dan nog alleen voor vergevorderde studenten van Nederlands kandidaatsniveau). Hoewel het oorspronkelijk in de bedoeling heeft gelegen om het Nederlands jaarlijks te doen alturneren met de Scandinavische talen, die hier merkwaardigerwijze veel prestige genieten, is mij gevraagd om ook volgend jaar het onderwijs voort te zetten. Ik houd dit op het ogenblik in overweging, daar ik dan mijn betrekking in Den Haag zou moeten opgeven; naar er is veel voor te zeggen om de opbouw voort te zetten, vooral omdat de persoonlijke samenwerking voortreffelijk is. Dat de bibliotheek hier in desolate toestand verkeert, was te verwachten, maar behalve de f. 1000, - van de Nederlandse regering blijft ook ruime financiële bijstand van de Universiteit niet uit. Het vullen der lacunes zal nog vele jaren kosten’.

Tot zover Dr. Bulhof. Het is ons op dit ogenblik nog niet bekend of de Heer Bulhof zijn besluit al heeft genomen.

Manifestatie aan de Indiana University of Bloomington. Uit ‘De Autotoerist’, Antwerpen, van 23.2.1967, nemen wij enkele gegevens over betreffende een manifestatie die in mei van verleden jaar aan de bovengenoemde universiteit plaats had. Het gold hier een bezoek van de Belgische Consul-Generaal te Chicago, de Heer A. Boelaerts, aan het Departement der Germaanse talen, die hierheen was gekomen op uitnodiging van Prof. William Shetter, hoogleraar in het Duits en Nederlands. De consul had zich niet met lege handen op weg begeven. Want in aanwezigheid van Prof. Dr. Frank Ryder, Chairman van het Department of Germanic Languages, waartoe genoemd instituut behoort, van Prof. Dr. Charles Hagen, plv. directeur van dat van Schone Kunsten en van verscheidene andere professoren en bibliothecarissen, overhandigde de Heer Boelaerts een belangrijke voorraad Vlaamse letterkundige werken als geschenk voor Prof. Shetters Department. Van deze gebeurtenis is een aardig plaatje in bovenvermeld blad opgenomen, waarop men de vier genoemde heren om de stapels Nederlandstalige boeken verenigd kan zien. Na een lunch, door de Faculteit aangeboden, hield de Heer Boelaerts in het Nederlands voor een dertigtal leerlingen van Prof. Shetter een lezing over de Vlaamse letterkunde van Gezelle tot heden. De nadien gestelde vragen bewezen niet alleen de grote belangstelling van

de studenten maar tevens het feit dat deze volbloed Amerikanen na de studie van één jaar (Prof. Shetter is pas in 1965 benoemd) de Nederlandse taal reeds volledig verstonden. Vervolgens hield de Heer Boelaerts voor het Department van Schone Kunsten in het Engels een voordracht met dia's over de moderne schilderscholen in België. 's Avonds hield de consul in de Graduate School of Business nog een referaat over economische onderwerpen. Al met al dus een bezoek dat er zijn mocht.

Verheugend nieuws van Calvin College (Grand Rapids). Prof. Dr. W. Lagerwey deelt ons mee dat hem een Fulbright-Hays studiebeurs is toegewezen voor een jaar onderzoek op het gebied van de Nederlandse taal in Nederland. Prof. Lagerwey hoopt half augustus in Nederland aan te komen en hier in samenwerking met collega Dr. J.D. Jonker van de afdeling talenpraktikum aan de Vrije Universiteit te Amsterdam aan een vervolgcursus voor het Nederlands te werken, en ook de eerstejaarscursus om te werken en uit te breiden. De mogelijkheid bestaat dat een collega van de V.U. van Amsterdam de plaats van Prof. Lagerwey voor het volgende academische jaar zal innemen.

Ongerustheid weggenomen. In N.E.M. 5 spraken wij de vrees uit dat door de benoeming van de historicus Prof. Dr. J.W. Smit aan Columbia University het onderwijs in de Nederlandse taal en letterkunde zou worden verdrongen. Het doet ons genoegen dat wij van Prof. Smit mochten vernemen dat onze bezorgdheid ongegrond was. Hij doceert wél Nederlandse taal en literatuur en-‘ik ben zeer bepaald besloten dat dit zo zal blijven’, aldus Prof. Smit.

De Heer P.J.B. Retief behaalde zijn M.A. graad aan de Universiteit van Oranje-Vrijstaat met een verhandeling over ‘Toneelkritiek en die Nasionale Toneelorganisatie’ (1947-1961). Een studie oor die aard en bestaan van die kritiek rakende die verhoogaanbieding van die drama. Wij wensen de Heer Retief van harte geluk met zijn promotie en danken hem voor de toezending van zijn verhandeling, die inmiddels een plaats heeft gekregen in onze Centrale Verzameling.

Lezingen en bijeenkomsten (rubriek IX)

Rectificaties. In N.E.M. 7, blz. 13, vermeldden wij onder Algemene Conferentie der Nederlandse Letteren, dat ‘Gedeeld Domein’ door het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen aan alle docenten in de Nederlandistiek in het buitenland wordt gezonden. Van de zijde van het Ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk (C.R.M.) maakt men ons er op attent dat niet O. en W., maar C.R.M. ‘Gedeeld Domein’ uitgeeft.

In het Verslag van de Conferentie van docenten in de Nederlandistiek in het Duitse taalgebied (N.E.M. 7, blz. 13 en 14) verzuimden wij melding te maken van de aanwezigheid op deze Conferentie van de Heer H.J. Michaël, Hoofd onderafdeling Toneel en Letteren van het Ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk. De Heer Michaël heeft namens dit Ministerie het woord gevoerd en tot uiting gebracht dat ook dit nieuwe departement belangstelling heeft voor de zaken betreffende de nederlandistiek in het buitenland.

Studieweek voor Belgische culturele attachés, Brussel 21-25 november 1966. Van 21 tot 25 november 1966 had op het Ministerie van Buitenlandse Zaken en Buitenlandse Handel te Brussel een studieweek plaats voor de culturele attachés bij de Ambassades van België in Bonn, Den Haag, Luxemburg, Parijs, Rome en London. Het initiatief daartoe ging uit van de Heer Mr. R. van Elslande, Minister van de Nederlandse Cultuur. Dinsdag 22 november was aan de Nederlandse cultuur voorbehouden. Er hadden toen met vertegenwoordigers van een aantal verenigingen en groepen die in België de Nederlandse cultuur bevorderen, besprekingen plaats. Ook de voorzitter van de Werkcommissie werd uitgenodigd. Hij had de gelegenheid met de attachés in Parijs, Rome en London te spreken over het Nederlands onderwijs in die landen. Als gevolg van de exposés die door andere aanwezigen werden gehouden, nam de voorzitter van de Werkcommissie contact op met de toneelregisseur

Rudi van Vlaanderen en met de cineast Roland Verhavent ten einde de mogelijkheid te onderzoeken of ook de centra voor nederlandistiek in een aantal Europese landen zouden kunnen worden betrokken bij geprojecteerde tournees van Nederlandstalige toneelstukken, resp. films in de ons omringende landen.

'Het Nederlands aan de universiteiten in de wereld'. Op 18 februari 1967 sprak Prof. Dr. W. Thys op de plenaire zitting van het 37e Nederlands Congres te Rotterdam over genoemd onderwerp. Op 9 maart 1967 behandelde hij hetzelfde onderwerp bovenop de Kemmelberg in West-Vlaanderen, op uitnodiging van de afdeling Veurne van 'De Prince'.

Het 37e Nederlands Congres. Op 17 en 18 februari 1967 werd te Rotterdam onder leiding van de Algemeen Voorzitter van de Bestendige Commissie voor de Nederlandse Congressen Prof. Dr. H. Brugmans, het 37e Nederlands Congres gehouden. Als thema voor dit Congres was gekozen 'Culturele integratie van Nederland en Vlaanderen'.

Het Congres werd geopend door de (demissionaire) Nederlandse Minister van Onderwijs en Wetenschappen Prof. Dr. I.A. Diepenhorst. Sprekers op deze eerste dag waren verder: de Belgische Ere-gevolmachtigd Minister voor Buitenlandse Culturele Betrekkingen, de Heer Julien Kuypers die in zijn toespraak, getiteld 'Balans en Perspectieven van drie jaar' uitvoerig inging op dat wat reeds bereikt is en wat nog gedaan moet worden. Hierna sprak Prof. Dr. H. Fayat, de Belgische oud-minister voor Europese Zaken over: 'De Nederlandse Taal in het Europa van morgen'. Prof. Fayat is van mening dat in het Europa van morgen een belangrijke taak weggelegd is voor de nederlandse taal die gesproken wordt in wat hij noemde de 'uitvoerpoort voor West-Europa'.

In de ochtendzitting van de tweede Congresdag was het woord eerst aan Mr. M. Vrolijk, de Nederlandse Oud-minister van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Merk die het thema: 'Overheid en Cultuurpolitiek' behandelde. Spreker haalde een woord aan van Prof. Pen: 'Uitgaven voor de Cultuur zijn investeringen in de mens.' Daarna sprak Drs. J.W. Andriessen, docent aan de Sociale Academie te Rotterdam over het Nederlandse en Vlaamse volks-ontwikkelingswerk.

In de middagvergadering viel onze voorzitter, Prof. Thys, de eer te beurt een verhandeling te mogen houden over 'Het Nederlands aan de Universiteiten in de Wereld'. Dat onze taal in zoveel landen haar verbreiders vindt was voor vele toehoorders kennelijk een openbaring. De laatste spreker was de Gentse hoogleraar, Prof. Dr. A. Verhulst, die in een helder betoog de 'consequenties van de effectus civilis van universitaire diploma's' uiteenzette. Hierna sloot Prof. Brugmans, die op de hem eigen uitnemende wijze het Congres had geleid, de vergadering.

Vermelding verdient nog dat er naast de plenaire zittingen, in de ochtenduren een vijftal sectievergaderingen worden gehouden waar in kleine kring de problemen werden besproken die zich in de verschillende takken van cultuur voordoen bij de pogingen om tot culturele integratie te komen. Hij noemen o.a. jongeren-contacten; amateurtoneel; contacten met nederlandstaligen over de wereld; volksontwikkeling. In een tweetal forums werd op levendige, vaak felle wijze gediscussieerd over 'De positie van het Nederlands in Europa' en 'Taal en Dialect'.

Van de uitvoerige Resoluties die aan het eind van het Congres aan de deelnemers werden uitgereikt, willen wij alleen die noemen die voor ons werk het meest belangrijk zijn:

'mede op grond van het besprokene tijdens het 376 Nederlands Congres, herhaalt de Bestendige Commissie voor de Nederlandse Congressen, namens de in deze commissie vertegenwoordigde verenigingen en instellingen, met klem haar drie jaar geleden tot de regeringen gericht beroep een 'Belgisch-Nederlandse Raad voor de Nederlandse cultuur' in te stellen.

'de oprichting van een gemeenschappelijk, goed uitgerust 'Bestendig secretariaat voor de culturele integratie' is noodzakelijk.

'Een grote betekenis moet worden gehecht aan het gezamenlijk optreden van de Nederlandse en Belgische regeringen ter behartiging van de culturele belangen van het Nederlandse taalgebied in het buitenland. Ondermeer geldt dit voor het onderwijs van het Nederlands in diverse typen van scholen in de eerste plaats in de aan ons taalgebied grenzende landen.

Nederland en België moeten voor een belangrijk deel zorgen voor de benodigde leerkrachten en leermiddelen, zolang in het buitenland daar nog niet in voldoende mate in voorzien kan worden. Het is verheugend te constateren, dat er aan buitenlandse universiteiten een groeiende belangstelling bestaat voor de studie van het Nederlands. De Nederlandse en Belgische regeringen dienen de docenten in de nederlandistiek in het buitenland een veel grotere materiële, vooral vaktechnische steun te verlenen dan thans het geval is.

Voor de culturele activiteiten in het buitenland is een nauwe samenwerking van de Nederlandse en Belgische diplomatieke vertegenwoordigingen uitermate gewenst'. Tenslotte zij nog vermeld dat op dit Congres de Werkcommissie werd vertegenwoordigd door Prof. Thys en Drs. Thomassen, die een gedeelte van het Congres bijwoonden. Dr. Jalink moest helaas wegens verblijf in het ziekenhuis verstek laten gaan. In zijn plaats woonde zijn assistente, Mevr. Moolenburgh, het Congres bij.

Inaugurale rede van Prof. Dr. P.J.H. Vermeeren. Op vrijdag 12 mei a.s. om 12.00 uur zal Prof. Dr. P.J.H. Vermeeren in collegezaal XI van de Universiteit te Keulen zijn inaugurale rede houden over het thema: 'Marginalien zur niederländischen Philologie - Aufgaben und Möglichkeiten'. Na deze rede zal er van 17.00 tot 18.30 uur een ontvangst plaats vinden in het Belgisch Huis, Cäcilienstrasse 46. Voorts bestaat er gelegenheid van 15.00 tot 16.00 uur een bezoek te brengen aan het Institut für niederländische Philologie, Lindenthalgürtel 15a, Keulen.

Het zesde grote congres van het Genootschap 'Onze Taal' werd in het najaar van 1966 onder zeer grote belangstelling te Scheveningen gehouden. Het thema van dit congres was 'Goed Nederlands'. Zowel van Nederlandse als van Belgische zijde werd aangedrongen onze eigen taal als een kostbaar cultuuro goed met toewijding te verzorgen. Dat de vraag 'Wat is goed Nederlands?' niet zo eenvoudig te beantwoorden is, bleek wel uit de rede van Prof. Stutterheim.

Uitreiking van de Martinus Nijhoffprijs voor Vertalingen 1967. Op 22.2.1967 vond in Den Haag weer de uitreiking plaats van deze prijs. De Heer A. Brotherton, geboren te Sydney, ontving de prijs voor zijn vertalingen in het Engels van werk van o.a. Elsschot, Walschap, Vestdijk, Helman, Louis Paul Boon. De Heer Brotherton is docent aan de vertalers- en tolkenopleiding van de Universiteit van Amsterdam en studeert zelf in Leiden Oudjavaans. De Nederlander Gerrit Kouwenaar ontving de prijs voor zijn vertalingen in het Nederlands. Hij vertaalde en bewerkte klassieke en moderne toneelstukken o.a. van Sartre, Tennessee Williams, John Osborne en Wedekind. De kwaliteit van zijn poëzie-vertalingen o.a. van Brecht, Wallace Stevens, Henri Michaux en Charles Cros was mede bepalend voor de toekenning van de prijs.

Na de prijsuitreiking wijdde de voorzitter van de jury, Prof. Dr. S. Dresden enige woorden aan de terugzending van de Nijhoffprijs door de prijswinnaar van vorig jaar, de Heer James Brockway. Deze wilde hiermee protesteren tegen de z.i. onjuiste wijze van vertalen en uitgeven van Nederlands letterkundig werk o.a. in Engeland. Er heeft zich echter over deze zaak intussen in 'Vrij Nederland' 15.4.1967 een vinnige gedachtenwisseling tussen Brockway en Henri Boontje ontwikkeld. Moge uit deze 'choc des opinions' 'la vérité' te voorschijn komen.

In het populaire programma van de Vlaamse Televisie 'Ten huize van' was op 9 februari 1967 Prof. Dr. P. Brachin van de Universiteit van Parijs aan de beurt. Professor Joos Florquin, Annie van Avermaet en Fons Fraeters interviewden hem alsook enige van zijn studenten die in keurig Nederlands de vragen beantwoordden en Nederlandse verzen reciteerden. De kijkers kregen ook de collegezalen en de bibliotheek van de 'Section de Néerlandais' te zien in het Petit Palais midden in het centrum van Parijs nabij de Champs Elysées.

26e Vlaams Filologencongres. Van 29 tot 31 maart 1967 had aan de Rijksuniversiteit te Gent het 26e Vlaams Filologencongres plaats. In de lijst van de deelnemers vonden wij een aantal namen van buitenlandse docenten in de nederlandistiek.

'Dans un mois, dans un an'?

Blijkens een vouwblaadje dat enige tijd geleden in ons bezit kwam, zouden er van 20 tot 26 april 1967 in het Paleis voor Schone Kunsten te Brussel 'Nederlandse Dagen' worden gehouden met o.m. een boektentoonstelling van Noord- en Zuidnederlands werk uit de 19e en 20e eeuw, in vertaling, en als bekroning op de laatste dag 'Getuigenissen uit het buitenland door professoren Nederlandistiek uit Praag, New-York, Cambridge, Parijs'. Uit telefonisch bij het Paleis voor Schone Kunsten ingewonnen informatie is komen vast te staan dat deze 'Dagen' - om ons overigens onbekende redenen - werden afgelast.

Lic. J.L. de Meester, de actieve lector te Freiburg i. Br., sprak op uitnodiging van de Brusselse afdeling van het Algemeen Nederlands Verbond op 14.3. 1.1. in de Vlaamse Club te Brussel over het universitair Nederlands onderwijs in het buitenland, waarbij hij werd ingeleid door Prof. Dr. B. van Vlieden, terwijl ook de inlichtingsattaché van de Nederlandse Ambassade, de Heer Kits Nieuwenkamp, de lezing bijwoonde. Meer speciaal ging de spreker in op de toestand aan Duitse universiteiten, waarna hij op geestige wijze over zijn onderwijs vertelde.

Nederlands bij onze bureu. Meermalen wezen wij reeds op de grote activiteit die de Heer H. Combecher, Oberstudienrat te Kleef, aan de dag legt bij het uitdragen van de Nederlandse taal en cultuur in zijn vaderland. Op initiatief van de Vereniging van Ouders en Docenten van het Arnhemse Thorbeckelyceum werd de Heer Combecher in januari l.l. uitgenodigd te komen spreken over het onderwerp: 'Nederlands op Duitse scholen: een uitdaging naar weerskanten'. Op het ogenblik volgen ongeveer 450 leerlingen op Duitse scholen in het grensgebied de Nederlandse lessen als keuzevak.

Maar aan beide zijden van de grens heersen nog vele vooroordelen en wanbegrippen. Aan Duitse zijde beschouwt men het Nederlands nog al te vaak als een dialect. Over de Nederlandse literatuur is nauwelijks iets bekend. Van Gezelle en Couperus denken de Duitsers dat het sigarettenmerken zijn! Van Nederlandse zijde zal men veel meer dan tot nu toe het geval was achter de eigen taal moeten gaan staan. Aldus de Heer Combecher.

Recente publikaties in eigen kring¹⁾ **(rubriek X)**

In het vorig nummer van ons blad namen wij een stukje op over de Conferentie van Docenten in de Nederlandistiek aan Universiteiten en Hogescholen in het Duitse Taalgebied, eind oktober l.l. te Bonn en Keulen gehouden. Een uitvoeriger uitnemend verslag van deze belangrijke samenkomst van de hand van onze Keulse lector, de Heer J.W.G. Anschütz, in samenwerking met Dr. G.H. Arendt, plv-assistent van Prof. Vermeeren, treft men aan in het maartnummer 1967 van 'Neerlandia'.

ASAKURA, S. De Nederlandse taal in Japan. In: 'Ons Erfdeel', 1966, jrg. 10, nr. 2 blz. 21-25.

Het BOEK van de hertogin; Het vogelparlement; twee vroege gedichten van Geoffrey Chaucer; vertaald door A.J. BARNOUW. Haarlem, Tjeenk Willink, 1966.

BRACHIN, P. Streuvels 95. In 'Ons Erfdeel', 1966, Jrg. 10, nr. 2, blz. 61.

DAAL, L.H. Neerlandistiek (weg) 'gepromoveerd' aan de universiteit van Madrid. In 'Ons Erfdeel', 1966, jrg. 10, nr. 2, blz. 103-105.

DELFOOS, L. De kennis (en onkunde) van de Noord-en Zuidnederlandse kultuurgeschiedenis in

1) in alfabetische volgorde.

- Duitsland. In: 'Ons Erfdeel', 1966, jrg. 10, nr. 1, blz. 150-157.
- DELFOOS, L. Slotwoord over Veldeke's taal I. In: 'Wetenschappelijke tijdingen', 1966, jrg. 25, nr. 6, blz. 414-419.
- JALINK, J.M. 'ABC van het A.B.H.' door A. Blontrock; boekbespreking. In: 'Neerlandia' 1967, jrg. 71, nr. 2, blz. 31-32.
- JALINK, J.M. Een universitaire plechtigheid in Straatsburg. In: 'Neerlandia', 1967 jrg. 71, nr. 1, blz. 9.
- JONCKHEERE, Dr. W.F. 'Johannes van Melle, realist tussen twee werelden', proefschrift. In: 'Ons Erfdeel', 1966, jrg. 10, nr. 1, blz. 177.
- KALDA, F. Herinneringen van een neerlandist. In: 'Ons Erfdeel', 1966, jrg. 10, nr. 1, blz. 78-79.
- KEMPEN, J. Duitse leraars Nederlands. In: 'Ons Erfdeel', 1966, jrg. 10, nr. 2, blz. 142.
- KEMPEN, J. Kongres der Hoogleraren Nederlands in het Duitse taalgebied; Keulen/Bonn - 27-28 oktober 1966. In: 'Ons Erfdeel', 1966, jrg. 10, nr. 2, blz. 45-50.
- KEMPEN, J. Taalpolitieke oorzaken van de miskennis van het Nederlands in Duitsland. In: 'Ons Erfdeel', 1966, jrg. 10, nr. 1, blz. 47-50.
- NIENABER, P.J. Bibliografie van Afrikaanse boeke; Maart 1963-31 Desember 1966; deel 6. Johannesburg, 1967.

- RETIEF, P.J.B. Toneelkritiek en die Nasionale Toneelorganisasie (1947-1961); 'n ondersoek na die aard en bestaan van kritiek rakende die verhoogaanbieding van die drama; proefschrift Universiteit van die Oranje-Vrystaat. Bloemfontein, 1966.
- REYNARD the fox and other mediaeval Netherlands secular literature; edited and introduced by E. Colledge; transl. into English By A.J. Barnouw and E. Colledge. Leiden, Sijthoff; Londen, Heinemann; New York, London House & Maxwell, 1967. 'Bibliotheca Neerlandica'.
- THYS, W. The literature of the Netherlands in the eighteen nineties: national and European trends. Den Haag/Parijs, Mouton. Overdruk uit: 'Proceedings of the 4th Congress of the International comparative literature association, Fribourg, 1964', blz. 505-510 (2 exemplaren)
- THYS, W. Proefschrift van Dr. W.F. Jonckheere: 'Johannes van Melle, realist tussen twee werelden'. In: 'Ons Erfdeel', 1966, jrg. 10, nr. 1, blz. 177.
- WAUTERS, K. Wagner en de Vlaamse letterkunde (1876-1914). In: 'Wetenschappelijke tijdingen', 1966, jrg. 25, nr. 5, blz. 346-355.

Buitenlandse leermiddelen (rubriek XI)

Nederlandstalige zomercursus in de Nederlandse taal en cultuur 1967. Zeer verheugend nieuws voor de buitenlandse nederlandistiek is wel dat er thans uitvoering is gegeven aan de 7e resolutie van het Tweede Colloquium van Hoogleraren en Lectoren in de nederlandistiek aan buitenlandse universiteiten (Brussel 1964) ten dele overeenstemmend met de 15e van het Eerste (1961), waarin werd aanbevolen een Nederlandstalige cursus in de Nederlandse taal en cultuur in te richten. Eenzelfde wens werd geuit door de Kring van Nederlandse leraren in Duitsland, die onder leiding staat van de Heer H. Combocher, Oberstudienrat aan het gymnasium te Kleef. Wij vernemen nu dat de zomercursus voor Nederlandse taal en cultuur, die tot nu

toe jaarlijks in het gebouw van de Rijksuniversiteit te Utrecht werd gehouden, dit jaar belangrijk zal worden gewijzigd. De cursus zal van 3 tot 23 augustus 1967 in Nijmegen in een instituut worden ondergebracht en heeft ten doel Frans-, Engels- en Duitstaligen die reeds een behoorlijke kennis van het Nederlands bezitten en uithoofde van hun beroep of om andere redenen belangstelling hebben voor deze taal en cultuur, intensief te onderrichten in het schriftelijk en mondeling gebruik van het Nederlands en hen in aanraking te brengen met een aantal aspecten van de Nederlandse cultuur, economie en politiek.

De algemene opzet van de cursus, die door Dr. R.S. Mossel, directeur van het Instituut voor Toegepaste Taalkunde der Rijksuniversiteit te Utrecht, zal worden geleid, is als volgt:

1. de cursus zal toegankelijk zijn voor 100 uit de aanmelding te selecteren deelnemers;
2. per groep van 10 personen zal één docent de leiding hebben bij de studie;
3. de studie en de taallessen zullen het voornaamste deel van de cursus uitmaken;
4. er zullen afzonderlijke studie-groepen voor Frans-, Engels- en Duitstaligen zijn;

5. de voertaal is Nederlands, maar de docentenleiders van de studiegroepen zullen wel in staat zijn de cursisten in hun moedertaal bij te staan;
6. de deelnemers zullen in de gelegenheid worden gesteld mondeling contact te hebben met vertegenwoordigers van de Nederlandse cultuur, economie en politiek;
7. aan degenen, die de gehele cursus hebben gevolgd, zal een certificaat van deelneming worden uitgereikt;
8. de deelnemers zullen worden gehuisvest in het pensionaat 'De Westerhelling', Sophiaweg 8, Nijmegen, tel. 0880 - 31847, in éénpersoonkamers. Het cursuscentrum ligt ongeveer 2 km van de stad verwijderd en is door een goede busverbinding gemakkelijk te bereiken. Op het bosrijke terrein van het centrum zijn eigen sportvelden en een tennispark, terwijl voor de binnensporten ruimschoots gelegenheid zal zijn. Recreatie en studieruimten, zomede een bar zijn aanwezig;
9. de excursies zullen tot een minimum worden beperkt;
10. de maaltijden, die in het internaat worden verzorgd en aan meer dan gemiddelde eisen zullen voldoen, zullen gezamenlijk worden genuttigd.

Uit de inmiddels verschenen brochure vernemen wij nog dat er in het programma excursies zullen worden opgenomen naar Amsterdam, Rotterdam, Lelystad, Philips-Eindhoven, Kröller-Müller Museum.

Gezien het beperkt aantal plaatsen, wordt aangeraden zich zo spoedig mogelijk en in ieder geval vóór 15 juni aan te melden. Het bedrag der deelnemerskosten ad f. 450,- Nederlandse valuta dient direct bij aanmelding te worden gestort. Een bedrag van f. 25,- is hierin begrepen voor administratiekosten, welk bedrag niet zal worden teruggestort indien men afziet van deelname. Betaling dient uitsluitend te geschieden door storting bij de 'Amsterdam-Rotterdam Bank N.V.' te 's-Gravenhage, Kneuterdijk 8, ter creditering van de rekening 'Cursus Nederlandse Taal en Cultuur Ministerie O. en W.'. Het secretariaat van de cursus is in handen van het 'Bureau Congressen' van het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen, Nieuwe Uitleg 1, 's-Gravenhage, tel. 624311, toestel 631.

Zomercursus Leuven. Enkele 'kanttekeningen' van Dr. Jalink bij een artikel van de Heer Augustijnen in het decembernummer van 'Neerlandia' hadden tot gevolg dat ons van Belgische zijde werd gewezen op het bestaan van een Zomercursus Tweede Taal te Leuven. Sinds vorig jaar wordt deze gecombineerd met een opleidingscursus voor leraren 'die zich in het onderwijs van het Nederlands, Frans, Engels of Duits wensen te specialiseren. Zij krijgen daar de kans de nieuwste linguïstisch-didactische inzichten te verwerven en zich te bekwamen in het gebruik van de modernste taal-didactische hulpmiddelen'. De lerarencursus staat onder de directe leiding van Prof. Dr. L. Engels van de Leuvense Universiteit, die eveneens de leiding heeft van de Postuniversitaire Leergangen te Hasselt. Inlichtingen omtrent beide cursussen worden gegeven door de Heer H. De Smet, Zomercursus Tweede Taal, Collegium Falconis, Tiensestraat, Leuven.

Bemiddelingscentrum voor de aankoop van antiquarische boeken. In de 4e resolutie van het Tweede Colloquium werd de behoefte uitgesproken aan een centraal contactorgaan, dat bemiddeling zou kunnen verlenen bij de aankoop van antiquarische studiewerken, daar de buitenlandse docenten, vooral als het begerde en zeldzame boeken betreft, herhaaldelijk achter het net vissen.

Het verheugt ons thans te kunnen meedelen, dat de Koninklijke Bibliotheek te 's-Gravenhage, Kazernestraat 39, zich bereid verklaard heeft als zulk een contactorgaan op te treden. Gegadigden kunnen zich tot genoemde bibliotheek wenden ter attentie van de Heer E. van Raan. Zij dienen daartoe een lijstje van de antiquarische werken, die zij nodig hebben, in te zenden met erachter de maximumprijs die voor elk werk afzonderlijk mag worden uitgegeven. De wijze van verrekening zal bij de zending door de Kon. Bibliotheek worden aangegeven.

Documentaire films over de Nederlandse literatuur. Van de Heer Karel Jonckheere, Adjunct-Kabinetschef van de Minister van de Nederlandse Cultuur, vernamen wij dat de twee door ons bestelde films betreffende de Nederlandse literatuur, 'Willem Elsschot' en 'Kerkhofblommen' 'onderweg' zijn. Wij blijven geduldig wachten maar intussen verzoeken wij onze collega's die voor deze films belangstelling mochten

hebben, nogmaals ons dit op een briefkaartje te laten weten met opgave van de periode van het (volgend) academisch jaar waarin zij over deze films zouden willen beschikken, zodat wij nu al de distributie kunnen voorbereiden.

Inmiddels zijn twee nieuwe 'literaire' films voor de televisie verschenen.

1. op de beeldbuis van de Nederlandse Televisie Stichting kwam op 26 februari en op 5 maart 1967 een film over het leven van Multatuli die beantwoordt aan de wens die anderhalf jaar geleden door de Conferentie der Nederlandse Letteren werd geuit, dat er een TV-documentaire over deze Nederlandse auteur zou worden vervaardigd. De film stond onder de supervisie van Prof. Dr. H.A. Gomperts, buitengewoon hoogleraar in de Nederlandse letterkunde aan de Rijksuniversiteit te Leiden. Er werden fragmenten opgenomen in Indonesië (de verlovingstijd van Douwes Dekker en het grote conflict in Rankas-Betoeng) alsook in België, Nederland en West-Duitsland. De film bevat voorts fragmenten uit de toneelstukken 'De bruid daarboven' (ook genaamd 'De eerloze'), 'Vorstenschool' en een in scène gezet gedeelte uit de geschiedenis van Woutertje Pieterse.
2. op 28 maart 1967 vertoonde de Vlaamse Televisie 'Karel ende Elegast' verfilmd door Claude Michiels en Jos van Schoor, naar een scenario en in regie van Dries Waterschoot. De tekstaanpassing was van Anton van Wilderode. De makers van de film zijn erin geslaagd hier en daar zeer poëtische effecten te bereiken hoewel de meningen over de filmische kwaliteiten van deze creatie wellicht verdeeld zullen zijn. De Middelnederlandse tekst wordt trouw nagevolgd en goed gesproken, al zijn er natuurlijk coupures en worden voor het gewone publiek moeilijk verstaanbare woorden door andere vervangen. Voor buitenlandse studenten in de nederlandistiek die een inleiding krijgen over de Middelnederlandse letterkunde kan deze film evenwel zeer goede diensten bewijzen.

We koesteren de stille hoop deze beide films het volgend jaar op ons programma te kunnen zetten.

Wolters laat U graag in zijn kaart(en) kijken! Onder deze aanlokkelijke titel heeft de Uitgeversmaatschappij J.B. Wolters te Groningen een vouwblad gelanceerd waarin allerlei wandkaarten voor het onderwijs worden aangeboden. Daar wij in deze rubriek al eens meer de behoefte aan geografisch-didactisch materiaal hebben onderstreept, willen wij graag de aandacht van onze collega's op deze Groningse kaarten vestigen. Voor het doel van de nederlandist komt het meest in aanmerking de 'Nieuwe wandkaart van Nederland' door K. Zeeman. Formaat 160 × 183 cm., op linnen aan stokken. Prijs: f. 75, -. De ideale oplossing biedt deze kaart evenwel nog niet, want zij is, al staat dit niet expliciet in de beschrijving, hoogstwaarschijnlijk een zogenaamde 'blinde' kaart, evenals de andere uit de door Wolters aangeboden reeks. En of een buitenlandse nederlandist in zijn colleges een kaart kan gebruiken waarvan 'de beschrifting... bescheiden (is) en vrijwel onleesbaar vanuit de klas' hangt helemaal af van de rol die hij zulk een kaart in zijn onderwijs wil laten spelen.

Rouleersysteem Nederlandse Couranten. Op het voorstel hieromtrent van Dr. J. de Rooy (Stockholm) (zie N.E.M. -7) kwamen weinig reacties binnen. Wij hopen het op het komend colloquium nog eens aan de orde te stellen.

Nederlands per radio. Belangstellenden wijzen wij op de mogelijkheid via de door Radio Nederland Wereldomroep gegeven cursus 'Dutch by Radio', Nederlands te leren. Deze radiolessen hebben een duur van 15 minuten, deelnemers ontvangen een tekstboekje dat er bijzonder aantrekkelijk uitziet. Radio Nederland Wereldomroep pretendeert niet anders dan de buitenlandse luisteraar iets van het Nederlands te leren verstaan door hem vertrouwd te maken met de klank van de taal en hem daarnaast wat eenvoudige zinnen te laten formuleren. Tot nu toe hebben p.m. 12.000 luisteraars in een 80-tal landen aan deze Nederlandse taal cursus deelgenomen. Het adres van Radio Nederland Wereldomroep is Postbus 222, Hilversum, Nederland.

Nuttige adressen (rubriek XII)

Koninklijke Bibliotheek, Kazernestraat 39, 's-Gravenhage, tel. 070-184626 (voor bemiddeling aankoop antiquarische boeken wende men zich tot de Heer E. ven Raan)

Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen, afdeling Documentatie, Balistraat 104-106, 's-Gravenhage, tel. 070-624311.

Bureau voor Persknipsels N.V., 18 Handelskaai, Brussel 1.

Persknipseldienst Swaneveld, Oranjestraat 2a, 's-Gravenhage.

Vertalingen (rubriek XIII)

Vertalingen van Nederlands letterkundig werk. In de Engelse serie 'Bibliotheca Neerlandica' zijn onlangs bij de uitgevers Sijthoff, Leiden; Heinemann, Londen; en Maxwell, New York; weer twee belangrijke vertalingen verschenen:

Multatuli, Max Havelaar. Vertaald door Roy Edwards.

Reynard the fox and other mediaeval Netherlands secular literature, door Prof. Dr. A.J. Barnouw en E. Colledge.

Al eerder verschenen in dezelfde serie o.a. vertalingen door de Heer A. Brotherton (winnaar Martinus Nijhoffprijs 1967) van:

Willem Elsschot:	Lijmen
	Het Been
	Het Dwaallicht
Gerard Walschap:	Trouwen
	Celibaat
Simon Vestdijk:	De Koperen Tuin

Van de hand van Giacomo Prampolini verschenen Italiaanse vertalingen van Nederlandse, Friese en Afrikaanse gedichten:

Poeti Olandesi 1946-1966, Milaan 1966

Poeti Flamminghi, Milaan 1957

Poeti Afrikaans, Milaan 1959

Poeti Frisoni d'Olanda, Milaan 1952

Allerhande (rubriek XIV)

Mening van de buitenlandse docenten over het Rapport van de Spellingcommissie. De Werkcommissie zou het van belang achten het standpunt van de buitenlandse

collega's ten opzichte van het Rapport van de Nederlands-Belgische Commissie voor de spelling van de bastaardwoorden (zie rubriek III) aan de Belgische en Nederlandse ministers van Onderwijs kenbaar te maken. Mogen wij de collega's derhalve verzoeken hun oordeel over dit rapport schriftelijk aan het secretariaat van de Werkcommissie mee te delen, eventueel het ons tijdens het Derde Colloquium in september te overhandigen.

Het Woordenboek Nederlandse Taal voor tweedede voltooid. Naar 'Uitleg', het weekblad van het Ministerie van O. en W. meedeelt, is het W.N.T. thans voor tweedede gereed. Wij achten het onnodig hier voor vakgenoten een overzicht van de voorgeschiedenis van deze mammoetonderneming te geven, herinneren er slechts aan dat de eerste aflevering in 1864 verscheen en het eerste deel in 1882. De eerste redacteuren waren naast Matthijs de Vries, Mr. L.Ph.C. van den Bergh, die spoedig door L.A. te Winkel vervangen werd en Prof. David. Aan de verschijning van de eerste aflevering was voorafgegaan (1863) de 'Grondbeginselen der Nederlandse Spelling' van De Vries en te Winkel, waarin het W.N.T. nog steeds geredigeerd wordt. De bijbehorende woordenlijst werd in 1866 gepubliceerd. De tegenwoordige redactie bestaat uit de Nederlanders C.H.A. Kruyskamp, Mej. N. Bakker, A.C. Crena de Ionghen de Vlaming F. de Tollenaere.

België voortaan vertegenwoordigd in het 'Committee for the promotion of Dutch Studies.' Naar ons in januari 1967 door het Belgische Ministerie van Buitenlandse Zaken en Buitenlandse Handel werd meegedeeld, heeft de Nederlandse Ambassadeur in Londen, de heer J.H. van Royen, voorgesteld dat België voortaan zou worden vertegenwoordigd in het 'Committee for the promotion of Dutch Studies' dat de leerstoelen in de Nederlandse literatuur en de Nederlandse geschiedenis aan de Universiteit van Londen beheert en éénmaal per jaar vergadert. Het voorstel ligt geheel in de lijn van de Belgisch-Nederlandse politiek van gemeenschappelijke bevordering van de Nederlandse cultuur. Het voorstel van de Nederlandse ambassadeur heeft tot gevolg gehad dat voortaan een lid van de Belgische Ambassade de vergadering van het comité zal bijwonen.

R.F. Lissens, De Vlaamse Letterkunde van 1780 tot heden, N.V. Elsevier, Sequoia, Mercelisstraat 74, Brussel 5; 225 Fr. (gebonden in geheel linnen band). Zoals onze lezers bekend zal zijn, is onze redactie er niet op ingericht de vaak talrijke werken op ons vakgebied te vermelden die er in het afgelopen redactiehelfjaar verschenen zijn. Slechts voor bijzonder belangrijke uitgaven hebben wij soms een uitzondering gemaakt. Dit moge thans gelden voor de vierde hernieuwde en vermeerderde druk met 40 illustraties buiten de tekst van bovenvermeld werk.

Uit de prospectus nemen wij over: 'De criticus en literair-historicus Prof. Dr. R.F. Lissens schetst in dit werk de ontwikkeling van de Vlaamse letteren sedert het einde van de Oostenrijkse tijd (Verhoeven, Verlooy) tot de allerjongste figuren, Hugo Claus en Paul Snoek. Met de resultaten van het wetenschappelijk onderzoek uit de jongste decennien heeft hij rekening gehouden, doch daarenboven heeft hij, dank zij een jarenlange vertrouwdheid met de letterkunde van de 19e en 20ste eeuw, de stof op een nieuwe manier ingedeeld en op menig punt een nieuw inzicht voorgesteld.'

Ursula. Wellicht ten overvloede signaleren wij onze lezers het artikel van Elida Maria Szarota, hoogleraar in de germanistiek aan de Universiteit van Warschau, over 'Die Ursulagestalt in Vondels "Maeghden"' (De Nieuwe Taalgids 59 (1966), 2, p. 73-89), 'waaruit opnieuw blijkt', zoals de redactie van De Nieuwe Taalgids in een voetnoot aan het artikel toevoegt, dat 'Vondel in toenemende mate ook buiten onze grenzen gekend en bestudeerd wordt'. (Zie ook rubr. VIII)

Een vraaggesprek met Ministerialdirigent Dr. W. Kluxen over het Nederlands onderwijs in het Duitse grensgebied treffen wij aan in het 'Alg. Handelsblad' van 4 april 1967. Dr. Kluxen van het Ministerie van Onderwijs van Noordrijnland-Westfalen, die eind oktober l.l. ook de Conferentie van de docenten Nederlands in het Duitse taalgebied te Bonn en Keulen bijwoonde, zegt in dit interview o.a.: 'Wij zouden graag het Nederlands als tweede vreemde taal op onze middelbare scholen willen invoeren. In plaats van Frans zou op de "Realschulen" Nederlands kunnen worden onderwezen. Voor de gymnasia zou Nederlands facultatief kunnen worden gestold; bij voldoende belangstelling zijn wij bereid tegen de "Richtlijnen" in toe te staan, dat de leerlingen vier i.p.v. drie jaar onderricht in de Nederlandse taal krijgen. Wanneer een rector van een gymnasium hiertoe een verzoek mocht indienen, is het ook mogelijk Nederlands als tweede taal/op het gymnasium te onderwijzen. Hoewel er op verschillende gymnasia wel voldoende belangstelling voor het Nederlands bestaat (Aken, Duisburg, Keulen, Kevelaar, Vierssen) duikt ook hier weer het tekort aan leraren op'.

Dr. Kluxen ziet voor deze belemmering een uitweg in een uitwisseling van Nederlandse en Duitse leraren. Hij heeft hierover al contact opgenomen met de Nederlandse Ambassade te Bonn. 'Wij hebben vastgesteld, dat wij met de traditionele gerichtheid op twee talen, Frans en Engels, te eenzijdig zijn'. Voor het beoogde Nederlandse onderwijs ziet hij twee redenen: economische - omdat Nederland en Duitsland op dit gebied zo nauw verbonden zijn - en culturele: 'Wij zijn geïnteresseerd in de Nederlandse cultuur. Wij moeten die beter begrijpen. Vele misverstanden komen hieruit voort, dat wij van onze burens te weinig begrip hebben. En vanuit dat begrip kunnen wij ook beter ons zelf begrijpen. Er zijn geestelijke stromingen in de Nederlandse cultuur die net zo belangrijk zijn als sommige stromingen in de Franse cultuur. Daarom hebben we vele mensen nodig die Nederlands spreken'. Na op de noodzaak gewezen te hebben de Nederlandse 17e eeuwse cultuur te bestuderen en in de 18e eeuw de integratie van de Franse en Engelse Verlichting in de burgerlijke cultuur van de Nederlanden, merkt Dr. Kluxen op, dat hij persoonlijk bijvoorbeeld onder de indruk is van 'de hartstochtelijke nuchterheid en rationaliteit van de Nederlandse geest'. Na gewezen te hebben op het belang van de Nederlandse literatuur zegt hij Nederlands onderwijs niet alleen facultatief maar ook verplicht te willen stellen.

Het is ons bekend, dat ook de Kultusminister van de andere buurstaat, Nieder-Sachsen, zich twee jaar geleden tot het Ministerie van O. en W. gewend heeft inzake het ter beschikking willen stellen van leraren voor Duitse scholen. Mogen de Nederlandse en Belgische instanties het belang van deze zaak zo zeer inzien, dat zij met voorbijzien of opzijzetting van formele bezwaren alles doen om de grote hinderpaal: het tekort aan leraren Nederlands in het grensgebied, uit de weg te ruimen!

Dat het voor het Kultusministerium te Düsseldorf niet bij woorden blijft blijkt uit de 'Neufassung der Ausbildungs- und Prüfungsordnung für das Lehramt am Gymnasium (Runderlass des Kultusministers vom 24. Januar 1967 II B4.40-13/0 Nr.44/67)' en uit die 'für das Lehramt an der Realschule (Runderlass des Kultusministers vom 24. Januar 1967 II B3.40-12/0 Nr. 3752/66-101/67)', die beide Nederlands als examenvak vermelden. Men zie ook in rubriek VIII de voorzieningen betreffende het 'Studium der Germanischen Philologie im Fach Niederländisch'. Zij werden ons toegezonden door Dr. de Buck, cultuurattaché bij de Belgische Ambassade te Bonn en directeur van het Belgisch Huis te Keulen.

Onderzoek naar overblijfselen van het Nederlands in Amerika. Van de afdeling Dialectologie van de Kon. Nederlandse Akademie van Wetenschappen ontvingen wij een rapport betreffende het door Mevr. Dr. Jo Daan en de assistent van haar afdeling de Heer H. Heikens ingestelde onderzoek naar het Nederlands en de Nederlandse dialecten, het Fries en de Friese dialecten, dat door hen die zelf of wier (voor)-ouders voor 1910 naar de Verenigde Staten zijn uitgeweken. Wij namen over dit onderzoek in het vorige nummer van dit blad een courantenbericht over van een journalist die Mevr. Daan geïnterviewd had. Zijn mededelingen stemmen dan ook grotendeels met genoemd rapport overeen. Toch komen in het laatste enkele preciseringen en zinsneden voor, waarop wij hier aanvullenderwijs de aandacht vestigen:

In de drie maanden zijn door de beide onderzoekers 285 mensen geïnterviewd en is bijna 75 uur ongedwongen praten op de geluidsband vastgelegd. Aan de in het courantenbericht genoemde plaatsen die door Mevr. Daan en de Heer Heikens werden bezocht moeten nog toegevoegd worden: Kimberley (Wisc.), Hollandale (Minnesota), Sioux County (Iowa) en Whitinsville (Mass.). Het verzamelde materiaal zal in de eerste plaats gelegenheid bieden de taal van de Nederlanders in Amerika met die van de voormalige plaatsgenoten van hen zelf of hun (voor)-ouders in Nederland te vergelijken. Het dialectenbureau had n.l. reeds een 500 geluidsopnamen van de omgangstaal in een groot aantal Nederlandse steden en dorpen gemaakt.

De kerken zijn voor het bewaren van het Nederlands in de V.S. van grote steun geweest. Tot in het eerste kwart van deze eeuw vond elke zondag tenminste één godsdienstoefening plaats, waarin een Nederlandse preek gehouden werd, in het Nederlands werd gebeden en Nederlandse psalmen en liederen werden gezongen. In de kerk en thuis werd de Statenvertaling gebruikt. Ook de catechisatie werd lange tijd in het Nederlands gegeven. Tenslotte was Nederlands verschillende jaren een leervak op de lagere scholen van de Christian Reformed Church.....

In de eerste veertig jaren van deze eeuw is in kerk en gezin geleidelijk het Amerikaans ingevoerd, dat de strijd momenteel natuurlijk voor het grootste deel heeft gewonnen. Zal het over twintig jaar nog mogelijk zijn Nederlands en Fries van (nakomelingen van) de emigranten Van voor 1910 op de band vast te leggen?

De culturele revolutie in China zit het Nederlands onderwijs dwars. Een maand of acht geleden lasen wij, ik meen in 'De Telegraaf', een bijdrage over een reis van het Nederlands echtpaar Henri en Margarethe van Gilpen, dat dwars door Siberië van Stockholm naar Peking was gereisd om daar aan de universiteit Nederlands te gaan onderwijzen. Wij vermoedden dat de Heer van Gilpen was ingegaan op de aanbiedingen van de Chinese delegatie die, naar Drs. van de Velde op het Brussels Colloquium meedeelde, ons land drie jaar geleden had bezocht en die, naar Mej. Mr. E. Talsma eraan toevoegde, ook op het Ministerie van O. en W. een bezoek had afgestoken.

Nu treffen wij in hetzelfde blad van 18 en 21 maart l.l. twee geïllustreerde en geestig door Gerth van Zanten geschreven artikelen aan: 'Een Nederlander tussen de Rode Gardisten', waarin de ervaringen van genoemd echtpaar in het Peking van Mao worden te boek (of liever: te krant) gesteld. Ze zijn zeker merkwaardig genoeg. De universiteit is vanwege de culturele revolutie al maanden gesloten. De Heer van Gilpen schaft zich een fiets aan, zodat hij er vlug bij kan zijn, als er in de stad iets gaande is. Met een aantal andere buitenlanders zijn de van Gilpens ondergebracht in een luxe hotel waarop in grote letters: 'We have friends all over the world'. Op het instituut wonen ze met 300 andere buitenlanders 'in een apart paradijsje te midden van de volksrepubliek'. Velen van hen worden zo door de algemene opwinding aangestoken, dat ze mee gaan doen met de demonstraties en proberen even hard te schreeuwen als de Chinese jongeren dat kunnen. Ook brullen zij citaten uit Mao's rode boekje, doch dat wordt door de Chinese jeugd als een 'show' opgevat en ze applaudiseert er glimlachend bij, wat ze bij hun eigen mensen nooit doen. Als de revolutie maar voortduurt krijgt de Heer van Gilpen echter genoeg van zijn gedwongen werkeloosheid, zodat het echtpaar nu naar Amsterdam is teruggekeerd.

Laatste berichten (rubriek XV)

Oprichting en samenstelling Adviescommissie. Tot onze vreugde kunnen wij meedelen dat de Gemengde Technische Commissie tot Uitvoering van het Nederlands-Belgisch Cultureel Verdrag op grond van de eerste resolutie van het Tweede Colloquium van Hoogleraren en Lectors in de Nederlandistiek aan buitenlandse Universiteiten besloten heeft een gemengde commissie van deskundigen in te stellen bedoeld om de regeringen van Nederland en België van advies te dienen inzake het onderwijs in de nederlandistiek in het buitenland. Deze Subcommissie is als volgt samengesteld:

Nederlandse delegatie:

Voorzitter: Drs. B.E.J.M. de Hoog, Chef van de Afdeling I.C.B. van het Ministerie van O. en W. en het Ministerie van C.R.M.

Secretariaat: Afdeling I.C.B. van het Ministerie van O. en W., Nieuwe Uitleg 4, 's-Gravenhage.

Leden (alfabetisch):

Dr. J.M. Jalink, secretaris van de Werkcommissie; voorheen lector in de nederlandistiek aan de Universiteit te Bonn;

Prof. Dr. H. Schultink, hoogleraar in de Algemene Taalwetenschap aan de Rijksuniversiteit te Utrecht;

Drs. F.P. Thomassen, adj. Directeur van NUFFIC; lid van het Dagelijks Bestuur van de Werkcommissie.

Belgische delegatie:

Voorzitter: J. Grauls, Gevolmachtigd Minister belast met de Internationale Culturele Betrekkingen;

Secretaris: Mr. P. Borckx, Adviseur hoofd van dienst bij de Dienst I.C.B., Ministerie van N.O.C.

Leden (alfabetisch)

M. Deloz, bestuursdirecteur Hoger Onderwijs;

Prof. Dr. O. de Raymaeker, hoogleraar in de rechtsgeleerdheid aan de Katholieke Universiteit te Leuven;

Prof. Dr. W. Thys, voorzitter van de Werkcommissie, 'maître de conférences associé' in de nederlandistiek aan de Staatsuniversiteit te Rijsel, hoogleraar in de vergelijkende literatuurwetenschap aan de Rijksuniversiteit te Gent.

Nederlandse plechtigheid in Parijs.

Ter gelegenheid van de verschijning der eerste twee delen in de reeks 'Pays-Bas/Flandre' (Paris, Editions Universitaires), nl. Ruusbroec, L'Ornement des noces spirituelles en Simon Vestdijk, Les Voyageurs, werd op 2 mei 1967 in het Palais de l'Unesco in Parijs een receptie aangeboden door Hunne Excellenties Baron Adolph Bentinck, Ambassadeur van het Koninkrijk der Nederlanden en Robert Rothschild, Ambassadeur van België. De receptie werd bijgewoond door de voorzitter van de Werkcommissie.

*1

**Lijst 1: Centrale verzameling publikaties van buitenlandse
Nederlandisten (1.11.1966 - 1.4.1967)**

- ASAKURA, S. De Nederlandse taal in Japan. In: 'Ons Erfdeel', 1966, jrg. 10, nr. 2, blz. 21-25.
- Het BOEK van de hertogin; Het vogelparlement; twee vroege gedichten van Geoffrey Chaucer; vertaald door A.J. BARNOUW. Haarlem, Tjeenk Willink, 1966.
- BRACHIN, P. Streuvels 95. In: 'Ons Erfdeel', 1966, jrg. 10, nr. 2, blz. 61.
- DAAL, L.H. Neerlandistiek (weg) 'gepromoveerd' aan de universiteit van Madrid. In: 'Ons Erfdeel', 1966, jrg. 10, nr. 2, blz. 103-105.
- DAMBRE, O. Ficiniaanse achtergronden bij Justus de Harduwijns 'Roose-mond' (1613)? Overdruk uit: 'Studia Germanica Gandensia', 1963, jrg. 5, blz. 45-76.
- DAMBRE, O. Justus de Harduwijn's testament en andere oorkonden uit het jaar 1636. Gent, Erasmusgenootschap, 1952.
- DAMBRE, O. Lauwerkrans voor Justus de Harduwijn (Gent 1582 - Oudegem 1636); feestrede. Overdruk uit: 'Gedenkschriften van de Oudheidkundige kring van het Land van Dendermonde', 1956, 30 blz.
- DAMBRE, O. Maria-zangen van Justus de Harduwijn. Vereniging van Katholieke Oostvlaamse schrijvers, 1962.
- DELEU, J. Nederlander en Europeër; journaal van een 'cultuurimperialist'; met een woord vooraf van dr. A.W. Willemsen. Tielt/Den Haag, Lannoo, 1966.
- DELFOS, L. De kennis (en onkunde) van de Noord- en Zuidnederlandse kultuurgeschiedenis

- in Duitsland. In: 'Ons Erfdeel', 1966, jrg. 10, nr. 1, blz. 150-157.
- DELFOOS, L. Slotwoord over Veldeke's taal I. In: 'Wetenschappelijke tijdingen', 1966, jrg. 25, nr. 6, blz. 414-419.
- DROEGE, G.B. Het Engelse 'Dutch', 'Netherlandic' of 'Netherlandish' als naam voor één taal. In: 'Ons Erfdeel', 1966, jrg. 10, nr. 1, blz. 51-53.
- HAEGENDOREN, M. van. De Vlaamse Beweging nu! (juni 1966). In: 'Ons Erfdeel', 1966, jrg. 10, nr. 1, blz. 158-159.
- JALINK, J.M. 'ABC van het A.B.N.' door A. Blontrock; boekbespreking. In: 'Neerlandia', 1967, jrg. 71, nr. 2, blz. 31-32.
- JALINK, J.M. Een universitaire plechtigheid in Straatsburg. In: 'Neerlandia', 1967, jrg. 71, nr. 1, blz. 9.
- KALDA, F. Herinneringen van een neerlandist. In: 'Ons Erfdeel', 1966, jrg. 10, nr. 1, blz. 78-79.
- KEMPEN, J. Duitse leraars Nederlands. In: 'Ons Erfdeel', 1966 jrg. 10, nr. 2, blz. 142.
- KEMPEN, J. Kongres der Hoogleraren Nederlands in het Duitse taalgebied; Keulen/Bonn - 27-28 oktober 1966. In: 'Ons Erfdeel', 1966 jrg. 10, nr. 2, blz. 45-50.
- KEMPEN, J. Taalpolitieke oorzaken van de miskennis van het Nederlands in Duitsland. In: 'Ons Erfdeel', 1966, jrg. 10, nr. 1, blz. 47-50.
- MUSSCHOOT, A.M. De poëzie van F. Schmidt-Degener. Gent, 1967, 'Uit het Seminarie voor Nederlandse literatuurstudie van de Rijksuniversiteit te Gent', nr. 7. Overdruk

uit: 'Studia Germanica Gandensia', 1966,
jrg. 8, blz. 73-113.

- NIENABER, P.J. Bibliografie van Afrikaanse boeke; Maart
1963 - 31 Desember 1966; deel 6.
Johannesburg, 1967.
- PRAMPOLINI, G. Poeti Afrikaans. Milaan, 1959.
(Afrikaanse gedichten vertaald in het
Italiaans)
- PRAMPOLINI, G. Poeti Fiamminghi. Milaan, All' insegna
del pesce d'oro, 1958. (Vlaamse gedichten
vertaald in het Italiaans)
- PRAMPOLINI, G. Poeti Frisoni. Milaan 1952. (Friese
gedichten vertaald in het Italiaans)
- PRAMPOLINI, G. Poeti Olandesi 1946-1966. Milaan, All'
insegna del pesce d'oro, 1966.
(Nederlandse gedichten vertaald in het
Italiaans)

- REDERIJKERSSTUDIËN III: Letterkundig leven te Gent van 1500 tot 1539 door M. VANDECASTEELE; Lucas d'Heere en Marcus van Vaernewijck voor het Lam Gods door W. WATERSCHOOT. Gent, 1967. 'Uit het Seminarie voor Nederlandse literatuurstudie van de Rijksuniversiteit te Gent', nr. . Overdruk uit: Jaarboek 1966 van de Koninklijke soevereine hoofdkamer van retorica 'De Fontaine' te Gent, blz. 3-57 en blz. 109-118.
- RETIEF, P.J.B. Toneelkritiek en die Nasionale Toneelorganisasie (1947-1961); 'n ondersoek na die aard en bestaan van kritiek rakende die verhoogaanbieding van die drama; proefschrift Universiteit van die Oranje-Vrystaat. Bloemfontein, 1966.
- ROOY, J. de. Het 'Gesprek' besproken. Overdruk uit: 'De nieuwe taalgids', 1965, nr. 128, blz. 384-390.
- SMET, G. de. Theodor Frings, 80 jaar. In: 'Ons Erfdeel', 1966 jrg. 10, nr. 1, blz. 143-145.
- THYS, W. The literature of the Netherlands in the eighteen nineties: national and European trends. Den Haag/Parijs, Mouton. Overdruk uit: 'Proceedings of the 4th Congress of the International comparative literature association, Fribourg, 1964', blz. 505-510. (2 exemplaren)
- THYS, W. Proefschrift van Dr. W.F. Jonckheere; 'Johannes van Melle, realist tussen twee werelden'. In: 'Ons Erfdeel', 1966, jrg. 10, nr. 1, blz. 177.
- WAUTERS, K. Wagner en de Vlaamse letterkunde (1876-1914). In: 'Wetenschappelijke

tijdingen', 1966, jrg. 25, nr. 5, blz.
346-355.

**Lijst 2: Door verschillende instanties aangeboden publikaties (1.11.1966
- 1.4.1967).**

- 'AMBASSADEUR'. Brussel, 1966, jrg. 3, nr. 7, 8 en 9/10.
- DAAN, J. en H. HEIKENS. Brief uit Holland, Michigan. In: 'Mededelingen van de Centrale commissie voor onderzoek van het Nederlandse volkseigen', 1966, nr. 18, dec., blz. 5-10.
- DUTCH by radio; a course in basic Dutch by Joost M. Kal. Hilversum, Radio Nederland, 1967.
- The E.U.P. concise Dutch and English dictionary; together with a concise Dutch grammar by P. and M. King. The English universities press, 1958. 'Teach yourself books'.
- HOLANDÉS por radio; un curso de holandés elemental para hispanoparlantes. Hilversum, Radio Nederland, 1967.
- 'NEERLANDIA'; maandblad van het Algemeen Nederlands Verbond. Den Haag, 1966, jrg. 70, nr. 7 t/m 12; 1967, jrg. 71, nr. 1 en 2.
- 'NIEDERLÄNDISCH'; eine Klarstellung. Overdruk uit: 'Leuvense bijdragen', 1966, jrg. 55, nr. 2, 3 blz.
- 'ONS ERFDEEL'; driemaandelijks kultureel tijdschrift. Rekkem (West-Vlaanderen) en Raamsdonk-dorp (N. Br.), 1966/67, jrg. 10, nr. 1. en 2.
- 'INSTITUT FÜR AUSLANDSBEZIEHUNGEN STUTTGART'; Zeitschrift für Kulturaustausch. Stuttgart, 1966, Jhrg. 16, Nr. 4.
- 'Het PENNOEN'. Brussel, 1966/67, jrg. 17, nr. 3 t/m 7.
- 'De PERISCOOP'; onafhankelijk maandblad voor kunst en cultuur, Hasselt, 1966/67, jrg. 17, nr. 2 t/m 5.
- UIT de tijdschriften. Rubriek in: 'Neerlandia', 1967, jrg. 71, nr. 2, blz. 33-34. Vermeldt o.a. artikelen verschenen in 'Neerlandica extra Muros', 1966, nr. 7, nov.; 'De post van Holland', 1966, nr. 12, dec., en 'Ons Erfdeel', 1966/67, jrg. 10, nr. 2.

‘UITLEG’; weekblad van het Departement van onderwijs en wetenschappen. Den Haag, 1966/67, nr. 52 t/m 60.

VERSLAG symposium (van de) Nederlands-Zuidafrikaanse vereniging (14 november 1964). Amsterdam, febr. 1967.

‘WRITING IN HOLLAND AND FLANDERS’; quarterly bulletin of the Foundation for the promotion of the translation of Dutch literary works. Amsterdam, 1967, no. 22, March.

Lijst 3: Door H.H. uitgevers aan de Werkcommissie aangeboden leer- en studieboeken ter aanbeveling aan de docenten Nederlands aan buitenlandse universiteiten (1.11.1966 - 1.4.1967).

APELDOORN, C.G.L.	en A.C. de Jong. Onze moedertaal; beknopte Nederlandse spraakkunst; 27e herz. dr. Purmerend, Muusses, 1967.
APELDOORN, C.G.L.	en A.C. de Jong. Onze moedertaal; oefeningen bij de beknopte Nederlandse spraakkunst; 37e herz. dr. Purmerend, Muusses, 1967.
HOLLANDER, G.	den, E.A.J. SCHEEPMAKER jr. en W. VISSCHER. Praktische oefening; een aantal oefeningen ten dienste van het onderwijs in de Nederlandse taal in de eerste leerkring van de kweekschool en de hoogste klassen van het h.a.v.o. Purmerend, Muusses, 1966.
KARSEMEYER, J.J.A.	TINTEL en N. van DILLEN. Dicht- en stijlvormen. Purmerend, Muusses, 1966.
LINT, P. van.	Docentenboek dramatische expressie 2; een tweede serie opdrachten voor communicatie en expressie in drama en toneel. Purmerend, Muusses, 1966.
LINT, P. van.	Dramatische expressie 2; een tweede serie opdrachten voor communicatie en expressie in drama en toneel. Purmerend, Muusses, 1966.

MULTATULI.

Max Havelaar or The coffee auctions of the Dutch Trading Company; with an introduction by D.H. Lawrence; edited and introduced by R. Edwards. Leiden, Sijthoff; Londen, Heinemann; New York, London House & Maxwell, 1967.
'Bibliotheca Neerlandica'.

REYNARD the fox and other mediaeval Netherlands secular literature; edited and introduced by E. Colledge; transl. into English by A.J. Barnouw and E. Colledge. Leiden, Sijthoff; Londen, Heinemann; New York, London House & Maxwell, 1967.
'Bibliotheca Neerlandica'.

[Neerlandica extra Muros - november 1967]

Nabeschouwing over het derde colloquium (rubriek I)

Zonder zich aan overdreven optimisme te willen bezondigen, is de Werkcommissie van oordeel dat het Derde Colloquium van Hoogleraren en Lectoren in de Nederlandistiek aan buitenlandse Universiteiten, dat met steun van de Gemengde Commissie ter uitvoering van het Nederlands-Belgisch Cultureel Verdrag, van 5 t/m 8 september 1967 in 'Het Oude Hof' te 's-Gravenhage heeft plaats gevonden, zowel kwantitatief als kwalitatief als een succes mag worden beschouwd. De opzet van het geheel, die, in tegenstelling tot die der beide voorgaande colloquia, vooral een informatief karakter droeg, heeft, naar wij menen, voldaan, ja wij geloven in deze zelfs een sleutel te hebben ontdekt die ook op de deur van toekomstige colloquia zal passen. Deze opzet bracht voor het eerst mee de splitsing van de bijeenkomsten in werkvergaderingen en wetenschappelijke vergaderingen. De bedoeling van deze wijziging was dat in de eerste groep de discussies over de belangen van de nederlandistiek in het buitenland en van haar beoefenaars, en in de tweede groep de wetenschappelijke voordrachten van de specialisten op hun gebied van het nederlandistisch 'apparaat' beter tot hun recht zouden komen.

Dit naar onze mening verbeterd inzicht in het intrinsieke doel onzer colloquia zou evenwel op zich zelf natuurlijk nog niet in staat geweest zijn het beoogde resultaat te bereiken, indien de in het nieuwe kader gehouden voordrachten niet het hoge wetenschappelijke en informatieve peil bereikt hadden zoals dit in werkelijkheid het geval is geweest. De Werkcommissie is de sprekers voor het intensieve werk dat zij van hun lezingen hebben gemaakt, dan ook bijzonder dankbaar. Aan hen is voor een zeer groot deel het welslagen van het Derde Colloquium te danken.

Het programma. Aan de buitenlandse docenten die niet aan het Colloquium konden deelnemen, is het programma ervan na afloop toegezonden. Voor de vele lezers van dit blad die het programma evenwel niet gezien hebben, stippen wij hier nog eens kort enkele hoofdpunten aan:

De opening van het Derde Colloquium geschiedde op dinsdag 5 september 1967 om 14.30 uur namens de Minister van Onderwijs en Wetenschappen door de Secretaris-Generaal van zijn Ministerie Mr. H.J. Scholvinck. De Belgische Minister van de Nederlandse Cultuur was hierbij vertegenwoordigd door zijn Kabinetschef Mr. J. Fleerackers.

Direct hierna werden in een aangrenzende zaal niet minder dan drie tentoonstellingen geopend, 1e de nieuwe (2de) serie van de 'Reizende Tentoonstelling' die de Middelnederlandse cultuur in beeld bracht en ingeleid werd door Prof. Dr. R.K.J.E. Antonissen (Grahamstad), 2e de z.g. 'Centrale Verzameling' van de Werkcommissie, die de in ons bezit zijnde publikaties van buitenlandse nederlandisten bevat, en 3e een door de Fa. Martinus Nijhoff verzorgde expositie van vakliteratuur op het gebied van de nederlandistiek.

In het geheel stonden er vijf werkvergaderingen op het programma, waarvan de beide eerste gewijd waren aan de bespreking van de klassieke thema's die op de vorige colloquia over vier vergaderingen verdeeld waren, n.l. de problematiek van het academisch Nederlands onderwijs in den vreemde, de status van docenten en studenten, enz.

Op de tweede werkvergadering deed Prof. Dr. G.J. Resink (Djakarta) bovendien een belangrijke mededeling over de Indonesische plannen inzake het Nederlands onderwijs in Indonesië, waaraan voor studenten in verschillende vakken grote behoefte blijkt te bestaan.

In de derde werkvergadering behandelde Prof. Dr. W. Lagerwey (Grand Rapids) de didactiek van het Nederlands onderwijs aan buitenlanders, in de vierde leidde Dr. G.D. Jonker (V.U. te Amsterdam) het gebruik van het talenpracticum (met een demonstratie) in, terwijl de laatste werkvergadering voor het vaststellen van de resoluties gereserveerd was.

In de beide wetenschappelijke vergaderingen en op de slotzitting, die op vrijdag 8 september om 15.00 uur plaats had, kwamen telkens twee sprekers aan het woord. Op de eerste van deze bijeenkomsten sprak Prof. Dr. K. Heeroma (Groningen) over 'Het taalhistorisch apparaat' en Dr. M.C. van den Toorn (Utrecht) over 'De stand van de moderne Nederlandse taalwetenschap', in de tweede had Prof. Dr. R.K.J.E. Antonissen (Grahamstad) tot thema: 'De Middelnederlandse letterkunde: literaire kunst of "voer" voor filologen?' en Dr. F. de Tollenaere (U.N.T.) 'De stand van de Nederlandse lexicografie'¹⁾. Voor de slotzitting, waaraan evenals aan de openingszitting ook gasten-niet-filologen deelnamen, waren onderwerpen gekozen die van meer algemeen belang konden worden geacht: Prof. Dr. G. Stuiveling (Amsterdam) hield er een lezing over: 'De Nederlandse literatuurgeschiedenis, stand en misstand', waarna Prof. Dr. J.J.M. Timmers (Maastricht) de rij sloot met een referaat over: 'De stand van de Nederlandse en Vlaamse cultuurgeschiedenis: resultaten, tekorten, desiderata'.

Achter deze droge opsomming gaat een uiterst boeiende, maar soms toch ook wel wat inspanning vergende inhoud schuil. Daarom waren er tussen deze pièces de résistance allerlei lichter verteerbare entrefilets ingelast. Zo bij voorbeeld de vertoningen van literaire films als Karel van de Woestijnes 'De boer die sterft', Guido Gezelles 'Kerkhofblommen', en Prof. Gomperts' Multatulifilm; voorts een door de Minister van O. en W. aangeboden diner in het gebouw van de Tweede Kamer en

1) Naar wij vernemen zullen de voordrachten van Dr. van den Toorn, Prof. Antonissen en Dr. de Tollenaere opgenomen worden in het door Prof. Schmitt uitgegeven 'Zeitschrift für Mundartforschung'.

ontvingen door Zijne Excellentie in het feestelijk verlichte Mauritshuis en door het gemeentebestuur van 's-Gravenhage in het Gemeentemuseum. Helaas kon de door Albert Vogel aangeboden Couperus-avond niet doorgaan. In zijn plaats droog Nel Oosthout het stuk van de jonge dramaturg Otto Dijk 'De bekentenis' voor. En dan ten slotte waren er de excursies op woensdagmiddag 6 september en zaterdag 9 september, geschikt om de colloquianten volledige ontspanning te brengen: de eerste voerde ons naar het Nationale Park 'De Hoge Veluwe' en het Rijksmuseum Kröller-Müller, waarna in de Commanderie 'De Kloosterhoeve', een door Herman van Woerden in 1288 gebouwde boerderij te Harmelen, werd gedineerd en een door de harpiste en zangeres Lea de Boer opgeluisterde 'schrijversneut' in een uitnemende sfeer, ondanks de afwezigheid van de verwachte schrijvers op één na, tot middernacht voortduurde. De laatstgenoemde full-time 'uitstap' bood gelegenheid in het fraaie Hilversumse Raadhuis de reeds genoemde Multatuli-film te bewonderen. Na te Muiden te zijn ingescheept werd vervolgens bij stralend weer een boottocht over het IJsselmeer ondernomen die te Monnikendam eindigde; waarvandaan de tocht per bus naar Zaandam werd voortgezet. Daar wachtten de deelnemers in de Taverne 'De Walvis' 'schemerkeelkjes' en slotdiner. En wij nemen dat ieder bij het nu spoedig volgend nachtelijk afscheid in Den Haag dankbaar en voldaan was voor de rijke en verkwikkende dagen die achter ons lagen.

Deelname. Wat het kwantitatieve succes aangaat, moet worden meegedeeld, dat 74 docenten en oud-docenten Nederlands buitengaats, binnenlandse hoogleraren en sprekers, (tijdens het Eerste Colloquium (1961) bedroeg dit getal: 17, tijdens het Tweede (1964): 48) 16 echtgenoten en voorts een aantal autoriteiten, ambtenaren van het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen, chefs van de afdelingen Culturele zaken van Nederland, Culturele Attachés van België en Zuid-Afrika in de naburige landen, vertegenwoordigers van Culturele instellingen en tijdschriften enz. het Derde Colloquium als gasten hebben bijgewoond.

Verdere balans. Maken wij nog verder de balans op van ons driejaarlijkse festijn, dan is naast de genoemde o.i. juiste opzet en het hoge niveau van de voordrachten, te noemen de aandachtige en vriendschappelijke sfeer die het samenzijn van de vele collega's kenmerkte. Er zijn naast de openbare manifestaties vele onderlinge gesprekken gevoerd die voor de betrokkenen van misschien niet minder belang zijn geweest dan deze eerste. Hiertoe boden met name de excursies en ontvangsten gelegenheid en wij moeten hier met dankbaarheid de hulp gedenken die het Bureau Congressen, Cursussen en Studiereizen, dat Z.E. de Minister van O. en W. reeds maanden tevoren ter beschikking van de Werkcommissie gesteld had, ons heeft verleend. Het hoofd van dit bureau, de Heer C.A. Chorus en zijn staf hebben naast de op uitnemende wijze geleide genoemde excursies en ontvangsten ook de overnachtingen van de docenten geregeld, hetgeen voor de Werkcommissie een grote verlichting van haar zware taak betekende.

Niet slechts juichtonen. Toch moge men uit het bovenstaande niet opmaken, dat de Werkcommissie over het Derde Colloquium slechts juichtonen wil laten horen. Nee, zowel Drs. Thomassen als Dr. Jalink hebben stukken opgesteld, waarin zij fouten in de organisatie van onze samenkomst aanwijzen. Deze zijn, zoals vanzelf spreekt, voor intern gebruik en dus niet voor publikatie bedoeld. Bovendien moge als een zeker excuus voor tekortkomingen worden aangevoerd, dat met de voorbereidingen van het Colloquium samenvielen een aantal activiteiten die men in rubriek VII vermeld vindt. Een zwak punt in het geheel vormde o.a. de betrekkelijk geringe belangstelling van de publiciteitsmedia, vooral van de pers. Hier meent de Werkcommissie de hand niet in eigen boezem te hoeven steken. Zowel de Nederlandse als de Vlaamse couranten waren tijdig op de hoogte gebracht en na afloop was er in 'De Nieuwspoort' een persconferentie belegd. Wel verschenen er volgens onze gegevens in de Nederlandse bladen 15 berichten over het colloquium. Doch de meeste waren bijzonder mager uitgevallen, terwijl de persconferentie slechts door een tiental journalisten werd bezocht. Uit de Vlaamse dagbladen ontvingen wij 4 knipsels, al waren deze aanmerkelijk uitvoeriger en gingen zij met meer warmte op de zaak in. Wij hopen dat de vak- en culturele bladen zich meer geïnteresseerd zullen tonen. Met 'Neerlandia' en 'Zuid Afrika' is dit reeds gebleken, zie het septembernummer resp. oktobernummer van deze bladen.

Ook 'Ons Erfdeel' zal zeker niet tekort schieten. Door de B.R.T. werd aandacht aan het colloquium besteed, terwijl de Heer J. van Herpen van de A.V.R.O. in de opkamer van 'De Kloosterhoeve' bij Harmelen de professoren Lagerwey en Toku en voorzitter en secretaris van de Werkcommissie een door de radio uitgezonden vraaggesprek afnam.

Van enkele zijden wordt ons verweten dat het programma van het colloquium overbelast zou zijn geweest. De Werkcommissie, hoezeer bereid kritiek op haar beleid in deze te aanvaarden, kan het hiermee toch niet geheel eens zijn. Men moet bedenken dat de meeste docenten van ver weg, sommige van zeer ver weg overgekomen waren. In deze vier 'kostbare' dagen in de meest letterlijke zin van het woord moest hun dus zoveel mogelijk geboden worden. M. a.w. het programma moest op de vitalsten en krachtigsten worden afgestemd. Dit sluit echter in, dat het elke deelnemer, wie het op een gegeven ogenblik te veel werd, vrij stond een of meer manifestaties over te slaan. Zo spijbelde de secretaris van de Werkcommissie tijdens het bezoek aan het Museum Meermanno Westreenianum om 's avonds fit te zijn bij de ontvangst door het gemeentebestuur van 's-Gravenhage en de voordracht van Nel Oosthout. Later hoorde hij dat de tentoonstelling aldaar enige Duitse hoogleraren zó geboeid had, dat zij

b.v. de fraai uitgevoerde twee-delige catalogi van dit museum voor hun instituut hadden aangekocht. Welnu, hij kan met de hand op het hart verklaren dat geen nijd zijn hart besloep en hij zich daarentegen zeer verheugd heeft, dat deze manifestatie, die hij niet had kunnen bijwonen, bij anderen zo in de smaak gevallen was.

Vragenlijsten. Een nieuw element bij het Derde Colloquium vormden de zes vragenlijsten en andere stukken die aan de deelnemers tijdens de samenkomst werden uitgereikt en na afloop aan de docenten-niet-deelnemers zijn toegezonden. Zij betroffen:

- 1e. het door Collega Dr. J. de Rooy voorgestelde rouleersysteem van Nederlandse en/ of Vlaamse couranten;
- 2e. een eventueel gratis abonnement op wetenschappelijke tijdschriften op het gebied van de nederlandistiek;
- 3e. het tijdelijk in bruikleen ontvangen van films over de Nederlandse literatuur;
- 4e. het tijdelijk in bruikleen ontvangen van de 'Reizende Tentoonstelling' betreffende de Nederlandse letterkunde
 - Serie I: 'De Nieuwe Gids' en 'Van Nu en Straks'
 - Serie II: 'De Middelnederlandse Cultuur';
- 5e. de eventuele aansluiting bij de I.A.U.P.L. (International Association of University Professors and Lecturers, Secretariaat-Generaal: Prof. Dr. A. Hacquaert, Rozier 6, Gent);
- 6e. intekening op de door de Werkcommissie voorgenomen uitgave van de door de auteur zelf samengestelde bloemlezing uit Prof. Dr. Adriaan J. Barnouws 'Monthly Letters'.

De Werkcommissie verzoekt alle docenten (zowel deelnemers als niet deelnemers), die dit nog niet mochten hebben gedaan, haar deze vragenlijsten zo spoedig mogelijk ingevuld te willen terugzenden.

Resoluties. De door een Commissie voorbereide en op de laatste werkvergadering aangenomen twaalf resoluties van het Derde Colloquium luiden als volgt:

1. Er blijft dringende behoefte bestaan aan didactisch materiaal. De Nederlandisten in het buitenland zien het als hun taak zich bezig te houden met de samenstelling van dit materiaal. Het Colloquium geeft de Belgische en Nederlandse Regeringen in overweging voor dit doel opdrachten te verstrekken en voor de uitgave hiervan subsidie te verlenen.
2. Met verwijzing naar de 3e resolutie van het Tweede Colloquium te Brussel, in 1964, spreekt het Colloquium als zijn mening uit, dat een oplossing van het vraagstuk van het bibliografisch apparaat zou kunnen worden gevonden door het bibliografisch materiaal, aanwezig in het Institut für Niederländische Philologie der Universiteit te Keulen op eenvoudige en goedkope wijze te vermenigvuldigen en ter beschikking te stellen van vakgenoten. Het Colloquium dringt er bij de Belgische en Nederlandse Regeringen op aan, de uitvoering van dit plan mogelijk te maken door personeel en financiën ter beschikking te stellen.

3. Het Colloquium constateert dat de Nederlandse literatuur nog steeds zeer weinig bekendheid geniet in het buitenland. Teneinde hierin verbetering te brengen is het gewenst:
 - a) het vertalen van Nederlands werk te bevorderen;
 - b) de reeds bestaande vertalingen zoveel mogelijk te publiceren (met name op het gebied van de Nederlandse dramatiek);
 - c) het lezend publiek in het buitenland met de Nederlandse literaire produktie in kennis, te brengen. Het Colloquium is dankbaar voor het werk dat de Stichting tot bevordering van het vertalen van Nederlands letterkundig werk op dit gebied verricht en dringt er bij de Belgische en Nederlandse Regeringen op aan deze en soortgelijke activiteiten zoveel mogelijk te ondersteunen. De buitenlandse nederlandisten zijn bereid hieraan alle medewerking te verlenen.

4. Samenwerking tussen de commissies die voorstellen doen tot hervorming van de spelling van het Nederlands en het Afrikaans is zeer gewenst. Wederzijdse vertegenwoordiging in adviserende hoedanigheid wordt aanbevolen.

5. Het is te verwachten dat door de uitbreiding van het onderwijs in de nederlandistiek aan buitenlandse universiteiten de behoefte aan beurzen voor een korter of langer studieverblijf in België of Nederland zal groeien, met name beurzen voor het bijwonen van zomercursussen. Het Colloquium acht het gewenst dat het aantal voor dit doel beschikbaar te stellen studiebeurzen gelijke tred houdt met die groeiende behoefte.
6. Aangezien de toekomst van de nederlandistiek in het buitenland in belangrijke mate afhankelijk is van de vorming van toekomstige buitenlandse docenten in de nederlandistiek, dringt het Colloquium er op aan promotiebeurzen beschikbaar te stellen voor begaafde buitenlandse nederlandisten, daar de duur van de huidige op basis van bilaterale verdragen verstrekte beurzen te kort is, terwijl de studieperiode uitsluitend in Nederland of België doorgebracht moet worden.
7. Het Colloquium dringt er bij de Belgische en Nederlandse Regeringen op aan om aan de regeringen van ontwikkelingslanden waar daaraan behoefte bestaat, mensen en middelen ter beschikking te stellen voor de beoefening van de nederlandistiek, waarbij prioriteit ware te geven aan die ontwikkelingslanden voor wier volken de kennis van de Nederlandse taal en beschaving van dienst kan zijn voor de kennis van de eigen, nationale cultuur en geschiedenis of voor de kennis van de cultuur en geschiedenis van naburige ontwikkelingslanden.
8. Het Colloquium verwijst voor wat betreft de status van docenten in de nederlandistiek aan buitenlandse universiteiten naar de resoluties zoals die reeds geformuleerd zijn tijdens de colloquia van 1961 en 1964 en voor wat het Duitse taalgebied betreft al in 1954 en laatstelijk in 1966. Met genoegen heeft het Colloquium kennis genomen van de tot nu toe van regeringswege ontplooiden activiteiten t.a.v. de sociale status van deze docenten. Het Colloquium ziet met verlangen uit naar de resultaten van deze activiteiten en dringt met kracht aan op spoed in de behandeling van deze kwestie. Het Colloquium is van mening dat de zorg voor de sociale situatie van de docenten in de nederlandistiek in het buitenland onverbrekkelijk deel moet uitmaken van de zorg voor de nederlandistiek in het buitenland als geheel. Het Colloquium is voorts van mening dat de docenten in de nederlandistiek in het buitenland als groep alleen te vergelijken zijn met buitenlandse collega's die hun taal en cultuur als docent in andere landen vertegenwoordigen, verwijst in dit verband naar de regelingen die reeds in andere landen bestaan en dringt er op aan dit vraagstuk in Europees verband te bezien. Het Colloquium draagt de Werkcommissie op de nodige documentatie hierover te verzamelen en de nodige stappen te doen.
9. Het Colloquium neemt met belangstelling en dankbaarheid kennis van de suggestie van de Zuidafrikaanse collega's om een volgend Colloquium eventueel in Zuid Afrika te organiseren. Het draagt de Werkcommissie op de mogelijkheden hiertoe te onderzoeken.
10. Het Colloquium draagt de Werkcommissie op een plan te ontwikkelen voor de oprichting van een International Association for Netherlandic Studies, welke organisatie de taak van de Werkcommissie zou kunnen opvangen en zich o.a. zou kunnen bezighouden met de uitgave van een Yearbook for Netherlandic Studies.
11. Het Colloquium spreekt zijn bijzondere dank uit aan de Belgische en Nederlandse Regeringen voor de steun die het Derde Colloquium heeft mogelijk gemaakt.

12. Het Colloquium spreekt zijn dank uit voor de door de Werkcommissie verrichte arbeid en draagt de commissie op haar werkzaamheden, waaronder de voorbereiding van een volgend colloquium, voort te zetten, rekening houdend met hetgeen op de huidige bijeenkomst is besproken en machtigt de commissie zelf daarvoor de nodige organisatorische maatregelen te treffen.

De afwikkeling van het Derde Colloquium. Tot deze afwikkeling behoorde natuurlijk in de eerste plaats de toezending van dankbrieven aan de autoriteiten en instanties, die de Werkcommissie in staat gesteld hadden het Derde Colloquium bijeen te roepen, c.q. ertoe hadden bijgedragen het welslagen ervan te verzekeren. Aan de eersten deden wij

eveneens fotocopieën van dankbetuigingen toekomen, die een aantal deelnemers aan de Werkcommissie hadden toegestuurd. Aan de autoriteiten, cultuurattachés van Nederland, België en Zuid-Afrika, voorts aan vele vak-, dag-, week- en maandbladen werden de resoluties van het Derde Colloquium toegestuurd.

Dezelfde gedragslijn werd gevolgd t.o.v. de langverwachte en begin september l.l. verschenen documentaire uitgave 'De Nederlandistiek in het Buitenland' (243 blz.; vroeger door ons 'Liber Memorialis' genoemd), die wij vanwege de drukkosten die de in 1964 verleende subsidie verre te bovengaan, niet gratis aan onze collega's ter beschikking kunnen stellen, doch waarvoor wij hen verzoeken f. 25,- te willen doen overschrijven op girorekening 592010 t.n.v. NUFFIC, Molenstraat 27 te 's-Gravenhage met de vermelding: ten behoeve van de Werkcommissie, voor 1 exemplaar van 'De Nederlandistiek in het Buitenland'.

En dan, lest best, is er natuurlijk de financiële afrekening met de Nederlandse en Belgische ministeries.

Colloquium op. laat je rijden. Op de zondagochtend na het Colloquium vernamen wij van de Heer Sanders, Berkstraat 24, Den Haag, hoofdportier van Het Oude Hof (tel. Den Haag 330148), dat tijdens de Colloquiumdagen zijn wagen van het merk Simca (nummerplaat DP-04-54) op het parkeerplein van 'Het Oude Hof' door een groenblauwe wagen was aangereden en ernstig beschadigd, zoals wij zelf hebben kunnen vaststellen. Mocht een van de deelnemers aan het Colloquium hiervan iets afweten, dan verzoeken wij hem vriendelijk zich met ons of rechtstreeks met de Heer Sanders in verbinding te willen stellen.

Ophanden uitgaven van de Werkcommissie (rubriek II)

Het zal duidelijk zijn dat de binnengekomen antwoorden op de vragenlijsten een hele administratie vereisen. Zo worden om een voorbeeld te noemen de twee loodzware kisten (60 kg per stuk) waarin de beide series van de 'Reizende Tentoonstelling' zijn verpakt, kort na elkaar door docenten in Denemarken en in Zuid Afrika aangevraagd. Niettemin zetten wij de werkzaamheden verbonden met de voorgenomen uitgaven van de Werkcommissie onverdroten voort. Deze zijn:

- 1e. de reeds vroeger genoemde Brochure Heeroma-Thys, waarin de beide auteurs de wenselijkheid uiteenzetten de nederlandistiek in studie en onderzoek van de Germaanse talen in te passen. Of zoals Prof. Frings ons dezer dagen n.a.v. de verschijning van 'De Nederlandistiek in het Buitenland' schreef? 'Ik ben er zeker van dat mijn oud-leerlingen in Leipzig het werk op neerlandistisch terrein steeds zullen beschouwen als fundamenteel en belangrijk voor de hele germanistiek'. Door een beroep te doen op de ambassades van de te 's-Gravenhage geaccrediteerde landen, op een aantal van onze Collega's en voorts door ijverig zoeken in 'the World of Learning' hebben wij ca. 500 adressen van germanistische instituten en de namen van hun directeuren over de gehele wereld verspreid gevonden, waaraan genoemde brochure, aan een aantal samen met een exemplaar van 'De Nederlandistiek in het Buitenland'

- binnenkort, zal worden toe gezonden. Een actie op vrij grote schaal dus, waarvan de Werkcommissie op den duur wel resultaat verwacht, vooral als door de voorgenomen uitgave van een 'Yearbook for Netherlandic Studies' wel meer op ditzelfde aanbeeld zal worden gehamerd.
- 2e. Door de voorbereidingen voor het colloquium zijn de werkzaamheden aan de editie van de Bibliografieën van buitenlandse Nederlandisten wat in 't gedrang gekomen. Zij worden thans spoedig hervat.

- 3e. Tenslotte is er de uitgave van het Verslag van het Derde Colloquium met de integrale teksten van de gehouden voordrachten en uitvoerige samenvattingen van de discussies. Wij streven ernaar dat dit ongeveer een jaar na dato zal zijn gedrukt en verzonden kan worden.

Bijvoegsels (rubriek III)

Lijst microreproducties van Middelnederlandse handschriften. De Werkcommissie is bezig een volledige gebrocheerde gestencilde lijst van de tot op heden gemicroreproduceerde Middelnederlandse handschriften samen te stellen, voorzover deze in Nederlandse en Belgische bibliotheken zijn gemaakt. Indien deze lijst nog tijdig tot stand komt, zal zij tegelijk met dit nummer van 'Neerlandica extra Muros' als bijlage aan onze docenten in functie worden toegezonden. Gelukt dit niet, dan zal zij apart worden verstuurd of als bijlage aan de volgende aflevering van ons blad worden toegevoegd.

De spellingkwestie (rubriek IV)

Wij vestigen hier nogmaals de aandacht van de collega's op ons verzoek, vervat in nr. 8 van dit blad, blz. 21, aan de Werkcommissie hun mening te willen meedelen over het 'Rapport van de Nederlands-Belgische Commissie voor de spelling van de bastaardwoorden'. Als bijvoegsel bij N.E.M.-8 zonden wij dit rapport, niet aan alle docenten, doch aan alle afdelingen voor nederlandistiek in het buitenland, toe. De Werkcommissie zou het van belang achten het standpunt van de buitenlandse collega's t.o.v. genoemd rapport aan de Nederlandse en Belgische Ministers van Onderwijs kenbaar te kunnen maken. Dit zou dan echter moeten gebeuren vóór de behandeling van het betreffend wetsontwerp in de Nederlandse en Belgische parlementen, waarvoor evenwel nog geen datum vaststaat. Zie te dezer zake ook N.E.M.-8, blz. 8.

Zoals de collega's bekend zal zijn, heeft dit rapport een stroom van goed- en afkeurende reacties in vak-, dag- en opiniebladen uitgelokt. Wij wijzen in dit verband op het antwoord van bovengenoemde Commissie op deze reacties, afgedrukt in 'Uitleg', het orgaan van het Ministerie van O. en W., afl. 77, van 29.5.1967, blz. 6-8, getiteld 'Commentaar op Spellingcommentaren'. Wij hadden de collega's deze aflevering met dit nummer van ons blad willen meezenden, doch helaas bleek het Ministerie van O. en W. niet meer over voldoende exemplaren te beschikken.

Eveneens maken wij de collega's attent op een artikel van Prof. Dr. Walter Couvreur in het tijdschrift 'Streven', jaargang XX, deel II, nr. 10 (juli 1967), blz. 1013-1024 onder de titel 'De "nieuwe spelling"', waarin de voorstellen, vervat in genoemd rapport, worden toegelicht en de tegen het rapport ingebrachte bezwaren ('de spelling verandert te vaak', 'de voorgestelde regeling is te ingrijpend', 'de voorgestelde regeling is niet konsekvent', 'de kommissie is haar opdracht te buiten gegaan', 'de

voorstellen van de kommissie zijn niet vergaand genoeg') worden bestreden. Wij hebben van de Redactie van 'Streven' een beperkt aantal overdrukken van dit artikel kunnen verkrijgen en sturen deze aan enkele collega's van wie wij menen dat zij voor dit onderwerp bijzondere belangstelling hebben.

In dit verband delen wij nog mede dat tijdens de jaarvergadering van de Koninklijke Zuidnederlandse Maatschappij voor Taal- en Letterkunde en Geschiedenis die op 8 oktober 1967 te Brussel werd gehouden, er een Colloquium over de spelling werd georganiseerd, ingeleid door W. Couvreur, B.C. Damsteegt, R. Derolez en A.E. Meeussen.

Het A.B.N. in België en de Nederlandisten extra muros (rubriek V)

Hoewel onderstaand artikel van Collega Dr. J. de Rooy reeds aan onze docenten werd uitgereikt, c.q. toegezonden, achten wij dit heldere en objectieve betoog ook voor de ca. 800 overige lezers van ons blad van voldoende belang om het te dezer plaatse nog eens op te nemen.

‘Dat het Nederlands een taal is die door 12 miljoen Nederlanders en 5 miljoen Belgen als moedertaal gesproken wordt, daarover zullen alle serieuze nederlandisten het wel eens zijn. Die “extra muros” doen veel moeite dit in het buitenland niet altijd bekende feit in hun onderwijs te benadrukken. Dat er aanzienlijke verschillen zijn tussen de Nederlandse taal zoals die gesproken en geschreven wordt door de Belgen en de Nederlanders, is evenzeer een feit. Ik wil het hier niet hebben over dialect- of volkstaalverschillen, maar me bewust beperken tot de taalverschillen die er bestaan tussen een afgestudeerde in de Nederlandse taal- en letterkunde van b.v. de Utrechtse universiteit en een academicus die Germaanse filologie gestudeerd heeft in b.v. Leuven. Dat deze verschillen er zijn, ook als het gaat om mensen die de Nederlandse taal in het buitenland onderwijzen, kan ieder constateren die zijn oor te luisteren legt op onze colloquia, al verschaft een langduriger en intensiever noord-zuid-contact natuurlijk meer en duidelijker gegevens.

Ten aanzien van deze verschillen kunnen we drie standpunten innemen:

1. Er zijn twee varianten van het Nederlands, zoals er binnen de Engelse taal een Britse en een Amerikaanse variant bestaan. Dit houdt in dat er een Noord- en een Zuidnederlands ABN zou (moeten) bestaan. We kunnen er voor de praktijk wel van uitgaan dat er een Noordnederlands ABN is, al zijn daarmee niet alle problemen inzake de vraag “Is dat goed Nederlands?” meteen opgelost. Of er een Zuidnederlands ABN is, of het zich ontwikkelt, en of het zich zou moeten ontwikkelen is een veel ingewikkelder kwestie. Maar dit is een probleem dat op de eerste plaats de Nederlandssprekende Belgen aangaat, en als zodanig geen speciaal onderwerp van beraad voor buitenlandse nederlandisten. Als men echter in België voor dit alternatief kiest, heeft dit voor ons wel de praktische consequentie dat we onze buitenlandse studenten moeten leren, dat deze twee varianten bestaan. Een gevolg hiervan zal zijn, dat de buitenlandse universiteiten die het moderne “Zuidnederlands” willen onderwezen hebben, hiervoor geen “Noordnederlander” zullen moeten aanstellen, en omgekeerd. Deze situatie doet zich immers ook voor t.a.v. het Engels.
2. Er is maar één ABN, n.l. dat van (Noord)-Nederland. Een gevolg hiervan is, dat alle collega's wier onderwijstaak het moderne Nederlands omvat, dit ABN zullen moeten beheersen. (De vele collega's die alleen onderricht geven in letterkunde, geschiedenis, Middelnederlands enz., kunnen natuurlijk, afgezien van hun persoonlijke kwaliteiten, evengoed van Noord- als Zuidnederlandse herkomst zijn.) Dat het Nederlands aan vele buitenlandse universiteiten door buitenlanders gedoceerd wordt, die het Nederlands als vreemde taal geleerd

hebben en dus in de meeste gevallen het ABN ook niet volledig “beheersen”, doet hier niet ter zake. Ieder die met talenonderwijs te maken heeft kent het verschil tussen de vreemdeling en de “native speaker”, al kan de theoretische en wetenschappelijke kennis van de eerste veel groter zijn. Maar juist van de laatsten verwacht men dat ze de te onderwijzen taal in de praktijk volledig beheersen, en met “de taal” kan hier niets anders bedoeld zijn dan “de cultuurtaal” en niet “een dialectische vorm van deze taal”.

3. Er is “eenheid in verscheidenheid”. In iedere taal, ook in het Noordnederlands ABN, bestaat verscheidenheid. Maar deze verscheidenheid tast alleen dan de eenheid niet aan, wanneer ze door het taalgevoel geaccepteerd wordt als toelaatbare variatie. Dit is b.v. het geval met jurk en japon: het tweede woord zal voor de Noordnederlander meestal wat deftiger klinken dan het eerste, maar er is nog “eenheid in verscheidenheid”. De Zuidnederlander doorbreekt deze eenheid met zijn kleed. Voor de Noordnederlander heeft dit een andere betekenis (vloerkleed), of een andere gevoelswaarde (bijzondere stijl, verouderd). Kunnen we hier nog een “redelijk argument” aanvoeren, dit kan niet in gevallen als: ik dacht dat we daar niet meer over zouden praten / ik dacht dat we daar niet meer over praten zouden (toelaatbare variatie in het Nederlands) tegenover: ik dacht dat we daar niet meer zouden over praten (ontoelaatbare variatie (voor Noordnederlands) in het Zuidnederlands). Waarom? Omdat het nu eenmaal nooit zo gezegd wordt. Dat we taalkundige problemen nu eenmaal niet op “logische” wijze kunnen oplossen, moeten we toch zo langzamerhand weten. Ik geloof dat de zo vaak geopperde uitweg “Eenheid in verscheidenheid” een schijnoplossing is. Men bedoelt er ofwel de eenheid-in-verscheidenheid mee die in het Noordnederlands ABN al aanwezig is - en daarmee vervalt men in alternatief II -, ofwel een verscheidenheid die Zuidnederlandismen wil handhaven ook als ze voor het Noordnederlands taalgevoel geen toelaatbare variatie zijn. Dat laatste is - in principe - alternatief I. Hiermee wil natuurlijk niet gezegd zijn, dat er in dat laatste geval van “twee talen” gesproken moet worden. Dat is natuurlijk niet het geval en in zòverre is er ook dan nog sprake van “eenheid”. Maar ook het Britse en het Amerikaanse Engels vormen één taal.

Ik ben me volkomen bewust dat ik in het bovenstaande het complexe - en delicate - probleem van het ABN in Noord en Zuid maar zeer schematisch en onvolledig heb behandeld. Ik ben graag bereid tot een uitgebreider en verfijnder behandeling, als daaraan behoefte mocht bestaan. Maar ook dan zal ik de problemen niet oplossen. Mijn enige bedoeling met deze regels was aan te geven dat er hier problemen liggen die consequenties hebben voor nederlandisten extra muros. En het lijkt me dat een colloquium de gelegenheid is om zulke problemen te bespreken.

P.S. Het bovenstaande is geschreven met volledige instemming van mijn collega mejuffrouw Annie Delfosse, licentiate van Gent. We werken bijzonder prettig samen en constateren dagelijks de verschillen in ons taalgebruik?.

De redactie merkt hierbij op dat het tot zulk een bespreking tijdens het Derde Colloquium helaas niet gekomen is. Schriftelijke reacties van de collega's worden evenwel door de redactie gaarne tegemoet gezien. Eventueel zullen wij ze gaarne in het volgend nummer van dit blad publiceren.

Nieuwe docentschappen en mutaties¹⁾ **(rubriek VI)**

1) naar de volgorde van de Docentenlijst

Sedert de vorige aflevering van dit blad (april 1967) zijn de volgende nieuwe docentschappen en mutaties te onzer kennis gekomen:

Denemarken

Universiteit te Århus. Dit alternerend lectoraat, dat sinds 1965 in rusttoestand verkeerde, wordt sinds 1.10.1967 bezet door Drs. Margit Ch.P. Bosman van de R.U. te Leiden. Nadere bijzonderheden ontbreken nog.

Duitsland: Bondsrepubliek en West-Berlijn

Freie Universität Berlin. De biografische gegevens die wij onlangs van Prof. Dr. M. van de Kerckhove hebben ontvangen ter opneming in 'De Nederlandistiek in het Buitenland' luiden enigszins bekort als volgt:

Dr. van de Kerckhove, geb. 1888 te Izegem (West-Vlaanderen) studeerde te Leuven Nederlands, Engels, Duits en Deens. Hij promoveerde in 1913 op een proefschrift: 'Plato's ideeën bij Ben Jonson'. Na de eerste wereldoorlog studeerde Dr. van de Kerckhove te Göttingen en Berlijn. In 1919 werd hij tot lector Nederlands te Berlijn benoemd en legde daar het Duitse 'Staatsexamen' in de vakken Engels, Duits, Frans en Spaans af en werd in 1921 op een colloquium van de Filosofische Fakultät van Berlijn genostrificeerd. 1925 verscheen Van den Kerckhoves 'Lehrbuch der Niederländischen Sprache'. 1925 werd hij benoemd tot Studienrat in het district Steglitz.

In deze jaren koos hij tot object van een speciaal onderzoek de intonatie van de Nederlandse en Nederduitse dialecten. 1947 verkreeg hij de hoogleraarstitel, 1949 werd hij tot Honorarprofessor aan de Freie Universität te Berlijn benoemd. Sindsdien leidt Prof. van de Kerckhove de Nederlandse afdeling van het Germanistisch Seminarium.

Prof. Dr. H.M. Heinrichs, hoogleraar te Giessen, is met ingang van het nieuwe studiejaar 1967, benoemd tot hoogleraar aan de Freie Universität te Berlijn. Daar wij tot voor kort niet over levensbijzonderheden aangaande hem beschikten, delen wij deze hier thans mede. Prof. Heinrichs werd 1911 te Amern bij Dusseldorp dichtbij de Duits-Nederlandse grens geboren. Hij promoveerde in 1937 te Bonn, werd in 1948 genoemd tot assistent te Keulen, waar hij zich in 1952 habiliteerde. In 1952 werd hij aldaar tot Diätendozent benoemd, waarna in 1960 zijn benoeming tot gewoon hoogleraar te Giessen volgde.

Tegelijkertijd werd Dr. G.-H. Arendt, wetenschappelijk assistent aan het Institut für Niederländische Philologie te Keulen, tot Akademischer Rat aan de Niederländische Abteilung van het Germanistische Institut van de Freie Universität te Berlijn benoemd. Dr. Gerard-Herman Arendt, geboren 1935 te Hilversum, werd als zoon van een Duitse vader en een Nederlandse moeder, tweetalig opgevoed. Hij bezocht een gymnasium in Duitsland en studeerde daarna aan de universiteiten te Keulen en Nijmegen Nederlands, Duits en geschiedenis. Na zijn promotie bij Prof. Quint te Keulen op een proefschrift: 'Die Satirische Struktur des Mittelniederländischen Tierepos Van den Vos Reynaerde' werd Dr. Arendt assistent aan het Historische Institut van de Rheinisch-Westfälische Technische Hochschule te Aken. Vanaf 1.5.1965 was hij werkzaam als wetenschappelijk assistent aan het Institut für Niederländische Philologie te Keulen. Dr. Arendt bezit ondanks zijn Nederlandse voornamen het Duitse staatsburgerschap.

Universität Erlangen-Nürnberg. Wederom verloren wij wegens te geringe honorering een docent Nederlands in de persoon van Drs. J.B. van Nimwegen, sinds 1966 Lehrbeauftragter aan bovengenoemde universiteit. De Heer van Nimwegen, die promotie- en trouwplannen heeft, keert binnen de muren terug als leraar Duits.

Universität Heidelberg. Van Mevrouw O. Möller-Schut ontvingen wij bericht, dat zij vanaf het komende winterstudiehalfjaar, behalve aan het Tolkeninstituut ook colleges zal geven aan het Germanistisch Seminarium en wel vooral in de Nederlandse literatuur.

Universität zu Köln. Hoewel Prof. Vermeerens benoeming tot gewoon hoogleraar op de eerste volwaardige leerstoel voor nederlandistiek te Keulen op 1.5.1965 de Werkcommissie twee jaar geleden zeer verheugde, waren wij tot nu toe niet in staat nadere gegevens omtrent hem mee te delen. Wij halen dit hierbij in. Prof. Dr. Pierre Vermeeren, geb. 1913 te Maastricht, studeerde aan de Universiteit van Amsterdam, waar hij in 1953 tot doctor in de Letteren en Wijsbegeerte promoveerde. 1947-1948 was hij leraar Nederlands en geschiedenis bij het M.C. te Amsterdam. 1948-1953 hoofdassistent Nederlandse taalkunde met leeropdracht aan de Universiteit van Amsterdam en 1953-1965 conservator van de Handschriftenafdeling der Koninklijke Bibliotheek te 's-Gravenhage.

Intussen ontvingen wij eveneens nadere bijzonderheden aangaande de Heer J.W.G. Anschütz, wiens benoeming tot lector Nederlands te Keulen wij in het vorig nummer van dit blad vermeldden. In tegenstelling tot Dr. G.-H. Arendt (zie boven) is de Heer Anschütz, ondanks zijn Duitse naam geboren en getogen Nederlander. Het eerste gebeuren vond in 1932 plaats te Haarlem, het laatste op een H.B.S.-A van zijn geboortestad. In enige kantoorfuncties werkzaam, bereidde de Heer Anschütz het staatsexamen gymnasium-A voor. Na daarvan het diploma behaald te hebben, studeerde hij aan de Universiteit van Amsterdam, waar hij in 1963 kandidaatsexamen deed. 1963-1964 was de Heer Anschütz leraar aan een H.B.S. te Zwolle, 1964-1966 kandidaat-assistent aan het Instituut van Prof. Hellinga te Amsterdam. Op 1.11.1966 aanvaardde hij zijn huidige functie.

Universität Mainz-Germersheim. Een leerlinge van Prof. L.E. Schmitt (Marburg) Dr. Johanna Althaus-Günther werd aan het Tolkeninstituut alhier met ingang van 1.10.1967 belast met het onderwijs in de Nederlandse taal en cultuur. Mevrouw Althaus, geb. 1938 te Hannover, studeerde germanistiek, anglistiek en nederlandistiek aan de Universiteit te Marburg, het laatste vak 1958-1960 bij Prof. Dr. C. Minis, 1960-1961 aan de R.U. te Utrecht, 1961-1965 weer te Marburg bij Prof. Schmitt. In 1967 legde zij haar 'Staatsezamen' in de beide eerstgenoemde vakken af en deed zij haar doctoraal examen in de Ältere deutsche Philologie, Neuere deutsche Literatur en Niederländische Sprach- und Literaturwissenschaft. 1962-1967 was Mej. Günther als wetenschappelijke hulpkracht aan het Germanistisch Seminarium, voornamelijk in de Nederlandse Afdeling werkzaam.

Universität Marburg. Hoewel de naam van Prof. Dr. L.E. Schmitt van het begin af aan in onze Docentenlijst geprikt heeft, zijn wij tot onze spijt eerst nu in staat hier enige levensbijzonderheden mee te delen. Prof. Schmitt geb. 10.2.1908 te Remscheid, vervulde 1939-1943 een leeropdracht te Groningen, was 1945-1953 buitengewoon hoogleraar te Leipzig, kreeg 1953 een leeropdracht in de Geschiedenis van de Duitse Taal, de Duitse Dialecten en de Nederlandse Filologie te Keulen. Sinds 1956 is Prof. Schmitt gewoon hoogleraar te Marburg en directeur van het 'Forschungsinstitut der deutschen Sprache' en van de 'Deutsche Sprachatlas'.

Universität München. Daar aan Drs. W.U.S. van Lessen Kloeke, vanaf 1.10.1965 lector aan deze universiteit, een studiebeurs door het Commonwealth Fund te New York werd aangeboden, heeft hij aan het eind van het zomersemester met een zwaar

hart zijn functie in de Beierse hoofdstad opgegeven en is er op 1.11.1967 opgevolgd door Drs. Ada van Hoeken van de R.U. te Leiden, over wie nadere gegevens nog ontbreken.

Universität des Saarlandes. Aan het met deze universiteit verbonden Tolkeninstituut zijn thans als leerkrachten Nederlands werkzaam Mevr. L.F. Jochum-Dönszelmann, sinds 1965, Mevr. Rosemarie Strauch, ook sinds 1965 (beide in een vorige aflevering van dit blad reeds genoemd), de Heer R. Arntz, sinds 1966 en voorts worden 1966-1968 enige lessen gegeven door de Heer van de Walle, een student van de K.U. te Nijmegen. Mevr. Jochum, geb. 1941 te Amersfoort, die in het zomersemester 13 uur Nederlands gaf, begon in 1958 haar studie Frans te Parijs, kreeg in 1959 een beurs voor bovengenoemde universiteit, waar zij naast Frans tevens Duits studeerde en in 1962 haar examen voor tolk-vertaalster aflegde. Als zodanig was zij in 1962 een jaar te Parijs

werkzaam en huwde in 1963 de Heer Dönszelmann, een Duitser die als econoom eveneens aan het Tolkeninstituut verbonden is. Mevr. Strauch, 1930 te Saarbrücken geboren, leidt als Diplom-Übersetzerin en Diplom-Dolmetscherin 1 uur per week de Nederlands-Duitse vertalingen. De Heer Arntz, geb. 1943 te Beckum, Dld., die in 1965 en 1966 voor zijn examen als Diplom-Übersetzer in het Frans, Spaans en Nederlands slaagde, geeft 3 uren per week eveneens Nederlands-Duitse vertaal oefeningen. Hij studeert daarnaast in de rechten. Het aantal leerlingen Nederlands bedroeg in het zomersemester 15.

Universität Würzburg. Over het lectoraat aan deze universiteit deelden wij reeds in N.E.M. nr. 5, blz. 3 het een en ander mede. Sinds een jaar is hier als 'hauptamtlicher Lektor' werkzaam Drs. R.G. Leclerq, geb. 1940 te Heerlen, opgegroeid te Sittard, alwaar hij het Bisschoppelijk College (gymnasium) bezocht, studeerde 1958-1965 aan de R.U. te Utrecht, waar hij 1965 zijn doctoraal examen Duits aflegde met als bijvakken Middelnederlands en Oudsaksisch. In 1964 studeerde Drs. Leclerq een half jaar te Göttingen, werkte 1965-1966 met een beurs van de Deutsche Akademische Austausch Dienst te Würzburg aan zijn proefschrift over Flecks 'Floire unde Blanche fleur' en werd in oktober 1966 tot lector in het Nederlands aldaar benoemd.

Duitsland: democratische republiek

Universität Leipzig. Als derde docent Nederlands onder Prof. Frings is in mei 1967 tot lector benoemd de Heer E.D. Stellmacher, geb. 1939 te Klosterheide, Kreis Neuruppin, doch opgegroeid te Wittenberg. In 1957 begon de Heer Stellmacher zijn studie Duits en Russisch aan het Pedagogisch Instituut te Leipzig. 1959-1964 zette hij zijn studie in de germanistiek en nederlandistiek aan de Karl Marx Universität aldaar voort, behaalde in 1964 de graad van Diplom-Germanist, was er drie jaar co-assistent en twee en een half jaar assistent aan het Germanistisch Instituut. Zijn dissertatie zal aan een dialectologisch onderwerp gewijd zijn.

Finland

Van Prof. Dr. E. Erämetsä vernemen wij dat de Hogeschool van Jyväskylä nu de rang van Universiteit verkregen heeft. Zij heet thans in het Fins Jyväskylän Yliopisto.

Frankrijk

Een vijfde Franse universiteit met Nederlands onderwijs is vanaf 1.10.1967 de Université de Besançon. De nieuwe lector is Drs. G. van de Louw, als zodanig behorend tot de Faculté des Lettres et des Sciences Humaines. Wij verheugen ons temeer over dit feit, daar het Nederlands aan Franse universiteiten tot nu toe wel zeer spaarzaam vertegenwoordigd is. Drs. van de Louw studeerde vanaf september 1961

Frans te Nijmegen en legde in juni 1965 zijn kandidaatsexamen en in juli 1967 zijn doctoraal examen aldaar af. In september 1965 liet hij zich inschrijven aan het Centre Européen Universitaire te Nancy, département Civilisations. Zijn werkstuk over 'La tragédie grecque dans le théâtre de Giraudoux' werd voor publikatie gekozen en zal deze maand verschijnen.

Université de Lille. Adreswijziging Prof. Thys. Het nieuwe privé-adres van de voorzitter der Werkcommissie luidt sedert 30.10 l.l.: Groeningenlei 155, Kontich, België (tel. Antwerpen 53.19.83)

Nadere gegevens over Mej. A.E. van de Ven, wier naam wij in de vorige aflevering reeds noemden als die van de nieuwe lectrice-assist. (sinds september 1966) te Straatsburg, zijn de volgende: Mej. van de Ven is in 1941 geboren te Leeuwarden en studeerde Franse taal- en letterkunde aan de Universiteit van Amsterdam, waar zij in 1964 cum laude haar kandidaatsexamen aflegde e[n] 1965-1966 aan die van Besançon, waar zij het 'Certificat de Technologie du Laboratoire de Langues', option Français behaalde Zij bereidt haar doctoraal examen voor. In Straatsburg geeft zij grammatica, fonetiek en vertaal oefeningen.

Groot Brittannië en Noord Ierland

Cambridge-Londen-Den Haag. In de plaats van Drs. P.A.M. Seuren, die in het voorjaar tot tweede lector te Cambridge werd benoemd, is met de samenstelling van een audio-visuele Cursus Nederlands voor Engelstaligen door het Ministerie van O. en W. belast Mej. H. Bles van de Vrije Universiteit te Amsterdam.

Mej. Drs. F.E. Goossens, over wie wij in N.E.M. 7 en 8 het een en ander meedeelden, heeft haar functie bij Prof. Weevers' leerstoel aan Bedford College te Londen deze zomer opgegeven om in dienst te treden van de NUFFIC. In haar plaats is benoemd de Heer P.F. Vincent B.A. (Cantab.) in 1942 geb. te Dorking, Surrey. De Heer Vincent studeerde te Cambridge Duits, Frans en Nederlands en begon na zijn B.A. graad te hebben behaald (1964) aan een proefschrift over 'Aspects of narrative technique in the Dutch novel since 1860 in a two seen context'.

De door het vertrek van de Heer Vincent opengevallen plaats werd bij het begin van het nieuwe studiejaar ingenomen door de Heer Michael J.R. Rigelsford, B.A, Univ. Assistant in Dutch, die aldaar colleges geeft voor studenten die met Nederlands pas begonnen zijn. De Heer Rigelsford studeerde Nederlands als onderdeel van het Tripos of Modern and Mediaeval Languages (tot het B.A.-diploma dus) en werkt al enige tijd aan een proefschrift over de Nederlandse literaire kritiek sedert 1945, waarbij de Heer Peter King, M.A. zijn promotor is.

Twee Britse universiteiten met ons tot nu toe onbekend Nederlands onderwijs. Door de Britse Ambassade te 's-Gravenhage werden wij bekend gemaakt met het bestaan van Nederlands onderwijs aan de Universiteiten van Reading en Salford. Na ons met deze universiteiten in verbinding gesteld te hebben, vernemen wij omtrent de eerstgenoemde universiteit van Prof. F.P. Pickering, directeur van het Dept. of German, dat Nederlands hier onderwezen wordt in het kader van het door hem geleide instituut. Voor studenten die Duits als hoofdvak en Nederlands als bijvak kiezen, worden bij het afsluitend examen 6 'papers' Duits en 4 Nederlands geëist. In beide talen wordt een mondeling examen afgenomen. De 'Professor in charge' (voor organisatorische en officiële zaken) voor Nederlands is Prof. Pickering zelf, voor

het onderwijs en alle detailwerk zijn verantwoordelijk: P.A. Thurlow met ondersteuning van J.A. Dingley, die verantwoordelijk is voor Russisch, doch een B.A.-graad bezit in het Russisch en Nederlands (Cambridge), en Dr. W.B. Lockwood, Reader (d.w.z. buitengewoon hoogleraar) in de Indogermaanse talen en de Germaanse filologie.

Aan de Universiteit van Salford wordt Nederlands gegeven in het kader van het Dept. of Modern Languages. Het geldt hier slechts als een hulptaal, die als aanvulling bij twee hoofdtalen kan worden gekozen. Het wordt als éénjarige leergang onderwezen door Mej. E. Schlesinger, een Nederlandse van geboorte, die de status van full-time lecturer bezit.

Universiteit van Sheffield. Zojuist vernemen wij dat de Heer H.J. Verschuren, Assistant in German and Dutch, zijn post aan deze universiteit heeft verlaten. Nadere gegevens ontbreken nog.

Sowjet Unie

Nederlands aan de Universiteit te Leningrad. Sedert enige tijd is de voorzitter van de Werkcommissie in correspondentie met de Heer E. Sjoebin, wetenschappelijk medewerker aan het Instituut voor Taalwetenschap te Leningrad. De Heer Sjoebin stuurt hem in feilloos Nederlands geschreven brieven en verraste hem onlangs met de overdruk van een in het Russisch gesteld artikel over de gallicismen in 'De Leeuw van Vlaanderen' van Hendrik Conscience. Op dit ogenblik bestaan er plannen voor een Nederlandse afdeling aan de Universiteit te Leningrad waarbij een lector zou worden benoemd voor de theoretische vakken (Nederlandse taalgeschiedenis, geschiedenis van de Nederlandse letterkunde, inleiding tot de Nederlandse beschavingsgeschiedenis) en een assistente voor het praktische taalonderwijs. Als bijvak wordt het Nederlands onderwezen aan studenten van de Indonesische afdeling, voorheen door de Heer Sjoebin zelf, thans door een oud-leerling van hem (de naam is ons nog niet bekend). Mede met het oog op de plannen tot instelling van een Nederlandse afdeling aan de Universiteit is alle hulp, en in het bijzonder boeken voor een te vormen Nederlandse bibliotheek, bijzonder welkom. Het adres van de Heer Eugeen Sjoebin is: Wosstanija, 22-4, Leningrad, D-14, U.S.S.R.

Meer dan 5 jaar lang heeft het de Werkcommissie verdrotten op de toezending van al haar publikaties en circulaires nimmer enige reactie te ontvangen van Dr. S.A. Mironow, lector Nederlands te Moskou. Om deze reden maakte zij gretig van de gelegenheid gebruik toen haar ter ore kwam dat Prof. Stuiveling te Moskou enige gastcolleges zou gaan geven en verzocht zij hem in deze duistere zaak licht te brengen. Bij Prof. Stuivelings terugkeer bleek dat Dr. Mironow geen enkele van onze zendingen had ontvangen, daar deze aan een andere afdeling van de universiteit waren geadresseerd geweest dan waarbij de Nederlandse Afdeling is ingedeeld. Een aan de juiste afdeling gericht schrijven werd dan ook door Dr. Mironow op 27.5 i.l. beantwoord. Bij zijn antwoord sluit Dr. Mironow het volgende bericht in:

'Nederlands onderwijs aan de Universiteit te Moskou, U.S.S.R. Aan de Universiteit te Moskou (Filologische faculteit), waar Nederlands vroeger ongeregeld en alleen als bijvak gedoceerd werd, is in september 1963 een afzonderlijke Nederlandse afdeling (met 6 studenten) opgericht. Deze is bij de leerstoel van de germanistiek ingelijfd. Men onderwijst Nederlands in combinatie met andere Germaanse talen (Duits of Engels) die de studenten reeds kennen. De cursus duurt 5 jaren. Zodoende wordt de nederlandistiek in deze afdeling het vierde jaar gedoceerd. Het onderwijs in het Nederlands is hoofdzakelijk op passieve, maar ook op actieve taalbeheersing gericht, daarbij treden wetenschappelijke overwegingen op de voorgrond. Het praktisch taalonderwijs verzorgt sinds het derde studiejaar de lector W.P. Moïsejew. In het eerste en het tweede studiejaar verzorgde Mevrouw E.J. Makarowa het. De theoretische leervakken (historische grammatica, de geschiedenis der Nederlandse taal, Middelnederlands) doceert de docent Dr. S.A. Mironow. De literatuur wordt door Mevrouw Dr. Wolewitsj onderwezen, de vertaling door Mevrouw Sjtsjkowa. Dr. Mironow houdt zich ook met de Afrikaanse taalkunde bezig, maar het wordt niet gedoceerd. De studenten beschikken over weinige Nederlandse hand- en leerboeken. Zij gebruiken een Nederlands leerboek (door Moïsejew samengesteld), een beknopte

Nederlandse grammatica (door Mironow samengesteld) met een kleine bloemlezing en het "Nederlands-Russisch" en het "Russisch-Nederlands" Woordenboek (onder redactie van Mironow en Schilp). Men behelpt zich ook met enige Nederlandse, Duitse en Engelse leer- en woordenboeken'.

Intussen hebben twee van Dr. Mironows medewerksters, Mevr. E.J. Makarowa en Mevr. Sjetsjkowa, van het herstelde contact met ons land gebruik gemaakt door aan de Nijmeegse zomeroursus (3-23/8 l.l.) deel te nemen. Zoals ons uit een in goed Nederlands gevoerd telefoongesprek met Mevr. Makarowa bleek, konden de beide dames het Derde Colloquium tot hun grote spijt niet bijwonen, daar zij op 1 september weer op hun post moesten aantreden. Mevr. Makarowa zond ons evenwel haar exemplaar van het bovenvermeld Nederlands-Russisch woordenboek, gebruikt, want de noodzakelijk geworden heruitgave zal nog wel enige tijd op zich laten wachten.

Spanje

Naar wij vernemen zal de Heer L.H.P. Daal, sinds 1962 lector te Madrid, op 1.1.1968 zijn functie neerleggen en waarschijnlijk opgevolgd worden door de Heer Emile Slager, thans woonachtig Mendellaan 10, Bennekom. Helaas zijn wij eerst thans, kort voor het scheiden van de markt, in staat over de Heer Daal enige biografische gegevens te verschaffen. Luis H. Daal, geb. 1919 op Curaçao, heeft oorspronkelijk een opleiding genoten voor het bedrijfsleven. Naderhand was hij hoofdredacteur/directeur van het destijds enige in het Spaans geredigeerde dagblad van de Nederlandse Antillen. In 1950 vertrok hij naar Europa, waar hij aan de Universiteit van Madrid Romaanse Filologie en Letterkunde, Wijsbegeerte en Cultuurgeschiedenis studeerde. In 1957 behaalde de Heer Daal te Madrid het licentiaat in de Romaanse Filologie. Hij hoopt in 1968 te promoveren. Hoewel Spaans de taal is, waarvan hij zich voor de meeste van zijn publikaties bedient, verschijnen er van zijn hand ook geregeld artikelen over taalwetenschap en letterkunde en korte verhalen in het Nederlands, Engels en Papiamentu. In het Spaans-talig gebied is de Heer Daal een geestdriftig voorvechter van de nederlandistiek en de Nederlandse cultuur, waarover hij naast zijn publikaties ook lezingen houdt.

Zweden

Universiteiten te Stockholm en Uppsala. In verband met de benoeming van Dr. J. de Rooy tot 'docent' te Stockholm, een voornamelijk wetenschappelijke functie, waarbij het de functionaris slechts toegestaan is een beperkt aantal uren te doceren, was het zijn opvolgster als lector Mej. Lic. A. Delfosse, niet meer mogelijk het Nederlands onderwijs te Stockholm en Uppsala alleen te verzorgen. Derhalve is met steun van het Ministerie van O. en W. tot tweede lector aan genoemde universiteiten benoemd Mej. Wiken, een Zweedse studente die in Nederland het gymnasium heeft afgelopen en vrijwel tweetalig is (zie N.E.M.-8, blz. 11). Nadere gegevens volgen later.

Australië

University of Western Australia (Perth). Prof. Dr. J. Smit (Melbourne) zendt ons een nummer van 'Aretē', magazine of Australian Arts Faculty Association, 1967-1968, waarin een artikel is opgenomen 'Modern Languages at the University of Western Australia (Perth)' door Brice Donaldson (Univ. of W.A.), waarin de volgende (door ons vertaalde) passage voorkomt:

Op het gebied van het onderwijs in de moderne talen verdient ook vermeld te worden de invoering van onderwijs in het Nederlands aan alle studenten met een vrij behoorlijke kennis van het Duits. Met dit onderwijs werd in 1965 een begin gemaakt, maar doordat de gelegenheid ontbrak het Nederlands in de praktijk te gebruiken, verflauwde de belangstelling. Dit jaar veranderde een groep enthousiaste Duits-studerenden, die verlangend waren hun studie in de germanistiek uit te breiden,

hun 'von's' in 'van's' en volgden de colleges Nederlands voor beginners. Deze groep vormt echter geen zelfstandig geheel, de lessen kunnen slechts worden gevolgd door studenten van de sectie Duits.

Indonesië

In het vorig nummer van dit blad deelden wij voorlopig het een en ander mee over de kansen van het Nederlands in Indonesië. Wij kunnen daarover thans iets concretere gegevens verschaffen.

De deelnemers aan het Derde Colloquium zullen een levendige indruk van de behoefte aan Nederlands onderwijs in Indonesië ontvangen hebben door de aanwezigheid aldaar van drie vertegenwoordigers van dit land: Pater Mr. H.C. van Deinse, S.J., lector Nederlands aan de Universitas Diponegoro te Semarang, aan wie door de Nederlandse en Belgische regeringen reis- en verblijfsfaciliteiten ter bijwoning van het colloquium waren verleend; voorts de Heer F. Wachendorff, lector Engels en Nederlands aan de Universitas Indonesia te Djakarta, met wie wij door het Ministerie van B.Z. in contact waren gekomen en die hier te lande verbleef om de hulp van de Nederlandse regering in te roepen bij de invoering van het Nederlands als vak aan Indonesische onderwijsinstellingen, en voorts Prof. Dr. G.J. Resink, eveneens van de Universitas Indonesia te Djakarta, die hier met een studieopdracht vertoefde en van de gelegenheid gebruik maakte eveneens de invoering van het Nederlands aan Indonesische universiteiten te propageren. Voor de beide laatste heren was het colloquium natuurlijk een uitgezochte gelegenheid hun doel nader te komen, zodat zij met vreugde de hun aangeboden uitnodiging aanvaardden. Wat tot het welsprekend en enthousiast betoog van Prof. Resink op de tweede werkvergadering bovenvermeld leidde. De toestand is, zoals de rector van de Universiteit te Semarang, Prof. A. Surojo, ons in zijn brief van 4.8 l.l., waarin hij pleit voor de overkomst van Pater van Deinse, schrijft: ‘Als Rector Magnificus van de Staatsuniversiteit Diponegoro deel ik geheel de opinie van mijn voorganger Prof. Mr. Sunarjo, die de Faculteit voor Letteren en Nationale Cultuur heeft gesticht, dat het Nederlands onmisbaar is op het leerprogram, niet alleen van de Letterkundige Faculteit, maar ook voor onze juristen en geschiedkundigen. Op zijn minst is vereist het kunnen verstaan van de Nederlandse tekst. Het actief spreken van de taal is misschien een te zware eis voor onze studenten. De na-oorlogse jeugd verstaat geen Nederlands meer.....’ Over Pater Mr. H.C. van Deinse S.J., arts, schrijft Prof. Surojo, dat deze geen taalgeleerde is, doch dat de Universiteit hem om zijn veelzijdige Nederlandse universitaire opleiding als jurist, arts, en theoloog en mede om zijn artistieke kwaliteiten aangezocht heeft, haar bij de oprichting van de Faculteit voor Letteren en Nationale Cultuur bij te staan. ‘Hij kent de noden van ons land en onderwijs en begrijpt de mentaliteit van West en Oost’.

Aan een brief van Harry C. Stolk S.J. van 4.8 l.l. ontlene wij voorts dat aan de Staatsuniversiteit ‘Gadjah Mada’ te Jogjakarta met 17.000 studenten in de Fakultas Sasdaja (= Sastra + Budaja: Letteren en Cultuur) met ca. 900 studenten het Nederlands onderwezen wordt als bijvak, c.q. hulpwetenschap bij het hoofdvak Oosterse Letteren met als enig doel de Nederlandse vakliteratuur voor de studenten toegankelijk te maken. De docente Nederlands aldaar is: Mevr. Drs. Soelistien Soetrisno, geb. 1924, voor de oorlog opgeleid aan een Hollands-Inlandse School, MULO en kweekschool, waar zij dus in het Nederlands aan de voor Nederland geldende exameneisen heeft moeten voldoen. Mevr. Soetrisno is gehuwd en Islamitische.

In een volgende aflevering hopen wij iets naders te kunnen meedelen over het Nederlands onderwijs aan de Universiteiten te Bandoeng en Malang, waarover de Heer J.E. Schaap van de Cultuurafdeling der Nederlandse Ambassade te Djakarta ons sprak (zie N.E.M.-8, blz. 5). Zou het geen tijd worden dat de Nederlandse Televisie of Radio over dit onderwerp eens een reportage ging maken?

Japan

Naar wij van de Heer A.C.H. Graafland, Consul-Generaal der Nederlanden te Kobe, vernemen, heeft Prof. Takashi Nakamura, hoogleraar aan de Tenri-Universiteit nabij Nara, ook studie gemaakt van het Nederlands en geeft hij hierin colleges. Nadere bijzonderheden volgen, naar wij hopen, in de volgende aflevering.

Verenigde Staten

Nederlands aan Cornell University, Ithaca, N.Y. Dr. F. de Tollenaere was zo vriendelijk ons mee te delen dat thans in Nederland verblijft Professor John Echols van Cornell University (hij woont tot juni 1968 in Leiden, Mozartstraat 15, tel. 22959). Professor Echols werkt aan een Engels-Indonesisch woordenboek Voor de studenten van Cornell die met de studie der Indonesische talen beginnen, is Nederlands een verplicht vak. Professor Echols die van huis uit germanist is, heeft altijd een college Nederlands voor ze gegeven. Dit was trouwens tot nogtoe het enige collega Nederlands dat aan Cornell gegeven werd. Dr. de Tollenaere vraagt zich af, en wij met hem, of dit misschien anders zal worden door de a.s. emigratie van Prof. Dr. F. van Coetsem (Leuven-Leiden) naar Cornell University.

Nederlandse leerstoel aan de Harvard University, Cambridge, Massachusetts. Op 7 juni l.l. heeft Prins Bernhard aan bovengenoemde universiteit namens het Nederlandse volk een leerstoel in de Nederlandse beschaving, het z.g. 'Erasmus lectureship on civilisation of the Netherlands' aangeboden. In 'Uitleg' nr. 79 kan men lezen, hoe Prins Bernhard tijdens een persconferentie heeft meegedeeld, dat de gedachte aan genoemd lectoraat van de Harvard Universiteit is uitgegaan, doordat voor het betreffende vak een grote belangstelling bleek te bestaan en er reeds Engelse en Franse gelijksoortige leerstoelen te Harvard bestonden. De voor dit lectureship benodigde 200.000 dollar zijn door een klein comité bijeengebracht uit schenkingen van in Amerika en het moederland gevestigde Nederlanders, vooral industriëlen, Kamers van Koophandel en de vakbeweging. 10% is bijgedragen door de Nederlandse regering. De oprichting van het lectoraat is gekoppeld aan de lancering van het Marshall-plan op 5 juni 1947; dus precies 20 jaar geleden. Zij is derhalve bedoeld als een gebaar van dankbaarheid van het Nederlandse volk aan de Verenigde Staten. De leerstoel zal telkens voor een of twee jaren bezet worden door een benoeming door Harvard op voordracht van de Kon. Ned. Akademie van Wetenschappen. Het gedoeerde vak kan ook tot de Zuidnederlandse en Friese beschavingsgeschiedenis worden uitgebreid. Ook behoeft de docent niet noodzakelijk een hoogleraar te zijn.

Voor het eerste jaar is benoemd Prof. Dr. I.Q. van Regteren Altena, hoogleraar in de kunstgeschiedenis aan de Universiteit van Amsterdam. Prof. van Regteren Altena deelde ons mede dat hij reeds als Visiting Professor for History of Art aan Harvard werkzaam was, welke leeropdracht evenwel onafhankelijk is van zijn Erasmus Lectureship on the Civilization of the Netherlands.

Binnenstedse mutatie van Prof. Flaxman. Prof. Dr. Seymour L. Flaxman bericht ons dat hij zijn leerstoel aan de State University at Story Brook heeft verlaten wegens zijn benoeming op 1.9.1967 aan het City College of New York, waar hij ook Nederlands zal kunnen doceren, en weer zal terugkeren naar het culturele Centrum van de stad.

Zuid-Afrika

Nieuwe docenten te Potchefstroom en Pretoria. Volgens de met vriendelijke dank ontvangen inlichtingen van Prof. Dr. E. van Heerden, hebben wij aan de lijst der docenten te Potchefstroom de naam toegevoegd van de Heer D.P. Wissing M.A., aan die van de Universiteit van Pretoria de naam van Dr. H. Du Randt en aan die van de Universiteit van Suid-Afrika te Pretoria de naam van de Heer F.A. Ponelis.

Betreffende de Heer V.H. Webb, docent Nederlands aan de Univ. van Natal vernemen wij de volgende bijzonderheden: de Heer Webb is 26 jaar oud, is gehuwd en heeft twee kinderen. Na eerst voor onderwijzer te zijn opgeleid, verwierf hij in 1963 zijn B.A.-graad (Hons.) in de Afrikaanse en Nederlandse Taal- en Letterkunde cum laude. Nadat hij drie jaren als onderwijzer voor de senior klasse werkzaam was geweest, werd hij docent in de Taalkunde aan bovenvermelde universiteit. De Heer Webb is bezig met een M.A.-scriptie over de Afrikaanse meervouden.

Oud-docenten

Geëmeriteerd zijn in Zuid-Afrika Prof. Dr. Tj. Buning van de Univ. van Pretoria, die als hoofd van het Departement Nederlandse Letterkunde wordt opgevolgd door Dr. S. Strijdom die met ingang van 1.1.1968 tot hoogleraar is benoemd; voorts Prof. Dr. A.J. Coetzee van de Univ. van Witwatersrand te Johannesburg, terwijl Prof. Dr. W.J. du P. Erlank van de Univ. van Stellenbosch het universitaire docentschap heeft verwisseld voor de diplomatie en Cultuurattaché is geworden aan de Zuid-afrikaanse Ambassade te 's-Gravenhage. In 't luchtledig opgelost is (althans voor ons) de Heer E. van der Vliet B.A. (Hons.) van de Universiteit van Port Elizabeth.

In de lijst van oud-docenten hebben wij eveneens opgenomen de ons tot voor kort onbekende oud-hoogleraren en oud-lectoren in Nederlands Indië: Prof. Dr. I.J. Brugmans, Dr. J.I.M. van der Kun, de Heer R. Nieuwenhuys (pseud. E. Breton de Nijs) en Drs. J.M.G. Notermans. Eveneens Mevr. Drs. Th. Kuiper-Weyhenke, die evenals Prof. Dr. K. Heeroma na de soevereiniteitsoverdracht aan de Universiteit van Indonesië Nederlands gedoceerd heeft. Tot deze groep docenten behoort ook Prof. S.P. Uri die 1948-1952 hoogleraar aan de Universiteit van Indonesië was. Hem konden wij evenwel niet meer in onze lijst opnemen, daar hij in 1964 te Scheveningen is overleden.

De status van de docenten Nederlands buitengaats (rubriek VII)

‘Uitleg’ over ons. Uit het ‘Uittreksel uit de memorie van toelichting op de begroting 1968 van het Departement van Onderwijs en Wetenschappen (Hoofdstuk VIII der Rijksbegroting)’, verschenen in Uitleg, ‘Weekblad van het Departement van Onderwijs en Wetenschappen’, nr. 89 (25 september 1967) lichten wij de volgende tekst uit het hoofdstuk ‘Samenwerking tussen de landen van het Koninkrijk en internationale samenwerking’, nr. 58.

Algemeen:

‘De minister stelt zich voor in het komende jaar in toenemende mate aandacht te besteden aan het onderwijs van de Nederlandse taal en letterkunde aan universiteiten en andere onderwijsinstellingen buiten het Nederlands taalgebied gelegen. Onder meer wil hij ernaar streven dat maatregelen tot stand komen, op grond waarvan gekwalificeerde docenten van Nederlandse nationaliteit, die tijdelijk buiten het Nederlandse taalgebied onderricht geven op de genoemde terreinen, ook de jaren aldus in het buitenland doorgebracht, i.v.m. pensioenrechten, als dienstjaren in Nederland kunnen doen gelden’.

Verheugend is dat de Minister wil streven naar maatregelen m.b.t. pensioenrechten van gekwalificeerde docenten. Daarvan is in de toelichting bij vorige begrotingen nooit een woord gezegd. Het is een duidelijke stap vooruit.

Wederom zijn er twee gevallen te constateren van achterstelling van de docenten Nederlands extra Muros, vergeleken bij de huiszittende. Het eerste betreft het bovenvermelde vertrek van Drs. J.B. van Nimwegen uit Erlangen-Neurenberg, die vanwege trouw- (en promotie-) plannen zijn te laag gesalariëerde betrekking-met-verlies-van-dienstjaren-voor-zijn-pensioen heeft moeten opgeven.

Het tweede betreft Drs. L. Ross, sinds 5 jaren lector te Munster, die, in tegenstelling tot zijn jaargenoten binnen de muren, op straffe van inhouding van een deel van zijn tractement en van zijn paspoort, thans gedwongen wordt zijn Rijksstudietoelage van f. 5.000, -- ad f. 75, -- per maand terug te betalen, daar de z.g. inverdienregeling slechts geldt voor docenten binnen het Koninkrijk.

Activiteiten van de Werkcommissie¹⁾ **(rubriek VIII)**

Voor ons slechts uit drie personen bestaande Dagelijks Bestuur en de assistente van het secretariaat was het wel wat veel dat met de honderderlei voorbereidingen voor het Derde Colloquium gedurende het afgelopen redactionele halfjaar, samenvielen ('zonder erop te boffen') met:

- 1e. het persklaar maken van 'De Nederlandistiek in het Buitenland', een werk dat ook in de laatste maanden nog met een groot aantal korte biografieën van docenten en oud-docenten aan buitenlandse universiteiten is uitgebreid;
- 2e. de samenstelling van serie II van de 'Reizende Tentoonstelling', die de Middelnederlandse cultuur in beeld brengt en waarvoor de negatieven van handschriften, incunabelen, schilderijen, architectuur enz. uit velerlei bibliotheken en musea van hot en her moesten worden bijeengebracht;
- 3e. de vernieuwde docentenlijst, nr. 9, gedateerd 1.9.1967, die aan de deelnemers aan het Colloquium werd ter hand gesteld en aan de niet-deelnemers hierbij wordt toegezonden.

Na het Colloquium volgde onmiddellijk de afwikkeling ervan, waarover men in rubriek I het een en ander aangeduid vindt. Naast deze grotere objecten was er wederom een vrij omvangrijke briefwisseling o.a. met de Nederlandse ambassadeur in Chili die voor zijn Belgische ambtgenoot, welke een examen Nederlands moest afleggen, een geschikte leraar en verblijfplaats in Nederland zoekt. Een zelfde verzoek, dat ons via Mevrouw Baartman-Runckel bereikte, betrof de Belgische ambassadeur in Argentinië. Gecorrespondeerd werd met James Brockway over zijn weigering van de Martinus Nijhoffprijs en over zijn vertalingen van Nederlands letterkundig werk in het Engels enz. enz.

Bijzondere prestaties van onze docenten¹⁾ **(rubriek IX)**

Prof. Barnouw 90 jaar oud. Men kan erover twisten, of het bereiken van een hoge leeftijd een prestatie is, doch niet of dit het geval is met een zo welbesteed leven als dat van de 90-jarige. In deze zin heeft de Werkcommissie aan Prof. Dr. Adriaan J. Barnouw te New York bij de viering van zijn 90e verjaardag op 9 oktober l.l. haar hartelijke gelukwensen aangeboden. Wij wijzen in dit verband op de waarderende bijdrage die zijn onmiddellijke opvolger, Prof. Dr. B. Hunningher, op ons verzoek

1) ongeveer naar de volgorde van de Docentenlijst

1) ongeveer naar de volgorde van de Docentenlijst

voor 'De Nederlandistiek in het Buitenland' (met portret) schreef. Ook verheugen wij ons zeer, zojuist van de vice-president van The Netherland-America Foundation, Mr. August Philips, te vernemen dat zijn Amerikaanse vrienden de jubilaris op zijn geboortedag een feestmaal hebben aangeboden, waaraan ca. veertig gasten aanzaten, dat een groot succes werd en waarin Prof. Barnouw zoveel behagen schepte, dat hij met sterke en heldere stem een uitnemende tafelrede hield.

Zojuist vernemen wij van Prof. Barnouw zelf, dat hij zeer vele gelukwensen ook uit Nederland ontvangen heeft. Al zou dit zeker toch wel het geval geweest zijn, toch vleit de Werkcommissie zich aan deze huldiging van Nederlandse zijde enig deel gehad te hebben, aangezien wij een bericht aangaande het aanstaand jubileum met enige bio- en bibliografische gegevens aan een aantal dagbladen hadden opgegeven.

Mathias Kemprijns voor Prof. Dr. J. Goossens, oud-docent Universiteit Marburg.

Op 24 oktober 1967 reikte de Commissaris der Koningin in de provincie Limburg, Mr. Dr. Ch. van Rooy, in de concertzaal van het Maastrichts Conservatorium tijdens een academische zitting de Mathias Kemprijns, de officiële literatuurprijs der beide Limburgen, uit aan Prof. Dr. J. Goossens.

Dr. Goossens, geboren in Genk, kreeg de prijs voor zijn proefschrift over ‘Semantische vraagstukken uit de taal van het landbouwbedrijf in Belgisch-Limburg’. Het proefschrift werd bekroond met de Mathias Kemprijns op voordracht van een jury, bestaande uit Prof. Dr. J. Aerts (voorzitter), Prof. Dr. C. Minis en Prof. Dr. C. Zaalberg.

Op 12 mei l.l. 12 uur hield Prof. Dr. P.J.H. Vermeeren zijn inaugurele rede als gewoon hoogleraar in de Nederlandse Filologie aan de Universiteit te Keulen over ‘Marginalien zur niederländischen Philologie-Aufgaben und Möglichkeiten’.

Aanwezig waren bij deze plechtigheid behalve de Rector Magnificus en de hoogleraren van de Filosofische Fakultät, de Ambassadeurs van Nederland, België en Zuid-Afrika, verscheidene Nederlandse hoogleraren, enige oud-collega's van Prof. Vermeeren, leraren aan de School voor Taal- en Letterkunde te Den Haag enz. Ook voorzitter en secretaris van de Werkcommissie woonden de intreerede bij. Na afloop had er een ontvangst van de genodigden in het Belgische Huis plaats.

Over de verbeterde positie van het Nederlands aan de Universiteiten van Nordrhein-Westfalen schrijft de Heer J.G.W. Anschütz, lector in het Nederlands te Keulen ons:

Bij besluit van de Kultusminister van Noordrijnwestfalen d.d. 24 januari 1967 is een nieuwe regeling getroffen voor het afleggen van de examens die toegang geven tot het leraarschap aan een ‘Realschule’ of aan een gymnasium. Volgens deze regeling is het mogelijk geworden om Nederlands als één der twee hoofdvakken bij deze examens te kiezen; voordien kon men in Nederlands alleen als bijvak (‘Zusatzfach’, resp. ‘Erweiterungsfach’) geëxamineerd worden.

Als beperking geldt hierbij, dat niet alle combinaties van hoofdvakken zijn toegestaan. Bij het examen voor ‘Realschullehrer’ mag men Nederlands alleen combineren met Duits, Engels en wiskunde. Bij het ‘Staatsexamen’ (zoals het examen voor leraar aan een gymnasium genoemd wordt) is de keuze van Nederlands als hoofdvak slechts mogelijk, indien het andere hoofdvak Duits, Latijn, Engels, Frans, wiskunde, muziek of ‘Kunst’ is (onder het Duitse schoolvak ‘Kunst’ moet verstaan worden een combinatie van tekenen, kunstnijverheid en kunstgeschiedenis). Deze beperking van de keuzemogelijkheid van het andere hoofdvak wordt niet alleen bij Nederlands toegepast, maar ook bij de vakken: wijsbegeerte, Hebreeuws, Russisch, handwerken en handenarbeid, die echter niet onderling of met Nederlands

gecombineerd mogen worden. Daarnaast blijft er nog een grote groep andere vakken bestaan, die in het geheel niet als hoofdvak gekozen kunnen worden.

De positie van het Nederlands als studievak aan de universiteiten, waar de studenten van de 'Filosofische Fakultät' voor een groot deel worden opgeleid voor een 'Staatsexamen', is hiermede dus belangrijk verbeterd. Toch moeten de volgende punten in het oog gehouden worden:

- 1e. deze verbetering geldt slechts voor Noordrijnwestfalen; in de andere deelstaten wordt de positie van Nederlands eerder slechter door de dreigende studietijdverkorting.
- 2e. er is alleen een regeling getroffen voor de examens; voor het behalen van de volledige onderwijsbevoegdheid dient deze regeling nog verder uitgewerkt te worden (in de Bondsrepubliek kan deze volledige onderwijsbevoegdheid eerst na een tweejarige post-universitaire stageperiode behaald worden).

Tentoonstelling te Marburg. Door samenwerking van de Nederlandse Ambassade te Bonn en het Nederlands lectoraat te Marburg heeft er in het collegegebouw van de Marburgse Universiteit van 30.6 tot 12.7 l.l. een boekententoonstelling van moderne Nederlandse poëzie en proza in het oorspronkelijk en in Duitse vertaling plaats gehad. Voordien was er in hetzelfde gebouw een boekenexpositie van Belgische, voornamelijk Nederlandstalige literatuur door samenwerking van het Belgisch Huis te Keulen met de Marburgse lector, Lic. F. Beersmans, gehouden; zodat daarmee een vrij volledig beeld werd verkregen. De tentoonstelling werd opgeluisterd doordat men de door de Werkcommissie samengestelde 'Reizende Tentoonstelling' serie I, die nog steeds in Madrid stond, had laten overkomen. De Nederlandstalige boekencollectie was t.d. afkomstig uit het eigen instituut en t.d. van het Ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk. De belangstelling voor deze tentoonstelling was bijzonder groot. Het aantal bezoekers wordt op 8.000 geschat.

Dr. H.Th. Oostendorp tot hoogleraar Spaans benoemd. Onze oud-lector Nederlands te Madrid is per 1.10 l.l. benoemd tot gewoon hoogleraar in de Spaanse taal-en letterkunde aan de R.U. te Groningen. Te meer verheugt ons deze benoeming, daar Prof. Oostendorp ons dezer dagen schreef: 'Zonder mijn jaren te Madrid zou ik deze post nooit bereikt hebben'.

Prof. Oostendorp is in 1927 te Zaandam geboren. Hij studeerde te Utrecht, waar hij in 1955 cum laude zijn doctoraal examen Nederlands met als bijvakken Spaans en Oudsaksisch aflegde. In 1958 volgde eveneens cum laude het doctoraal in het Spaans. 1955-1962 was de Heer Oostendorp lector Nederlands te Madrid. In het laatste jaar promoveerde hij cum laude bij Prof. C.F.A. van Dam te Utrecht op het proefschrift: 'El Conflicto entre el honor y el amor en la literatura espanola hasta el siglo XVII'. Daarna volgde hij als lector Spaans Prof. Geers te Groningen op. 1966-1967 was Dr. Oostendorp gasthoogleraar te Vancouver (Canada). Met Prof. van Dam samen schreef hij een 'Gramática Holandesa' (1960, tweede herziene druk 1965). Ook verscheen van zijn hand 'Spanje op weg naar Zelfaanvaarding' (1965).

De eerste Nederlandse kandidaats-scripties te Stockholm zond Dr. J. de Rooy ons toe. De eerste draagt de titel 'Een beschouwing over de vertaling in het Zweeds door Brita Dahlman van 'De donkere kamer van Damocles' door W.F. Hermans. Zij is geschreven door Dora Heger.

De tweede scriptie 'Het leren van Nederlands door Zweedstaligen in het talenlaboratorium' is samengesteld door Ingrid Wikén, die sinds kort in onze docentenlijst is opgenomen (zie rubriek VI).

De eerste examens Nederlands op universitair niveau in Argentinië. Hoewel universitaire examens in 't algemeen niet in deze rubriek vermeld worden, maken wij in dit geval gaarne een uitzondering, aangezien Mevrouw J.J.A. Baartman-Runckel zich zoveel moeite heeft moeten getroosten de nieuw geschapen toestand te bereiken. Op 27 november 1967 werden namelijk de examens Nederlands gehouden, voor het eerst op universitair niveau en wel: schriftelijk, 's morgens op de Belgische Ambassade en mondeling 's middags op de Nederlandse Ambassade.

Examencommissie:

Voorzitter:

Dr. R. de Roos, Ambassaderaad Nederlandse Ambassade
Chr. Winterbeeck, Ambassaderaad Belgische Ambassade
A.J. Coomans, directeur Hollandse Bank Unie, Buenos Aires
Dr. Lowey, Universidad de Buenos Aires
Mevr. J.J.A. Baartman-Runckel, Universidad de Buenos Aires

Symposium 1967 aan de University of Texas. Dr. F. Bulhof, Assist. Visiting Professor aan genoemde universiteit zond ons een in twee kleuren gedrukt programma van het op 13, 14 en 15 november gehouden symposium 1967 van het Department of Germanic Languages, dat de Duitse Barok: Literatuur, Muziek en Architectuur tot onderwerp zal hebben. De titelpagina bevat een in barokke stijl gehouden frontispice met de beelden van Germania, Fama, de stroomgod Viader enz. Zoals wel in de rede ligt, zal (voor 't eerst) ook aan de Nederlandse barok in een lezing en een discussie aandacht worden besteed: de eerste te houden door Leonard W. Forster (Cambridge) getiteld:

‘German alexandrines on Dutch broadsheets before Opitz’, de tweede gewijd aan ‘The Dutch and the Germans’. Bedenkt men dat Prof. J. van Dam in een artikel in ‘Die deutsche Literatur im Abriss’ over: ‘Der Einfluss der niederländischen Literatur auf die deutsche’ niet minder dan 33 namen van Duitse dichters opnoemt die in de 17e eeuw Nederland bezochten (sommigen zoals Philip von Zesen verbleven er jarenlang), en let men b.v. op de invloed van Vondel op Gryphius, dan is er wel reden voor, de Duitse barok in verband met de Nederlandse te behandelen.

Overigens troffen wij in de N.R.C. van 23.9 l.l. een boeiend artikel van Prof. Bulhof over het Nederlands in Texas aan. Zoals deze ons meedeelt, is het aantal studenten Nederlands dit semester verdubbeld. Het bedraagt nu 21.

Aan de ‘Netherlandic Conference’ is in de ‘Modern Language Association of America’ de ‘provisional Group status’ toegekend. Naar wij tot onze blijdschap vernemen is genoemd resultaat, waarvoor Prof. Lagerwey en Prof. Krispijn en vele anderen zich jarenlang hebben ingespannen, thans bereikt, zoals wij vernemen uit een schrijven van Prof. John Sinnema (Baldwin-College, Berea, Ohio). Op 27.12.1967 zal van 8.45 tot 10 uur in het Conrad Hilton Hotel te Chicago de ‘Conference of Scholars on Literary Problems in Netherlandistic’ plaats vinden.

Aan een multivolumineus project werkt op het ogenblik de lector Duits en Nederlands Dr. P.W. Tax van the Johns Hopkins University te Baltimore, n.l. aan een uitgave van Notker de Duitser (eerste deel 500 blz.). Mede daardoor kan hij de nederlandistiek thans slechts ‘warm houden’, dus op een laag pitje.

Twee hoogleraren in de Nederlandse Cultuurgeschiedenis aan Zuidafrikaanse universiteiten onderscheiden. Eerst nu vernemen wij, dat Prof. Dr. G. van Alphen, hoogleraar in de Nederlandse Cultuurgeschiedenis aan de Universiteit van Pretoria, in 1966 benoemd werd tot Officier in de Orde van Oranje Nassau, wegens het belangrijke werk dat hij verricht als Directeur van het Nederlands Cultuurhistorisch Instituut aan genoemde universiteit.

Prof. Dr. D. Bax, hoogleraar in de Nederlandse Cultuurgeschiedenis aan de Universiteit van Kaapstad ontving dat jaar, als beloning voor cultuurhistorisch werk verricht in Zuid-Afrika (wetenschappelijke publikaties, strijd voor het behoud van gebouwen uit de Nederlandse tijd), van de Suidafrikaanse Akademie vir Wetenskap en Kuns de bijzondere erepenning voor cultuurhistorisch werk, en van de Cape Tercentenary Foundation het Certificate of Merit.

Kring leraren Nederlands aan Duitse scholen. Door ons geregeld contact met bovengenoemde kring, waarvan Oberstudienrat H. Combecher de leider is, zijn wij in staat elk jaar een lijst van deze leraren op te maken. Dit gebeurde ook op 1.9.1967. Deze lijst bevat thans de namen van scholen en leraren als volgt verdeeld: gymnasia 7, ‘Realschulen’ 15, ‘Volkshochschulen’ (= Volksuniversiteiten) 20, lagere scholen 5, Nederlandse bibliotheken 2 (behalve de schoolbibliotheken), Duitse leraren die zich bijzonder voor het Nederlands interesseren, doch het niet voldoende beheersen om er les in te kunnen geven: 15. De grote handicap voor de uitbreiding van Nederlands onderwijs aan Duitse scholen in de grensstreek is nog steeds het gebrek aan leraren Nederlands.

Lezingen en bijeenkomsten (rubriek X)

De Zeventiende Conferentie der Nederlandse Letteren had op 6 en 7 oktober 1967 plaats, waarop de buitenlandse docenten in de nederlandistiek vertegenwoordigd waren door de voorzitter van de Werkcommissie die als assessor in de Sectie Bibliotheekwezen de besprekingen bijwoonde. Uit de resoluties noteren wij de volgende onderwerpen die voor de buitenlandse nederlandistiek van belang zijn:

- de dringende behoefte aan een moderne en volledige literaire en literair-historische documentatie
- de noodzaak van een onderzoek inzake de verfilming van Nederlandse literaire werken
- de nog steeds bestaande verwarring inzake de naam van onze gemeenschappelijke literatuur in het buitenland
- het ter beschikking stellen aan buitenlandse omroepen in 1968 door de Nederlandse en Belgische Wereldomroepen van twee in het Nederlands geschreven en in het Engels, Spaans, Frans en Duits vertaalde oorspronkelijke luisterspelen
- voortzetting van de produktie van oorspronkelijke Nederlandse luisterspelen in Spaanse vertaling en verspreiding ervan in Latijns-Amerika
- klankbeelden zullen worden gemaakt ter herdenking van Gerbrand A. Bredero (overleden 1618), Jacob van Lennep (overleden 1868), Willem Ogier (geboren 1618) en Emmanuel de Bom (geboren 1868)
- de Belgische Radio en Televisie zal een reeks documentaires maken over de Nederlandse letterkundige tijdschriften na 1916
- de co-produktie door de Nederlandse en de Vlaamse Televisie van de tekenfilm 'Van den Vos Reinaerde' heeft een aanvang genomen en wordt intensief doorgezet
- naar aanleiding van de 350ste verjaring van de dood van Bredero zal 'De Spaansche Brabander' in co-produktie worden uitgezonden door de Nederlandse en de Vlaamse Televisie
- een documentair programma over Bredero zal in de beide TV-omroepen worden uitgezonden
- in voorbereiding is de co-produktie van een TV-bewerking van de roman 'Kaas' van Willem Elsschot
- aandacht zal in beide TV-omroepen worden gewijd, naar aanleiding van verjaardagen, aan Jacob van Lennep, Gerard Walschap, A. Roland Holst, Jef Last en Jan Greshoff
- de omroepen in beide landen zullen zich tot de Europese Radio-Unie wenden met de vraag of in haar publikaties door middel van in het Engels en in het Frans vertaalde Synopses de aandacht gevestigd kan worden op Nederlandse hoorspelen en televisiespelen
- terwille van een doelmatige verspreiding van Belgische doctorale dissertaties verzoekt de Conferentie andermaal de betrokken Belgische ministers de mogelijkheden te scheppen tot vermenigvuldiging van deze geschriften in enigerlei vorm
- om de verspreiding van de Nederlandse literatuur in het buitenland te bevorderen spreekt de Conferentie de wens uit dat een werkgroep wordt samengesteld bestaande uit vertegenwoordigers van belanghebbende instellingen, teneinde te geraken tot de samenstelling van een zo volledig mogelijke periodieke lijst van uit het Nederlands vertaald werk

Publikaties in eigen kring¹⁾

- 1) in alfabetische volgorde; ongeveer gedurende het redactiehalf jaar

- Beersmans, F. 37. Niederländischer Kongress, Rotterdam, 17.-18. Februar 1967. Overdruk uit: 'Zeitschrift für Mundartforschung', 1967, jrg. 34, nr. 2, blz. 192-193
- Dubbelloop Afrikaanse en Nederlandse gedigte; versamel deur D.J. Opperman en C.J.M. Nienaber. Kaapstad enz., Nasionale boekhandel Beperk, 1966
- Dyserinck, H. Vlaamse zorgen op de Duitse boekenmarkt; opmerkingen naar aanleiding van een resolutie. Overdruk uit: 'Bulletin van de Vereniging van Vlaamse letterkundigen', z.j., 10 blz. In dit artikel behandelt Prof. Dyserinck, op 1.11.1967 benoemd tot buitengewoon hoogleraar in de Vergelijkende Literatuurwetenschap te Aken, evenals in zijn voordracht tijdens de Conferentie van Hoogleraren en Lectoren in het Duitse taalgebied eind oktober 1966 te Keulen, de kwestie van de 'Klarstellung' ondertekend door bijna alle Nederlandse en Belgische hoogleraren in de nederlandistiek
- Flaxman, S.L. The English influence on contemporary Dutch. Overdruk uit 'American speech', 1966, jrg. 41, nr. 3, blz. 220-222
- Gantois, J.M. Kamiel Looten (Noordpene, 16 oktober 1855-Rijsel, 27 november 1941). Overdruk uit: Jaarboek van de Maatschappij der Nederlandse letterkunde te Leiden 1965-1966, blz. 163-170. Leiden, Brill, 1967
- Gantois, J.M. Renaat Despicht (Ochtezele, 25 maart 1870 - Steenvoorde, 6 maart 1960). Overdruk uit: Jaarboek van de Maatschappij der Nederlandse letterkunde

- te Leiden 1965-1966, blz. 148-159.
Leiden, Brill, 1967
- Gantois, J.M. De zuidelijkste Nederlanden; verzamelde opstellen uitgegeven naar aanleiding van zijn 60ste verjaardag, Wilrijk, Oranje-uitgaven, 1967
- Heeroma, K.H. The Dutch language in the world. In: 'Higher education and research in the Netherlands', 1967, jrg. 11, nr. 2, blz. 14-16 (Hiervan ook Franse, Spaanse en Duitse editie aanwezig.)
- Heger, D. Een beschouwing over de vertaling in het Zweeds door Brita Dahlman van 'De donkere kamer van Damocles' door W.F. Hermans (29 blz., gesteneild). Uit de conclusie van het werkstuk blijkt dat de vertaling naar het oordeel van de candidate vooral in het begin nogal wat te wensen overlaat
- Jalink, J.M. en Toorn, M.C. van den Langenscheidts praktisches Lehrbuch Niederländisch; 2. Aufl. Berlijn enz., Langenscheidt, 1967
- Nelde, P.H. Flandern in der Sicht Hoffmans von Fallersleben; eine Untersuchung im Rahmen deutsch-flämischer Beziehungen im 19. Jahrhundert. Wilrijk, Oranje Verlag, 1967. 'Bibliotheca Belgica', Hoffmann von Fallerslebens voorkeur voor Vlaanderen. Overdruk uit 'Wetenschappelijke tijdingen', 1967, jrg. 26, nr. 2, blz. 1-16
- Notermans, J. Veldeke in vogelvlucht sinds 1745. Maastricht, 1967

- Rooy, J. de Met de handen in de zak. Overdruk uit: 'Taal en tongval', 1967, jrg. 19, nr. 1-2
- Rooy, J. de Het Nederlands aan de Zweedse universiteiten. In: 'Ons Erfdeel', 1967, jrg. 11, nr. 1, blz. 21-27
- Schmitt, L.E. De Nederlandse taal in de Europese ruimte (1). Overdruk uit: 'Ons Erfdeel', 1967, jrg. 10, nr. 3, blz. 7-15 (8 exemplaren)
- Schmitt, L.E. Die niederländische Sprache in Europa. Overdruk uit: 'Zeitschrift für Mundartforschung', 1967, jrg. 34, nr. 1, blz. 1-14 (3 exemplaren)
- Smit, J. De Characteres en Constantijn Huygens. Overdruk uit: 'Forum der Letteren', 1967, blz. 13-23
- Thys, W. Dutch at foreign universities. In: 'Higher education and research in the Netherlands', 1967, jrg. 11, nr. 2, blz. 17-20 (hiervan ook Franse, Spaanse en Duitse editie aanwezig)
- 'Typographica' Londen, Humpries, nr. 15 (samengesteld door P.J. Vincent)
- Vuyk, A. Looking at Diets and English of the parchment era. Deze gestencilde studie (27 blz.) is voorzien van een inleiding door Warren H. Held, Chairman Dept. of Humanities, Fairleigh Dickinson University
- Wikén, Ingrid Het leren van Nederlands door Zweedstaligen in het talenlaboratorium. Stockholms universitet, 1967. 45 blz. gestencild

Wijk Louw, N.P. van

Alleenspraak; Die halwe kring en Gestaltes en diere; behandel deur Prof. dr. C.J.M. Nienaber. Pretoria/Kaapstad, Academica, 1967. 'Blokboeke oor die Afrikaanse letterkunde', nr. 9

Buitenlandse leermiddelen (rubriek XII)

Mikroreprodukties van Middelnederlandse handschriften. Op ons verzoek schreef Mej. Dr. A.F. Dekker van de Koninklijke Bibliotheek te 's-Gravenhage voor onze lezers het volgend artikel:

“Op de Vijfde Algemene Conferentie der Nederlandse Letteren, die in 1955 te Antwerpen werd gehouden, is de grondslag gelegd voor een programma van mikroreproduktie van belangrijke Middelnederlandse handschriften. Sindsdien worden door de Nederlandse en Belgische regeringen, telkens op voorstel van de jaarlijks bijeenkomende Conferentie, kredieten beschikbaar gesteld voor het vervaardigen van deze reproducties. Criterium bij de keuze van de handschriften is hun literair en/of linguïstisch belang.

In België wordt het programma centraal uitgevoerd in de Koninklijke Bibliotheek in Brussel, waar men allereerst uit eigen bezit, maar daarnaast ook uit dat van andere Belgische wetenschappelijke en kloosterbibliotheken en van buitenlandse instellingen, microfiches en microfilms aanmaakt, waarvan positieve afdrukken worden gezonden naar de volgende instellingen in Nederland: Koninklijke Bibliotheek 's-Gravenhage en

Universiteitsbibliotheken Amsterdam, Groningen, Leiden, Nijmegen en Utrecht; zij kunnen daar door belangstellenden geraadpleegd worden. In Nederland geschiedt de aanmaak gedecentraliseerd. In de Koninklijke Bibliotheek en de Universiteitsbibliotheken te Leiden en Utrecht wordt het programma nog voortgezet; de Universiteitsbibliotheken te Amsterdam en Groningen hebben de mikroreproductie uit hun - minder omvangrijk - bezit reeds voltooid. De Nederlandse bibliotheken zenden positieve microfiches naar de Koninklijke Bibliotheek Brussel en de Universiteitsbibliotheken Gent, Leuven en Luik en de Stadsbibliotheek Antwerpen.

Het blijkt, dat ook andere instellingen belangstelling hebben voor het verwerven van deze mikroreproducties. Verscheidene van de aan het programma deelnemende bibliotheken zijn in beginsel bereid deze reproducties te leveren, althans voorzover het die van hun eigen handschriften betreft. Er zijn echter aan de levering bezwaren verbonden in verband met kwesties van auteursrecht en vooral met de omstandigheid dat de bibliotheken die de handschriften bezitten, op deze wijze licht het overzicht over het gebruik van de teksten kunnen verliezen, zulks ten nadele van onderzoek en onderzoekers: het gevaar is bijvoorbeeld niet denkbeeldig, dat twee of meer geïnteresseerden een zelfde onderwerp gaan bestuderen zonder van elkanders plannen op de hoogte te zijn. Voorzover men ondanks deze bezwaren de beschikking over de mikroreproducties mocht verkrijgen, moge ik daarom nu reeds erop aandringen, dat men aantekening houdt van de namen en adressen van de raadplegers en het deel van hun onderzoek, en deze gegevens onverwijld meedeelt aan de instelling waar het origineel berust.

N.B. Voor lijsten van reeds vervaardigde mikroreproducties, inlichtingen omtrent levering, prijzen enzovoorts, dient men zich rechtstreeks te wenden tot de instelling zelf, die de reproducties vervaardigt, dus voor België tot de Koninklijke Bibliotheek in Brussel, voor Nederland tot de Koninklijke Bibliotheek te 's-Gravenhage en tot de Universiteitsbibliotheken te Amsterdam, Groningen, Leiden en Utrecht, telkens voor de respectievelijk door die instellingen gemaakte reproducties.

Literatuur.

A.F. Dekker.	De samenwerking van België en Nederland ten aanzien van de Middelnederlandse handschriften. Verschenen zowel in: "Bibliotheekleven" jrg. 51 (1966) blz. 201-205, als in "Gedeeld domein"; bulletin van de algemene conferentie der Nederlandse letteren, nr. 20 (december 1966) blz. 9-10
J. Deschamps.	Microreproductie van Middelnederlandse handschriften uit Belgische bibliotheken. In: "Wetenschappelijke tijdingen", jrg. 26 (1967) kol. 29-32"

Zie te dezer zake ook rubriek III

Mediaeval Manuscripts from the Low Countries in Facsimile. Onder de auspiciën van de Koninklijke Bibliotheken van België en Nederland en onder de hoofdredactie van de Heer Lic. J. Deschamps van de Handschriftenafdeling van de Belgische K.B. wordt een reeks middeleeuwse handschriften in facsimile gereproduceerd en uitgegeven door Rosenkilde and Bagger, International Booksellers and Publishers, Copenhagen. De bedoeling van deze publikatie is, een aantal manuscripten uit de Lage Landen voor geleerden over de hele wereld beschikbaar te stellen en ze op die manier tevens voor vernietiging te vrijwaren. Tot de serie behoren:

Volumes I and IV:	The Vienna Manuscript of the Second Part of The Spiegel Historiae (Mirror of History). Introduction by J. Deschamps, Royal Library, Brussels
Volume II:	The Liège Diatessaron. Introduction by G.I. Lieftinck, professor at the University of Leyden
Volume III:	The Gruuthuse Manuscript. Introduction by R. Lievens, lecturer at the University of Louvain

- Volume IV: See vol. I
- Volume V: Constitutions Canonicorum Regularium Sancti Augustini Congregationis Windesemensis. Introduction by E. Persoons, Public Records Office, Brussels
- Volume VI and IX: The Van Hulthem Manuscript. Introduction by J. Deschamps, Royal Library, Brussels
- Volume VII: Works of Hadewijch. Introduction by A. Brounts, Royal Library, Brussels
- Volume VIII: The Rhyme-Bible of Jacob van Maerlant. Introduction by C. Dogaer, Royal Library, Brussels
- Volume IX: See vol. VI

Wij hebben een aantal exemplaren van het vouwblad bij de uitgevers aangevraagd en zullen die zo mogelijk met dit nummer van NEM meesturen of U bij een volgende gelegenheid doen toekomen.

Litteraire en taalkundige grammofoonplaten. Addendum op onze lijst 'Grammofoonplaten op het gebied van de Nederlandse taal- en letterkunde' (supplement bij NEM- 8, april 1967). Van documentair belang lijkt ons de vermelding van de 'Westvlaamse Discotheek', een reeks die een tiental jaren geleden op touw werd gezet onder de leiding van Antoon Van der Plaetse en met fonetisch toezicht van Prof. Dr. J.L. Pauwels. De reeks (onder de titel 'Classieke Westvlaamse Schrijvers') was gewijd aan 1e Guido Gezelle, 2e Albrecht Rodenbach en Hugo Verriest, 3e Maurits Sabbe en O.K. de Laey, 4e René de Clercq en Cyriel Verschaeve en 5e Stijn Streuvels. De reeks werd bij verschijning aangeboden à 1000 Bfr. bij inschrijving op de hele reeks van 5 platen (250 Bfr. per afzonderlijke plaat). Administratie van de Westvlaamse Discotheek: Hector Deylgat, Polenplein 5, Roeselare, België.

Vermelding verdient eveneens het leerboek 'Actief Nederlands' door Fr. van Passel, professeur à l'Ecole Royale Militaire, Bruxelles (Editions De Sikkel S.A., Lamorinièrestraat 116, Antwerpen 1), (128 Bfr.) waarbij oen reeks van 15 fonoplaten hoort (375 Bfr.).

Werkgroep voor de Documentatie der Nederlandse Letteren.

Secretariaat:

Letterkundig Museum en Documentatiecentrum,
Juffrouw Idastraat 11, 's-Gravenhage;
Archief en Museum voor het Vlaamse Cultuurleven,
Minderbroedersstraat 22, Antwerpen.

Op 27 september 1967 is in het Letterkundig Museum te 's-Gravenhage de Werkgroep voor de Documentatie der Nederlandse Letteren opgericht door de volgende vertegenwoordigers van instellingen en verenigingen, die zich met deze documentatie bezighouden of zich hiervoor interesseren:

Mej. Hilda van Assche,	namens de Conferentie der Nederlandse Letteren;
G. Borgers,	namens het Letterkundig Museum en Documentatiecentrum;
A.M.J. van Buuren en R. van de Velde,	namens het Instituut voor Nederlandistiek te Amsterdam;
Mej. C. Grader,	namens de Centrale Vereniging voor Openbare Bibliotheken;
Dr. Grosheide,	namens de Bibliotheek der Rijksuniversiteit te Utrecht;
D. de Jong,	namens de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde;
P. Morel,	namens de Stichting ter Bevordering v.d. Vertaling van Nederlands Letterkundig Werk;
C. Reedijk,	namens de Koninklijke Bibliotheek te 's-Gravenhage;
L. Simons,	namens het Archief en Museum v.h. Vlaamse Cultuurleven;
W. Thys,	
plv. J.M. Jalink	namens de Werkcommissie van Hoogleraren en Lectoren in de Nederlandistiek aan Buitenlandse Universiteiten.

De Werkgroep stelt zich ten doel: het organiseren, stimuleren en coördineren van die documentatie over de Nederlandse letteren waaraan- naast de reeds bestaande publikaties - nog behoefte blijkt te bestaan. Hiermee wil de Werkgroep de sedert 1955 door de Sectie Bibliotheekwezen en sedert 1961 ook door de Sectie Letteren van de Conferentie meermalen geuite wensen zo veel mogelijk trachten te verwerkelijken. De Werkgroep heeft hierbij in de eerste plaats een volledige coördinatie met de plannen en inzichten van de Conferentie op het oog. Tot voorzitter van de Werkgroep is de heer Reedijk gekozen, tot secretarissen de heren Borgers en Simons.

Op de eerste bijeenkomst is een lijst van desiderata opgesteld en werden in een aantal gevallen suggesties gedaan voor de uitwerking en uitvoering van deze plannen, die in het algemeen aan Werkcommissies zullen worden opgedragen, welke commissies regelmatig verslag aan de Werkgroep zullen uitbrengen.

Van deze desiderata noemen wij er hier enkele bij wijze van voorbeeld:

- 1e. Het verzamelen van alle recensies en berichten betreffende de Nederlandse letterkunde uit de dag- en weekbladen van Noord- en Zuid-Nederland; het reproduceren en desgewenst ter beschikking stellen ervan aan bibliotheken en instituten.
- 2e. Het opstellen en ter beschikking stellen van een maandelijks lijst van boekbesprekingen en essays uit literaire periodieken.
- 3e. Het samenstellen en uitgeven van een kaartstelsel, waarin de vindplaatsen in handboeken, essaybundels, verzamelwerken e.d. van letterkundige gegevens worden aangegeven.
- 4e. Het samenstellen en uitgeven van een periodiek overzicht van vertalingen uit de Nederlandse letterkunde enz.

Tenslotte: De Werkgroep acht het wenselijk met zoveel mogelijk instellingen in contact te treden die soortgelijk werk doen voor de 'randgebieden' van de Nederlandse letterkunde, zoals comparatistische letterkunde, de taalkunde, het toneel, de journalistiek enz.

Nogmaals Documentatie, doch ditmaal ook aangaande de Nederlandse linguïstiek, cultuurgeschiedenis en 'Landeskunde'. Ingevolge de 2de resolutie van het Derde Colloquium heeft Dr. G.-H. Arendt, nog voor zijn vertrek naar Berlijn (zie rubriek VI), ons een dozijn exemplaren van een elk 30 bladzijden tellend stencil doen toekomen betreffende de indeling der bibliotheek van het 'Institut für niederländische Philologie' te Keulen. Het gestencilde overzicht dat dus 'slechts' het kader bevat, waarin de afzonderlijke boeken hun plaats zouden moeten vinden, is vergezeld van een Toelichting bij de 2de resolutie, een werkplan, zoals Dr. Arendt zich dit voorstelt, een nog oningevuld schema voor de berekening van de kosten en een overzicht van de diverse soorten van catalogi aan het genoemd instituut in gebruik. De Werkcommissie is Dr. Arendt tot grote dank verplicht voor zijn voortvarendheid. Wij hopen in een volgend nummer op deze zaak terug te komen.

Wij ontvingen de uitgave: Netherlands Organization for the Advancement of Pure Research (Z.W.O.), Current Research in the Netherlands Language and Literature 1967, The Hague 1967, 100 blz. Dit is een periodieke gids die aangeeft de personen en instituten die met een bepaald onderzoek bezig zijn. Paragraaf 19 betreft de Nederlandse taal, paragraaf 20 de Nederlandse literatuur. Het doel van de gids is het contact tussen de onderzoekers in Nederland en het buitenland te bevorderen. Zie ook rubriek XIII.

Gratis abonnement op het Tijdschrift voor Levende Talen. Prof. Dr. Irène Simon, van de Rijksuniversiteit te Luik, Hoofdredacteur van het 'TLT', is zo vriendelijk geweest o.m. ten behoeve van de buitenlandse docenten in de nederlandistiek een circulaire te verspreiden waaruit wij het volgende lichten:

'Het Ministerie van Nationale Opvoeding is bereid buitenlandse docenten in de nederlandistiek die erom verzoeken, op wetenschappelijke tijdschriften te abonneren. Het 'Tijdschrift voor Levende Talen' is u wellicht niet onbekend; er verschijnen artikels in over moderne talen en letterkunde, en over vraagstukken in verband met het onderwijs hiervan. Zo u belang stelt in het 'Tijdschrift voor Levende Talen', dan kunt u het Ministerie verzoeken u erop te abonneren.

Wie voor een abonnement in aanmerking wenst te komen, kan hiervoor een beroep doen op de Werkcommissie ofwel zich rechtstreeks wenden tot de heer Mr. P. Berckx, Adviseur-Dienstchef, Directie der Internationale Culturele Betrekkingen, Ministerie van Cultuur, Kortenberglaan 158, 8ste verd., Brussel 4, België.

Wij wijzen hier ook op de gestencilde publikatie van een leerlinge van Dr. J. de Rooy Ingrid Wikén 'Het leren van Nederlands door Zweedstaligen in het talenlaboratorium' (25 blz. + appendices I: 1-XIV en II: blz. I-V + bibliografie). Zie ook rubriek XI.

De Eeuw van Rubens. Het driemaandelijks 'Belgisch Bulletin van de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten' verschijnt in 1967 uitzonderlijk in één enkel deel van 250 bladzijden, dat geheel gewijd is aan 'De Eeuw van Rubens' en bijdragen bevat in het Engels, Frans, Italiaans en Nederlands.

Jaargang 1967 van het Bulletin kan voor de prijs van 200 Bfr. worden besteld bij: Patrimonium van de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België, Museumstraat 9, Brussel 1, België (P.C.-rekening 49.552).

Tentoonstellingen in de Albert-I-Bibliotheek te Brussel. Wij vestigen de aandacht van onze collega's op twee belangrijke tentoonstellingen gehouden in de Koninklijke Bibliotheek, Keizerslaan 2, Brussel 1:

- 1e. Van 9 september tot 12 november 1967: 'De Librije van Bourgondië', georganiseerd ter gelegenheid van de 500ste verjaardag van de dood van Filips de Goede, Hertog van Bourgondië. De tentoonstelling had tot doel de ongemeen rijke pracht van de miniatuur en van de bladversiering te tonen en tevens een beeld op te hangen van het ontwikkelingspeil van de middeleeuwen. Niet minder dan 175 handschriften werden getoond uit de beroemde Librije van Bourgondië, die als een van de voornaamste particuliere verzamelingen van de 15e eeuw kan worden beschouwd. Al de tentoongestelde handschriften behoren toe aan de Koninklijke Bibliotheek van België, die van de 350 nog bestaande manuscripten er 247 bezit. De tentoonstelling was elke dag open van 10 tot 18 uur. De toegang was gratis. Catalogus 200 Bfr.
- 2e. Van 13 september tot 5 november 1967: 'Honderdtwintig tekeningen van Vlaamse en Hollandse Meesters van de 15de tot de 18de eeuw' (werk van Pieter Breugel de Oude, Cornelis Massys, Gilles van Coninxloo, de Fluwelen Breugel, Rembrandt, Adriaen van Ostade, Jan van Goyen e.a. Catalogus: 100 Bfr.

Van het Noordbrabants Museum te 's-Hertogenbosch ontvingen wij een kostbare, zeer rijk geïllustreerde catalogus in twee delen van de Jheronimus Bosch tentoonstelling die aldaar van 17 september tot 18 november gehouden werd. Naar de dagbladen melden overtreft het aantal bezoekers dat van alle tot nu toe in Nederland gehouden exposities. Om deze reden schijnt zij tot eind november te zullen worden verlengd. De catalogus is te bestellen bij de Fa. Mosmans, boekhandel, Mastel 27, 's-Hertogenbosch.

Zomercursus voor Nederlandse Taal en Cultuur. Hoewel het maximum-aantal deelnemers aan bovenvermelde eerste Nederlandstalige cursus, die 3-23 augustus te Nijmegen gehouden werd, betreft bedroeg, waren het er in werkelijkheid 108. Deze waren wat hun staatsburgerschap als volgt verdeeld: 54 Belgen, 17 Duitsers, 11 Luxemburgers, 10 Fransen, 6 Italianen, 2 Russen, voorts elk 1 deelnemer uit Denemarken, Engeland, India, Portugal, Oostenrijk, Spanje, Tsjechoslowakije, Zwitserland. Van beroep waren er: 66 studenten, 9 leraren, 3 docenten aan een universiteit (Moskou/Praag), 15 ambtenaren, 2 economen, 6 vertalers, 3 diplomaten, 1 jurist, 1 ingenieur, 1 pedagogisch adviseur, 1 vertegenwoordiger.

Naar sexe onderscheiden 48 dames en 60 heren.

Nuttige adressen (rubriek XIII)

Nederlandse Organisatie voor Zuiver Wetenschappelijk Onderzoek, Juliana van Stolberglaan 148, 's-Gravenhage, tel. 070-839100.

Vertalingen (rubriek XIV)

Een lijst van vertalingen opgemaakt door de Stichting ter Bevordering van Nederlands Letterkundig Werk, ons op ons verzoek toegezonden op 29.8 l.l. werd tijdens het Derde Colloquium aan de deelnemende docenten uitgereikt en aan de niet-deelnemende toegezonden.

Mej. Drs. Gerda van Woudenberg zond ons op 7.10 l.l. de volgende lijst:

Enkele recente vertalingen van Nederlands literair en cultureel werk in het Italiaans (niet volledig).

Bertus Aafjes. 'Wahib e gli albicocchi', traduzione dall'originale olandese di Luisa van Wassenaer Crocini. (titolo dell'opera originale: Morgen bloeien de abrikozen). Arnoldo Mondadori editore (Milano), 1962. Verschenen in een 'handzame', niet dure serie: 'Il Bosco', deel 110.

Johan Huizinga. 'La mia via alla storia e altri saggi', a cura di Piero Bernardini Marzolla. Editori Laterza, Bari, 1967, 588 pp. (Hierop heeft collega Meter mij attent gemaakt, nadat de vertaling van 'Max Havelaar' 'a cura' van dezelfde auteur was verschenen).

'Le più belle pagine delle letterature del Belgio'. A cura di Antonio Mor e Jean Weisgerber. Nuova Accademia Editrice, Milano, 1965. - Verschenen in een serie: 'Pagine delle letterature di tutto il mondo' onder redactie van Eugenio Montale -. Deze - in alle opzichten - mooi verzorgde uitgave van ruim 300 bladzijden, die aansluit bij de in 1958 bij dezelfde uitgever verschenen literatuurgeschiedenis van België (de Franstalige en de Nederlandstalige letterkunde apart behandeld, eveneens resp. door A. Mor en J. Weisgerber) is als een bijzonder welkome aanwinst te begroeten! Van de vertalingen (bijna alles in korte fragmenten) van Nederlandse werken noem ik o.a.: fragmenten uit Hadewijch, 'Van den Vos Reinaerde', Jan van Ruusbroec, en vertalingen van 'Heer Halewijn', 'Egidius' en 'Aloëtte vogel klein'; van de moderneren: proza van Vermeylen, van Van de Woestijne (van deze ook verschillende gedichten), van Teirlinck een fragment uit 'Het gevecht met de engel' en uit 'Zelfportret of het galgemaal'; van Streuvels een fragment uit 'Leven en dood in den ast'; enkele gedichten van Van Ostaijen en een prozastukje; verder nog proza van Elsschot, Walschap, Gilliams, 2 gedichten van Claus en fragmenten uit Boon's 'Kappellekensbaan'.

Multatuli. 'Max Havelaar ovvero Le aste del caffè della Società di Commercio Olandese', a cura di Piero Bernardini Marzolla. (casa editrice UTET, Torino 1965). De inleiding is van Piero Bernardini Marzolla. Serie: Collana di traduzioni: I grandi scrittori stranieri (n. 272).

De uitgave is wat ouderwets, weinig aantrekkelijk, maar de vertaling (een zeer moeilijke opgave!) geeft m.i. een redelijk goed idee van Multatuli's werk. Of het boek grote aftrek zal vinden, betwijfel ik, daar het in de boekwinkels nauwelijks te verkrijgen is. In ieder geval is het voor de studenten een goed hulpmiddel bij de studie van de Nederlandse letterkunde! We mogen er zeker tevreden over zijn, dat Multatuli nu meer dan alleen een naam in Italië is geworden.

Allerhande (rubriek XV)

Huldiging Prof. em. Dr. Fr. Baur. Op zaterdag 6 mei 1967 werd Professor Baur in de Raadzaal van het Provinciehuis te Gent gehuldigd, naar aanleiding van de toekenning, voor zijn gezamenlijk oeuvre, van de Interprovinciale Prijs voor Letterkunde van de Vlaamse Provincies 1966. Professor Dr. P. Brachin van de Universiteit te Parijs heeft bij deze gelegenheid het oeuvre van de gevierde in een academische rede belicht.

Prof. Dr. L.C. Michels 80 jaar. Prof. Michels geëmeriteerd hoogleraar in de nederlandistiek aan de Katholieke Universiteit te Nijmegen is op 23-10-1887 als zoon van een schoolhoofd te Schijndel geboren. Hij studeerde aan het Canisius College te Nijmegen en het seminarie te St. Michielsgestel en te Haaren om vervolgens aan de R.U. te Utrecht Nederlandse Taal en Letteren te studeren, deed aldaar in 1913 zijn doctoraal, was 1913-1915 leraar te Rolduc, 1915 aan de R.K. leergangen, 1917 aan het St. Odulphuslyceum te Tilburg en sinds 1946 hoogleraar te Nijmegen. Prof. Michels was secretaris van het 'Tijdschrift voor Taal en Letteren'.

Prijzen van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde. De Lucie B. en C.W. van der Hoogt-prijs 1967 is verleend aan de schrijver Andreas Burnier voor zijn romandebuut 'Een tevreden lach'. De Dr. Wijnaendt Francken-prijs van dit jaar aan Prof. Dr. J.A. Emmens, hoogleraar in de Algemene Kunstwetenschappen en Iconologie aan de R.U. te Utrecht, voor zijn proefschrift 'Rembrandt en de regels voor de kunst'.

Deutsch-Niederländische Kulturtagung. Zojuist heeft te Bonn de op grond van het Nederlands-Duits Cultuurverdrag gevormde Vaste Commissie vergaderd. Uit een nadien uitgegeven communiqué stippen wij enkele punten aan die voor de docenten nederlandistiek in het buitenland van belang kunnen zijn.

Het ligt in de bedoeling voor Duitse leraren Nederlands vooral aan middelbare scholen en gymnasia in Nederland vakantiecursussen in te richten, evenals in Duitsland voor Nederlandse leraren Duits.

Op het gebied van het universitaire onderwijs zou de oprichting van verdere leerstoelen voor Nederlands moeten plaats hebben, vooral in Hamburg, Göttingen en Bonn. Jonge Duitse wetenschapsmensen zouden zich eventueel in Nederland op hun 'Habilitation' kunnen voorbereiden. Dit zou alles het belang van de uitstraling van de Nederlandse taal en cultuur in het Duitse partnerland kunnen dienen. De uitwisseling van scholieren en studenten loopt reeds op bevredigende wijze.

Na gewezen te hebben op de uitwisseling van kunst- en muziekmanifestaties (de Nederlandse Cultuurdagen te Berlijn in de herfst van 1968, waartoe een Mondriaan-tentoonstelling zal behoren, een gezamenlijke Duits-Nederlandse expositie van beeldhouwwerken in de Keukenhof in het voorjaar van 1968, de gastspelen van Duitse toneelgezelschappen in Nederland enz.) wordt herinnerd aan het ontbreken van een Nederlands Cultuurinstituut in de Bondsrepubliek, dat daar een duurzame en belangrijke rol zou kunnen spelen.

Tenslotte vermelden wij uit het communiqué nog de kwestie van de wederzijdse erkenning van universiteits- en schooldiploma's.

Holland-Huis te Nagasaki geopend. Wij lezen in het Leids Dagblad van 4.7 1.1.

(verkort): Dezer dagen heeft Prof. Dr. F. Vos, hoogleraar te Leiden in de Japanse en Koreaanse taal- en letterkunde, als voorzitter van de Nederlands-Japanse Vereniging, in Nagasaki een Holland-Huis geopend. Dit huis, ingericht in de stijl van de 17-de eeuw, is een tastbaar bewijs van de goede relaties, die er thans weer bestaan tussen ons land en dat van de Rijzende Zon. Deze betrekkingen zijn nu van meer culturele aard, in tegenstelling tot die uit midden 1600, toen de Nederlanders in de eerste plaats aandacht hadden voor zakelijke verbintenissen.

Dank zij financiële steun van de donateurs der Nederlands-Japanse Vereniging, werd het mogelijk een schuur geheel op te knappen en in te richten als een museum, waarin allerlei voorwerpen en documenten te bezichtigen zijn uit de tijd van de V.O.C. (Vereenigde Oostindische Compagnie). Dank zij het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen, dat voor een vroeg-16-de eeuws meubilair zorgde, werd het mogelijk het museum tot een wetenschappelijk verantwoord en compleet geheel te maken. Ter bescherming werd om het 'Holland-Huis' een muurtje gebouwd, met een toegangspoort, waarboven het vignet van de V.O.C. is aangebracht.

Voor de opening was grote belangstelling: 300 Japanners en 30 Nederlanders. Het toeristisch centrum in Nagasaki trekt per jaar zo'n 150.000 bezoekers.

'Cultureel Nieuws uit België'. Wij vestigen de aandacht van onze lezers op het door de Bestuursdirectie 'Culturele Betrekkingen en Voorlichting' van het Belgisch Ministerie van Buitenlandse Zaken met technische medewerking van het Belgisch Instituut voor Voorlichting en Documentatie uitgegeven tweetalig maandblad met bovengenoemde naam. Het brengt een groot aantal reproducties van besprekingen in Nederlands- en Franstalige bladen over letterkunde, plastische kunsten en muziek.

Nagekomen berichten (rubriek XVI)

Nederlands onderwijs aan de Universiteit van Brynn (Tsjechoslowakije). Zojuist deelt Prof. Dr. L.E. Schmitt (Marburg) ons mede, dat hij samen met Dozent Br. Zdeněk Masařík uit Brynn, die sinds geruime tijd aan de 'Sprachatlas' te Marburg werkt, kortgeleden op een reis door Tsjechoslowakije de Universiteiten van Praag en Brynn heeft bezocht en daar met de ordinarii ook over de plaats van het Nederlands in het kader van de germanistiek heeft gesproken.

Tot onze verrassing bleek dat behalve te Praag, zoals ons reeds lang bekend was, ook te Brynn, en wel sinds 1946, Nederlands wordt gedoceerd. De lectrice is Mevr. Erika Montijn uit Groningen, die er behalve nederlandistiek in engere zin ook Nederlandse landskunde en geschiedenis onderwijst. Het lectoraat maakt deel uit van het 'Instituut voor Duitse en Nederlandse Filologie', waarvan Prof. Dr. Leopold Zatočil directeur is. In het volgend nummer hopen wij nadere bijzonderheden te kunnen geven.

**Lijst 1: Centrale verzameling publikaties van buitenlandse nederlandisten
(1.4.1967-1.11.1967)**

BAX, D. Katalogus van die Michaelisversameling: Max Michaelisskenking: saamgestel en ingelei deur Dr. D. Bax, Kaapstad, 1967.

BEERSMANS, F. 37. Niederländischer Kongress, Rotterdam, 17.-18. Februar 1967. Overdruk uit: 'Zeitschrift für Mundartforschung', 1967, jrg. 34, nr. 2, blz. 192-193.

DUBBELLOOP: Afrikaanse en Nederlandse gedigte; versamel deur O.J. OPPERMAN en C.J.M. NIENABER. Kaapstad enz., Masionale boekhandel Beperk, 1966.

DYSERINCK, H. Vlaamse zorgen op de Duitse boekenmarkt: opmerkingen naar aanleiding van een resolutie. Overdruk uit: 'Bulletin van de Vereniging van Vlaamse letterkundigen', z.j., 10 blz.

FLAXMAN, S.L. The English influence on contemporary Dutch. Overdruk uit: 'American speech', 1966, jrg. 41, nr. 3, blz. 220-222.

GANTOIS, J.M. Kamiel Looten (Noordpene, 16 oktober 1855 - Rijsel, 27 november 1941). Overdruk uit: Jaarboek van de Maatschappij der Nederlandse letterkunde te Leiden 1965-1966, blz. 163-170. Leiden, Brill, 1967.

GANTOIS, J.M. Renaat Despicht (Ochtezele, 25 maart 1870 - Steenvoorde, 6 maart 1960). Overdruk uit: Jaarboek van de Maatschappij der Nederlandse letterkunde te Leiden 1965-1966, blz. 148-159. Leiden, Brill, 1967.

GANTOIS, J.M. De zuidelijkste Nederlanden; verzamelde opstellen uitgegeven naar aanleiding van zijn 60e verjaardag. Wilrijk, Oranje-uitgaven, 1967.

HEEROMA, K.H. The Dutch language in the world. In 'Higher education and research in the Netherlands', 1967, jrg. 11, nr. 2, blz. 14-16 (Hiervan ook franse, spaanse en duitse editie aanwezig).

JALINK, J.M. 'La litterature néerlandaise' door Pierre Brachin; boekbespreking. Overdruk uit: 'Levende talen', z.j., blz. 89-93.

JALINK, J.M. en H.C. van den Toorn, Langenscheidts praktisches Lehrbuch Niederländisch; 2. Aufl. Berlin enz., Langenscheidt, 1967.

LISSENS, R.F. De Vlaamse letterkunde van 1780 tot heden; 4e herz. dr. Brussel/Amsterdam, Elsevier, 1967.

NELDE, P.H. Flandern in der Sicht Hoffmanns von Fallersleben; eine Untersuchung im Rahmen deutschflämischer Beziehungen im 19. Jahrhundert. Wilrijk, Oranje Verlag, 1967. 'Bibliotheca Belgica', 11.

NELDE, P.H. Hoffmann von Fallerslebens voorkeur voor Vlaanderen. Overdruk uit: 'Wetenschappelijke tijdingen', 1967, jrg. 26, nr. 2, blz. 1-16.

NOTERMANS, J. Veldeke in vogelvlucht sinds 1745. Maastricht, 1967.

ROOY, J. Met de handen in de zak. Overdruk uit: 'Taal en tongval', 1967, jrg. 19, nr. 1-2.

ROOY, J. Het Nederlands aan de Zweedse Universiteiten. In: 'Ons erfdeel', 1967, jrg. 11, nr. 1, blz. 21-27.

SCHMITT, L.E. De Nederlandse taal in de Europese ruimte (1). Overdruk uit: 'Ons Erfdeel', 1967, jrg. 10, nr. 3, blz. 7-15. (8 exemplaren)

SCHMITT, L.E. Die Niederländische Sprache in Europa. Overdruk uit: 'Zeitschrift für Mundartforschung', 1967, jrg. 34, nr. 1, blz. 1-14. (3 exemplaren).

SMIT, J. De Characteres en Constantijn Huygens. Overdruk uit: 'Forum der Letteren', 1967, blz. 13-23

THYS, W. Dutch at foreign universities. In: 'Higher education and research in the Netherlands', 1967, jrg. 11, nr. 2, blz. 17-20. (Hiervan ook Franse, Spaanse en Duitse editie aanwezig).

'TYPOGRAPHICA' Londen, Humphries, nr. 15 (samengesteld door P.J. VINCENT).

WYK LOUW, N.P. van. Alleenspraak; Die halwe kring en Gestaltes en diere; behandel deur prof. dr. C.J.M. NIENABER. Pretoria/Kaapstad, Academica, 1967. 'Blokboeke oor die Afrikaanse letterkunde', nr. 9.

Lijst 2: Door verschillende instanties aangeboden publikaties (1.4.1967 - 1.11.1967)

‘AMBASSADEUR’.	Brussel, 1967, jrg. 4, nr. 1/2 t/m 5/6
CURRENT:	research in the Netherlands; language and literature 1967. Den Haag, Z.W.O., 1967.
FORSCHUNGSINSTITUT	für deutsche Sprache, Marburg/Lahn; Jahresbericht 1966. Marburg/Lahn, 1967. (2 exemplaren)
‘INSTITUT FÜR AUSLANDSBEZIEHUNGEN STUTTGART’;	Zeitschrift für Kulturaustausch. Stuttgart, 1967, jrg. 17, nr. 2.
JHERONIMUS Bosch;	bijdragen bij de gelegenheid van de herdenkingstentoonstelling te 's-Hertogenbosch 1967. 's-Hertogenbosch, Stichting Jeroen Bosch Expositie, 1967.
JHERONIMUS Bosch;	Noordbrabants Museum, 's-Hertogenbosch, 17 september t/m 15 november 1967. 's-Hertogenbosch, Stichting Jeroen Bosch Expositie, 1967.
MINISTERIE	van cultuur recreatie en maatschappelijk werk, voorlichtingsdienst; Persbulletin Rijswijk (Z.H.), nr. 234.
‘HITTEILUNGSBLÄTTER’;	der Hoffmann von Fallersleben-Gesellschaft. 1967, jrg. 14, nr. 42.
‘NEERLANDIA’.	maandblad voor het Algemeen Nederlands verbond. Den Haag, 1967, jrg. 71. nr. 3 t/m 9.
‘NOUVELLES’	culturelles de Belgique/Cultureel nieuws uit België’. uitgegeven door de Bestuursdirectie ‘Culturele betrekkingen en voorlichting van buitenlandse zaken’ met technische medewerking van het Belgisch instituut voor voorlichting en documentatie. Brussel, augustus en septembernummers 1967.
‘NU NOG’;	tweemaandelijks orgaan van de vereniging voor beschaafde omgangstaal. Voorburg, 1966, jrg. 14, nr. 5 en 6; 1967, jrg. 15, nr. 1, 3, 4 en 5.

‘ONS ERFDEEL’;	driemaandelijks cultureel tijdschrift. Rekkem (West-Vlaanderen) en Raamsdonk-dorp (N. Br.). 1966/67, jrg. 10, nr. 3 en 4; 1967/68, jrg. 11, nr. 1 en 2.
‘HET PENNOEN’	Brussel, 1966/67, jrg. 17, nr. 8 t/m 10; 1967/68, jrg. 18, nr. 1.
‘De PERISCOOP’;	onafhankelijk maandblad voor kunst en cultuur. Hasselt, 1966/67, jrg. 17, nr. 6 t/m 12.
‘SPIEGEL DER LETTEREN’;	tijdschrift voor de Nederlandse literatuurgeschiedenis en voor literatuurwetenschap. Antwerpen/Den Haag, 1956/57, jrg. 1; 1962/63, jrg. 6; 1963/64, jrg. 7; 1964/65, jrg. 8; 1965/66, jrg. 9; 1966/67, jrg. 10, nr. 1 en 2.
STICHTING Prins Bernhard fonds;	jaarverslag 1966. Amsterdam, 1967.
‘TYDSKRIF VIR LETTERKUNDE’;	Johannesburg, 1966, jrg. 4, nr. 4; jrg. 5, nr. 1 t/m 3.
‘UITLEG’;	weekblad van het Departement van onderwijs en wetenschappen. Den Haag, 1966/67, nr. 61 t/m 92
‘WRITING IN HOLLAND AND FLANDERS’;	quarterly bulletin of the Foundation for the promotion of the translation of Dutch literary works. Amsterdam, 1967, no. 23. (2 exemplaren).
‘ZEITSCHRIFT FÜR MUNDARTFORSCHUNG’	(uitgegeven door L.E. Schmitt). 1967, jrg. 34, nr. 1. (3 exemplaren)

Lijst 3: Door H.H. uitgevers aan de Werkcommissie aangeboden leer-en studieboeken ter aanbeveling aan de docenten nederlands aan buitenlandse universiteiten (1.4.1967 - 1.11.1967).

- BERG, B. van den. Beknopte Nederlandse spraakkunst voor v.h.m.o. en kweekschool; 5e dr. Den Haag/Brussel, Van Goor, 1967.
- BERG, B. van den. Fonië van het Nederlands; 3e dr. met medewerking van G.L. Heinsma. Den Haag, Van Goor, 1964.
- BERG, B. van den. en J. MOORS. Taal oefeningen bij de Beknopte Nederlandse spraakkunst 1; 3e dr. Den Haag, Van Goor, z.j.
- BERG, B. van den. en J. MOORS. Taal oefeningen bij de Beknopte Nederlandse spraakkunst 11; 2e dr. Den Haag, Van Goor; Antwerpen, De Nederlandse boekhandel, 1960.
- BORDEWIJK, F. Character; a novel of father and son; transl. into English by E.M. Prince. Londen, Peter Owens, 1966.
- DIEMER, W. Dichterlijk dagboek; een poëtisch-didactisch experiment. Groningen, Stabo, 1961. Groninger pockets', nr. 1.
- DIEMER, W. Hoe moet ik corrigeren?; een handleiding voor zg. 'productieve correctie' t.b.v. allen die geschreven Nederlands moeten verbeteren en beoordelen. Groningen, Stabo, 1961. 'Groninger pockets', nr. 2.
- DIEMER, W. Leven met gedichten; interpretatorische essays. Delden, Stabo, z.j.
- DIEMER, W. 5000 zinnen ter verbetering; overzichtelijk gerangschikt en naar veelvuldigheid geschakeerde oefenstof (met ruimte voor uitwerking) tot het afleren van de ongeveer honderd soorten fouten die door Nederlanders, bij het schrijven in hun taal, steeds weer gemaakt worden op het gebied van spelling en

